

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG  
FÖLDMŰVELÉSÜGYI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTERIUMA**

**1. AZ OPERATÍV PROGRAM MEGNEVEZÉSE, TAGÁLLAM**

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG  
HALÁSZATI OPERATÍV PROGRAMJA  
2007-2013**



**Budapest, 2008. augusztus**



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

### TARTALOMJEGYZÉK

<b>1. AZ OPERATÍV PROGRAM MEGNEVEZÉSE, TAGÁLLAM.....</b>	<b>1</b>
<b>2. FÖLDRAJZI LEHATÁROLÁS.....</b>	<b>4</b>
(1) KONVERGENCIA-CÉLKITŰZÉS SZERINTI RÉGIÓK .....	4
(2) NEM KONVERGENCIA-CÉLKITŰZÉS SZERINTI RÉGIÓK .....	4
<b>3. ELEMZÉS.....</b>	<b>4</b>
3(A) MAGYARORSZÁG HALÁSZATI ÁGAZATÁNAK ÁLTALÁNOS ISMERTETÉSE .....	4
3(a)1 Nemzeti és helyi körülmények elemzése .....	4
3(a)2 A konvergencia és nem konvergencia célkitűzés szerinti régiók elemzése .....	<del>11</del> 10
3(a)3 Az előző programozási időszak alapján valamint a korábbi – a HOPE által finanszírozott – Program tapasztalataiból levont főbb tanulságok.....	11
3(a)4 A halászati ágazat környezeti mutatói .....	11
3(B) HAJTÓERŐK ÉS FEJLŐDÉSI TENDENCIÁK A HALÁSZATI ÁGAZATBAN (SWOT-ELEMZÉS).....	12
3(C) A HALÁSZATI ÁGAZAT HÁTTERÉNEK BEMUTATÁSA:.....	17
3(c)1 A környezeti helyzet leírása, beleértve a Stratégiai Környezeti Vizsgálat eredményeit .....	17
3(c)2 A férfiak és nők közötti egyenlőség helyzetének leírása a munkaerő-piaci lehetőségek tekintetében, beleértve a meghatározott csoportokat érintő korlátozásokat .....	38
3(D) AZ ELEMZÉS FŐBB EREDMÉNYEI .....	39
<b>4. STRATÉGIA AZ OPERATÍV PROGRAM SZINTJÉN.....</b>	<b>40</b>
4(1) AZ ERŐSSÉGEK ÉS GYENGESÉGEK KEZELÉSÉHEZ VÁLASZTOTT STRATÉGIA, BELEÉRTVE A HOP ÁTFOGÓ CÉLJAINAK ISMERTETÉSÉT, HATÁSMUTATÓK SEGÍTSÉGÉVEL .....	40
4(2) AZ ERŐSSÉGEK ÉS GYENGESÉGEK KEZELÉSÉHEZ VÁLASZTOTT STRATÉGIA, BELEÉRTVE A HOP PRIORITÁSI TENGELYEIHEZ TARTOZÓ KONKRÉT CÉLOK ISMERTETÉSÉT, EREDMÉNYMUTATÓK SEGÍTSÉGÉVEL..	41
4(3) ÜTEMTERV ÉS KÖZBENSŐ CÉLOK .....	43
<b>5. AZ ELŐZETES (EX ANTE) ÉRTÉKELÉS ÖSSZEFOGLALÁSA.....</b>	<b>44</b>
<b>6. A HOP PRIORITÁSI TENGELYEI .....</b>	<b>46</b>
6(A) A PRIORITÁSI TENGELYEK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉS AZOK INDOKLÁSA .....	46
6(a)1 Az NHST vonatkozó részei.....	47
6(a)2 Az Operatív Programra vonatkozó irányadó elvek (EHA Rendelet 19. cikk).....	49
6(a)3 Az előzetes (ex ante) értékelés eredményei (az EHA Rendelet 48. cikkének megfelelően) .....	50
6(B) A PRIORITÁSI TENGELYEK LEÍRÁSA .....	51
6(b)1 A prioritási tengelyek fő célkitűzései.....	51
6(b)2 A kiindulási adatok és a tervezett célok számszerűsítése.....	51
6(b)3 A társfinanszírozás mértékének indoklása, valamint a támogatások célcsoportjai/ szakágazatai/ területei és kedvezményezettjei .....	52
6(b)4 A prioritási tengelyekhez tartozó főbb intézkedések leírása és indoklása .....	53
6(b)5 A hasonló tevékenységektől való lehatárolás ismertetése .....	59
6(c) A prioritási tengelyekkel és az azok alá tartozó intézkedésekkel kapcsolatos speciális információk .....	61
<b>7. PÉNZÜGYI RENDELKEZÉSEK .....</b>	<b>62</b>
I. TÁBLÁZAT: AZ HOP FINANSZÍROZÁSI TERVE, AMELY A KONVERGENCIA- ÉS NEM KONVERGENCIA-CÉLKITŰZÉS SZERINT TÁMOGATÁSRA JOGOSULT RÉGIÓK TEKINTETÉBEN KÜLÖN-KÜLÖN HATÁROZZA MEG AZ EHA ÉVES KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSÁT A HOP-BAN .....	62
II. TÁBLÁZAT: A HOP FINANSZÍROZÁSI TERVE, AMELY KÜLÖN-KÜLÖN AZ EGÉSZ PROGRAMOZÁSI IDŐSZAKRA ÉS VALAMENNYI PRIORITÁSI TENGELYRE, ILLETVE KÜLÖN-KÜLÖN A KONVERGENCIA-CÉLKITŰZÉS ÉS A NEM KONVERGENCIA-CÉLKITŰZÉS ALAPJÁN TÁMOGATÁSRA JOGOSULT RÉGIÓK SZERINT HATÁROZZA MEG AZ EHA ÖSSZES PÉNZÜGYI HOZZÁJÁRULÁSÁT A HOP-HOZ, TOVÁBBÁ A NEMZETI ÁLLAMI HOZZÁJÁRULÁST ÉS A VISSZATÉRÍTÉS MÉRTÉKÉT PRIORITÁSI TENGELYENKÉNT.....	63
<b>8. VÉGREHAJTÁSI RENDELKEZÉSEK .....</b>	<b>64</b>



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

8(A) A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ÁLTAL KIJELELT, AZ 1198/2006/EK RENDELET 58. CIKKÉBEN MEGHATÁROZOTT SZERVEZETEK LEÍRÁSA .....	64
8(B) A BIZOTTSÁG ÁLTAL TELJESÍTETT KIFIZETÉSEK FOGADÁSÁRA ILLETÉKES SZERVEZET, VALAMINT A KEDVEZMÉNYEZETEK SZÁMÁRA TÖRTÉNŐ KIFIZETÉSEK TELJESÍTÉSÉRT FELELŐS SZERVEZET LEÍRÁSA .....	67
8(C) AZ ÁTLÁTHATÓSÁG BIZTOSÍTÁSA CÉLJÁBÓL A PÉNZESZKÖZÖK MOBILIZÁLÁSÁVAL ÉS MOZGÁSÁVAL KAPCSOLATOS ELJÁRÁSOK LEÍRÁSA .....	69
8(D) A MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZER, VALAMINT A MONITORING BIZOTTSÁG ÖSSZETÉTELÉNEK LEÍRÁSA	74
8(E) AZ IRÁNYÍTÁS, A MONITORING ÉS AZ ÉRTÉKELÉS TEKINTETÉBEN ELŐÍRT KÖVETELMÉNYEK TELJESÍTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ELEKTRONIKUS ADATCSERÉRE VONATKOZÓAN A BIZOTTSÁG ÉS A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ÁLTAL KÖZÖSEN ELFOGADOTT SZABÁLYOK LEÍRÁSA .....	76
8(F) AZ EHA RENDELET 8. CIKKÉBEN EMLÍTETT PARTNEREK KIJELELÉSE ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉSÜK EREDMÉNYEI, A KONZULTÁCIÓBA BEVONT PARTNEREK JEGYZÉKE VALAMINT A KONZULTÁCIÓK EREDMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA .....	77
8(G) A HOP NYILVÁNOSSÁGÁT ÉS AZ AZZAL KAPCSOLATOS TÁJÉKOZTATÁS BIZTOSÍTÁSÁT CÉLZÓ ELEMELK, ÖSSZHANGBAN A 498/2007/EK RENDELET 28. CIKKÉBEN MEGHATÁROZOTT SZABÁLYOKKAL .....	79
<b>RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE .....</b>	<b>81</b>
<b>I. MELLÉKLET – A MAGYARORSZÁGI RÉGIÓK FŐBB JELLEMZŐI .....</b>	<b>83</b>
<b>II. MELLÉKLET – AZ FVM SZERVEZETI ÁBRÁJA .....</b>	<b>84</b>
<b>III. MELLÉKLET – AZ MVH SZERVEZETI ÁBRÁJA .....</b>	<b>85</b>
<b>IV. MELLÉKLET – A KVVM ÁLTAL KIADOTT HIVATALOS NYILATKOZAT (A 2001/42/EK IRÁNYELV 9. CIKKÉNEK MEGFELELŐEN) .....</b>	<b>86</b>



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

## 2. FÖLDRAJZI LEHATÁROLÁS

Magyarország megalkotta Halászati Operatív Programját (HOP), amely az ország egész területére, a konvergencia és nem konvergencia területekre vonatkozik. A területek legfőbb jellemzőit az I. Melléklet ismerteti. A HOP Magyarország Nemzeti Halászati Stratégiai Terve (NHST) alapján készült, az Európai Halászati Alapról szóló 1198/2006/EK tanácsi rendelet (EHA Rendelet) valamint az annak végrehajtását szabályozó 498/2007/EK bizottsági rendelet (végrehajtási rendelet) követelményeinek megfelelően.

### (1) Konvergencia-célkitűzés szerinti régiók

- **Észak-alföldi régió:** Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye, Hajdú-Bihar megye;
- **Észak-magyarországi régió:** Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Nógrád megye, Heves megye;
- **Dél-alföldi régió:** Csongrád megye, Békés megye, Bács-Kiskun megye;
- **Dél-dunántúli régió:** Somogy megye, Tolna megye, Baranya megye;
- **Nyugat-dunántúli régió:** Zala megye, Vas megye, Győr-Moson-Sopron megye;
- **Közép-dunántúli régió:** Veszprém megye, Komárom-Esztergom megye, Fejér megye.

### (2) Nem konvergencia-célkitűzés szerinti régiók

- Közép-magyarországi régió: Budapest, Pest-megye.

## 3. ELEMZÉS<sup>1</sup>

Magyarország Közép-Európában, az északi félgömb mérsékelt éghajlati övében fekszik, a Duna völgyének legnagyobb medencéjében, amelyet a Kárpátok vonulata határol körbe. Az ország teljes területe a Duna vízgyűjtő területéhez tartozik. A Duna mintegy 131.000 km<sup>2</sup> viszonylag nedves éghajlatú terület csapadékának összegyűjtött mennyiségével érkezik az ország területére. A Duna vízgyűjtő területe három fő egységre osztható: közvetlen vízgyűjtő területe 40.000 km<sup>2</sup>, a Tisza 47.000 km<sup>2</sup> nagyságú, a Dráva pedig 6.000 km<sup>2</sup> nagyságú terület vizeit gyűjti össze. A Duna és a Tisza a Kárpátok vonulatán kívül eső területekről további 38.000 és 110.000 km<sup>2</sup> nagyságú területek vizét gyűjti össze, amelynek egy részét Magyarország területén át vezeti el.

A felszíni vizeknek mintegy csak 4%-a ered az ország területén belül. A beérkező vizek nagyobb hányadát a három legnagyobb folyó, a Duna, a Tisza és a Dráva gyűjti össze. A medencehatás miatt az egy főre jutó természetes folyóvíz mennyisége (120 milliárd m<sup>3</sup>/év), amely Európát tekintve hazánkban a legmagasabb.

### 3(a) Magyarország halászati ágazatának általános ismertetése

#### 3(a)1 Nemzeti és helyi körülmények elemzése

Az ágazat nemzetgazdasági súlyának megítélésakor az egyik leggyakrabban használt mutató a kibocsátáshoz, illetve a GDP-hez való hozzájárulás. 2005-ben a magyar mezőgazdaság GDP-hez való hozzájárulása 3,0% volt, az exporthoz való hozzájárulás 6,1 %, a beruházásokhoz

<sup>1</sup> A statisztikai adatok forrása az FVM és a KSH adatbázisa.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

való hozzájárulás 4,6%, a foglalkoztatottsághoz való hozzájárulás pedig 5,0% volt. A mezőgazdaság bruttó termelési értékének 36%-át az állattenyésztési ágazatok, 54,2%-át a növénytermesztő ágazatok, 6,9%-át a mezőgazdasági szolgáltatások, 2,9%-át pedig a nem-mezőgazdasági jellegű kiegészítő tevékenységek adták.

Napjainkban a magyar halászati ágazat a hazai állattenyésztés bruttó termelési értékének mintegy 2,5%-át, a hazai összes mezőgazdasági termelésnek pedig megközelítőleg 1%-át adja.

2006-ban a magyar halászati ágazat éves étkezési hal termelési értéke mintegy 9,5 milliárd Ft (37,3 millió euro) volt, melyből a tógazdasági étkezési haltermelés 6 milliárd Ft (23,5 millió euro), a természetesvízi étkezési halfogás pedig 3,5 milliárd Ft (13,7 millió euro) volt. Ezzel az értékkel a halászati ágazat étkezési hal termelése 0,04%-kal járul hozzá a nemzetgazdasági GDP-hez. Jelentősége azonban ezen túlmutat ezeken a számadatokon, mivel számos ellátó és kiszolgáló ágazat léte, valamint a teljes rekreációs célú halászat és horgászat, illetve ezek gazdasági teljesítménye ezen a szektoron alapszik.

A halászati ágazatban alkalmazásban állók nettó átlagkeresete 2005-ben nem érte el a nemzetgazdasági átlag 75%-át.

Magyarország hal és haltermék importja mind a mennyiségét, mind az értékét tekintve jelentősen meghaladja az exportot (mennyiségben 14-szer magasabb, értékében 13-szor magasabb volt 2006-ban). Az 1. táblázat a 2006. év export és import adatain keresztül ismerteti a halászati termékek kereskedelmének jelenlegi helyzetét.

1. táblázat

### A hal és haltermékek exportjának és importjának alakulása Magyarországon (2006)

Megnevezés	Nettó tömeg (tonna)	Érték (ezer euro)
<b>Export</b>	1.316	3.433
<b>Import</b>	18.546	44.651
<b>Export/Import %</b>	7,1	7,7

Hazánk klimatikus és vízrajzi adottságai kedvezőek a tógazdasági haltermeléshez, mely alapvetően a „klasszikus” halastavi technológiák alkalmazását jelenti. A hazai haltermelés 68%-ban a tógazdasági haltermelést jelenti, amely során elsősorban *pontyot, növényevő halfajokat, például pettyes és fehér busát, amurt, valamint ragadozó halfajokat (harcsa, süllő, csuka)* állítanak elő.

Magyarország 2006. évi összes természetesvízi halfogása és termelése (tógazdasági termelés + intenzív haltermelés + természetesvízi halászat + rekreációs halfogás) 30.383 tonna volt, melyből 21.859 tonna az étkezési célú végtermék (a különbség az anyaállomány és a következő év népesítő anyagának továbbneveléséből adódik)<sup>2</sup>.

2. táblázat

### A magyarországi halászati termelés összesen (akvakultúra és természetesvízi halászat) 2006-ban (tonna)

Év	Tógazdasági haltermelés		Intenzív üzemi haltermelés		Természetesvízi zsákmány		Összesen	
	Összesen	Étkezési hal	Összesen	Étkezési hal	Összesen	Étkezési hal	Összesen	Étkezési hal
<b>2006</b>	20.762	12.898	2.081	1.789	7.540	7.172	30.383	21.859

<sup>2</sup> A magyar halászati ágazat részletes bemutatását valamint a 2002. és 2006. közötti időszakra vonatkozó főbb statisztikai adatait az NHST tartalmazza.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

Magyarországon a gazdaságilag a legfontosabb halfaj a ponty, mely az éves haltermelésből és fogásból több év átlagában mintegy 61%-kal részesedik. Szerepe nemcsak a tógazdaságokban meghatározó, hanem a víztározók és a holtágak, illetve egyéb élővizek halgazdálkodásában is. A ponty után tógazdaságainkban a második legjelentősebb halfaj csoport a növényevők, melynek részesedése 15%. A ragadozó halfajok részesedése 13%, a maradék 11%-ot a keszegfélék és egyéb alacsony piaci értéket képviselő halfajok alkotják.

A kedvező földrajzi és éghajlati adottságok következtében Magyarországon jelentős a tógazdasági hasznosításra alkalmas földterület aránya. Az ágazat beruházásai a megelőző évekhez képest növekedtek, amiben jelentős szerepet játszottak a pályázatokhoz kapcsolódó fejlesztési támogatási lehetőségek (pl. SAPARD, HOPE, stb.), annak ellenére, hogy a nemzetgazdaság más ágazataihoz viszonyított alacsony jövedelmezősége miatt – a jövedelemdiszparitás csökkenése ellenére – a pénzügyi befektetők számára a halászati ágazat továbbra sem igazán vonzó.

A magyar halászat az átlagos időjárású években mennyiségben és minőségben is képes kielégíteni a lakosság jelenlegi édesvízi halszükségletét, amiben kiemelt szerep jut a pontynak, a busaféléknek és az afrikai harcsának. Azonban a fogyasztói elvárások kielégítése érdekében az ország feltétlen behozatalra szorul, egyrészt a haltermékek teljes körének biztosítása, másrészt a tengeri eredetű halászati termékek vonatkozásában. Ennek meghatározó hányadát az ágazatban érdekelt vállalkozások bonyolítják.

A hazai forgalmazású halászati termékek piacán az élelmiszerbiztonság tekintetében a hazai helyzet hasonlóan alakul, mint az EU fejlettebb nyugati tagállamaiban. A nemzetközi kereskedelem liberalizálódásának is köszönhető bővülő import, valamint az ezzel összefüggő ellenőrzési feladatok viszont nagyobb terhet rónak a hazai élelmiszerbiztonsági rendszerre.

### **Akvakultúra (tógazdasági és intenzív üzemi haltermelés)**

Magyarországon az akvakultúra két nagy területre oszlik: a tógazdasági és az intenzív üzemi haltermelésre. Ez a két gazdálkodási mód számos esetben összekapcsolódik, vagyis egyazon vállalkozás foglalkozik mind a két területtel. Jelentős különbség azonban, hogy amíg az egyik nagymértékben függ az időjárási kockázatoktól, addig a másik teljes mértékben programozott termelést tesz lehetővé. Ha a környezeti fenntarthatósági szempontokat tartjuk szem előtt, akkor a tógazdasági haltermelés rendkívül környezetbarát termelési módnak tekinthető, az intenzív üzemi halgazdálkodás esetében viszont a rendszerek kimenő vizének szerves anyagterheltsége kiemelkedően magas. Ezért az intenzív haltermelés esetében a víz tisztítása és a felhasznált víz újrahasznosítása kiemelt jelentőségű, ezen kívül a geotermikus energia hasznosítása is meghatározó ezen a területen.

#### *Tógazdasági haltermelés*

Az ágazati statisztikai adatok szerint, Magyarországon 2006-ben 361 tógazdaság működött, közülük 263 gazdasági társaság formájában. A teljes halastó művelési ágba tartozó terület a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai szerint 34.000 ha volt. A tógazdasági termelési statisztikához szolgáltatott adatok szerint az összes halastó terület 26.248 hektár, melyből az üzemelő terület 23.878 hektár. A különbség a pihentetett és rekonstrukcióba vont halastó területekből adódik. A tógazdasági tavak területéből a KvVM adatai szerint a NATURA 2000 hatálya alá eső terület 15.615 ha, míg az FVM adatai szerint az agrár-környezetgazdálkodás területén belül az extenzív halastavak célprogramjában szereplő tavak összesített területe 23.194 ha (578 tó). Magyarországon az üzemelő halastavak mintegy 68%-át emberi fogyasztásra szánt étkezési hal, 17%-át növedék hal előállítására, 10%-át ivadéknevelésre és



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

a maradék 5%-ot pedig egyéb célra hasznosítják. A Haltermelők Országos Szövetsége és Termék tanácsa (HALTERMOSZ) felmérése szerint a halastavak mintegy 40%-a előregedett, és általában korszerűsítésre és/vagy felújításra szorul.

2006-ban a tógazdaságokból származó összes lehalászott hal mennyisége 20.762 tonna volt, amelyből az étkezési hal mennyisége 12.898 tonna. A tógazdaságokban horgásztatással értékesített hal mennyisége ugyanebben az évben 355 tonna volt. Az étkezési hal döntő többségét a ponty tette ki, a teljes lehalászott mennyiségből való 75%-os részesedéssel. A ponty után tógazdaságainkban a második legjelentősebb halfaj csoport a növényevők, melyek részesedése 17%. A harmadik nagy halfaj csoport a ragadozók, melyek részesedése 2%, míg a maradék 6%-ot a keszegfélék és egyéb alacsony piaci értékű halfajok alkotják

3. táblázat

**Az extenzív haltermelés (tógazdasági haltermelés) főbb adatai (2006)**

Év	Üzemelő tófelület (ha)	Behelyezett hal mennyisége (tonna)			
		Ponty	Növényevő*	Egyéb	Összesen
2006	23.878	6.218	1.092	305	7.614

Év	Lehalászott hal mennyisége (tonna)					
	Ponty	Növényevő	Egyéb	Összesen	Étkezési hal	Nettó hozam (kg/ha)
2006	15.980	3.162	1.620	<b>20.762</b>	12.898	551

\*Növényevő halfajok: pettyes busa, fehér busa, amur

### Intenzív üzemi haltermelés

2006-ban 10 intenzív haltermelő üzem működött Magyarországon, melyek többsége geotermikus energiát hasznosító rendszer. Ugyanebben az évben az intenzív rendszerekben előállított bruttó halmennyiség 2.081 tonna, ebből az étkezési célra előállított mennyiség 1.789 tonna volt.

Az intenzív üzemek összes termelése az utóbbi években folyamatosan növekszik. 2003-hoz viszonyítva a 2006-os teljes termelés mintegy 67%-kal növekedett, míg 2005. és 2006. között a kihozatal egy év alatt 22%-os növekedést mutatott, bizonyítva a hazai piacon addig ismeretlen halfajok iránti kereslet gyors növekedését. A számadatok igazolják a halászati termékek iránti kereslet növekedését, amire leggyorsabban, legrugalmasabban a viszonylag rövid termelési ciklusú iparszerű haltermelő üzemek tudtak, illetve tudnak reagálni. Intenzív üzemi haltermelésünk meghatározó jelentőségű halfaja továbbra is az afrikai harcsa, amelynek hazai piaci bevezetése az utóbbi években a magyar halászati ágazat sikertörténete. E halfajból a termelők 2006-ban mintegy 75%-kal többet értékesítettek, mint 2003-ban. Az afrikai harcsa az intenzív rendszerben nevelt hal mennyiségének mintegy 96%-át adja, és ez az arány nagy valószínűséggel továbbra is megmarad, hiszen az intenzív üzemekben termelt egyéb halfajok mennyisége csak töredéke ennek az értéknek.

4. táblázat

**Az intenzív haltermelés főbb adatai 2006-ban (tonna)**

Faj	Növendékállomány	Visszatelepítés	Étkezési hal	Összesen
Afrikai harcsa	10,6	256,8	1.723,9	<b>1.991,3</b>
Pisztráng	1,2	16,0	41,9	<b>59,1</b>



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

Tokfélék	0,1	0,5	21,0	<b>21,6</b>
Egyéb	1,8	5,6	2,1	<b>9,5</b>
<b>Összesen</b>	<b>13,7</b>	<b>278,9</b>	<b>1.788,9</b>	<b>2.081,4</b>

A Magyarországon előállított afrikai harcsa mennyiség nagyobb részét hiper- és szupermarket láncok forgalmazzák, hűtött vagy fagyasztott terméként, csak egy kis mennyiséget értékesítenek élőhalként, elsősorban helyi piacokon. Az afrikai harcsa sikertörténetének kulcsa a magyarországi fogyasztói szokásokban rejlik. Egy, a fogyasztói szokásokat vizsgáló tanulmány megállapította, hogy a halhús fogyasztás elutasítottságának fő oka a szállától, az erős halszagtól valamint a zsíros részekről való idegenkedés. Az afrikai harcsa húsának nincs közvetlen versenytársa a jelenleg Magyarországon tenyésztett más halfajok között, hiszen pontosan megfelel a fentebb felsorolt kívánalmaknak, amelyek a halhúst ritkán (vagy egyáltalán nem) fogyasztók számára fontosak. Ezek alapján az afrikai harcsa termelésének jövőbeli szerepe igen jelentős marad, egyrészt a fogyasztók számára kedvező tulajdonságai és minősége, másrészt ára miatt. A faj sikerének másik oka az ára, ugyanis a piacra a pontyhússal azonos áron vezették be, de az eltérő filézési veszteségek miatt az afrikai harcsa húsának kiskereskedelmi ára 1.200 Ft/kg (4,7 euro) körül alakul, ezzel szemben a pontyfilé ára 1.500 Ft/kg (5,9 euro).

### Természetesvízi halászat

A halászati ágazat másik termelő bázisa a természetes vizek közvetlen hasznosítása (2006-os adatok szerint 133.948 ha vízterületről jelentettek fogási adatokat, melyből 62.841 ha a Balaton és a Kis-Balaton területe). Ez alapvetően kétirányú: kereskedelmi halászati és rekreációs célú hasznosítás. A rekreációs célú hasznosítás döntő többsége a horgászat (több mint 320 ezer fő részvételével) és a kisebbik fele a kisszerszámú halászat (mintegy háromezer fő). 2006. évben a természetes vízi halászat szereplőinek együttes zsákmánya 7.540 tonna volt, melyből 7.172 tonna mennyiséget jelentett az étkezési célú hal.

A kereskedelmi célú halászat 2006-ban 2.796 tonna halat zsákmányolt – a teljes fogás mintegy 37%-át – melynek körülbelül 41%-a ponty, 29%-a növényevő halfajok, 9%-a ragadozó halfajok és 21%-a egyéb halfaj volt.

A rekreációs célú fogás (ez alatt elsősorban a horgászatot értjük) 2006-ban 4.744 tonna volt – a teljes fogás mintegy 63%-a – melynek 55%-a ponty, 7%-a növényevő halfajok, 11%-a ragadozó halfajok és 27%-a egyéb halfaj volt.

5. táblázat

**A természetesvízi halászat (természetes vizek és víztározók) főbb adatai 2006-ban**

Év	Bejelentett terület (ha)	Zsákmány (tonna)			Zsákmány megoszlása (tonna)		
		Magas piaci értékű halfajok	Alacsony piaci értékű halfajok	Összesen	Étkezési hal	Kereskedelmi célú halászat	Horgászat
<b>2006</b>	133.948	5.718	1.822	<b>7.540</b>	7.172	2.796	4.744

A természetes vizek területe közel 1.500 adminisztratív egységre, úgynevezett halászati vízterületre tagolódik. Ezen területek halászati jogát haszonbérlet formájában általában 15 éves időtartamra pályázat útján nyerhetik el a hasznosítók; a haszonbérlet többnyire a rekreációs célú hasznosítás lehetőségét is magában foglalja.





## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

Magyarországon a kereskedelmi célú halászat víztározókon folyik, részben a hagyományos halászati módszerekkel, részben a tógazdasági haltenyésztés bizonyos elemeinek átvételével (elsősorban víztározókon és néhány holtágon). Ez utóbbi területek kivételével a vizek döntő többségén egyidejűleg folyik a kereskedelmi célú és a rekreációs halászat.

A kereskedelmi halászat gazdasági szereplőinek eszközállománya (halászati szerszámok, csónakok, haltároló berendezések, stb.) előregedett, pótlásuk a munkahelyek megőrzése és a halászati tradíciók fennmaradása szempontjából szükséges.

Az Európában is egyedülálló halászati kultúrára és hagyományokra alapozott természetesvízi halászat fenntartása mindenképpen indokolt Magyarországon, de természetesen a jelenkor igényeinek megfelelő módon. A természetesvízi halászatnak a vízi ökoszisztémák természeti erőforrás-gazdálkodásában minden időben kiemelkedő szerepe volt és van, amely különleges sajátosságai és kultúrája alapján képes az adott ökoszisztémába ágyazottan, rendszerszemléletű – ún. „bölcshasználat” – működésre. Az okszerű természetesvízi halgazdálkodás a halászati ágazat és a horgásztársadalom együttes feladata és felelőssége.

### Halfogyasztás és halfeldolgozás

Magyarországon a halhús és haltermékek egy főre jutó fogyasztása alacsony mértékű, de folyamatos növekedést mutat. 2006-ban az egy főre jutó fogyasztás 3,96 kg/év<sup>3</sup> volt, amely az összes húsfogyasztásnak mintegy 5%-a (1.ábra). Ez a mennyiség mind a hazai termelésű, mind az importált termékek mennyiségét tartalmazza. Az évi összes fogyasztásból a pontyfogyasztása 1,5 kg-ot, az afrikai harcsa fogyasztása pedig 0,17 kg-ot képvisel. A hazai termelésű termékeket elsősorban friss termékként, az importált termékeket pedig feldolgozott formában fogyasztják (*konzerv, fagyasztott késztermék, fagyasztott filé, marinált, füstölt termékek, stb.*). A fogyasztás egyharmada a karácsonyi időszakra koncentrálódik. A hal és a halból készült ételek fogyasztásának alakulása jelentősen eltér a különböző régiókban, hiszen vannak olyan megyék és települések, ahol a halhúst mindennapi táplálékként fogyasztják.

1. ábra

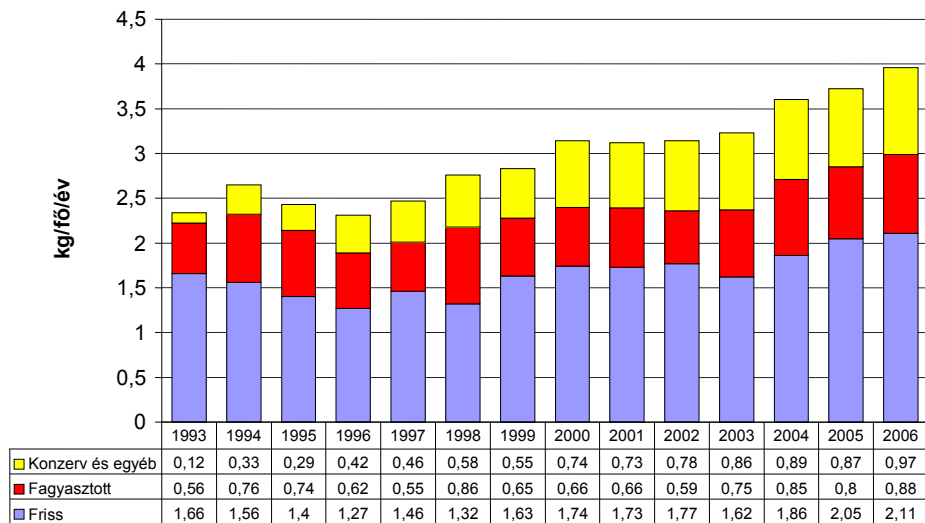
### **A magyarországi halfogyasztás alakulása (1993-2006)**

<sup>3</sup> Számítása különböző tömegadatokat alapján, az import esetén nettó tömeg, az export esetén bruttó tömeg alapján történt.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország



Év

Magyarországon jelenleg 24 jelentősebb halfeldolgozó üzem működik, melyből 18 főleg elsődleges halfeldolgozással foglalkozik, további 6 üzem a halfeldolgozás különböző specializált formáit (pácolt hal gyártás, halfüstölés) végzi. Az üzemek többségében az importált fagyasztott halhús valamint haltermékek átsomagolása is megjelenik, mint fő tevékenységi kör.

Az évente feldolgozott halmennyiség körülbelül 5.000 tonna, melynek kb. 45-50%-át teszi ki a hazai édesvízi hal (ebből mintegy 1.700 tonna afrikai harcsa), a maradék mennyiség import eredetű. A magyarországi feldolgozó üzemek által előállított termékek közül legjelentősebb a csomagolt, fagyasztott és az előhűtött haltörzs. További termékek: halszelet, halfilé friss és fagyasztott formában, halkonzerv, halászléalap és kocka, pácolt hal, füstölt hal, halpép, valamint hidegkonyhai készítmények (különböző pástétomok és halsaláták) készítésére alkalmas termékek.

A halfeldolgozó szakágazat az elmúlt tíz évben jelentős mértékben átrendeződött. Sajátos helyzet Magyarországon, hogy zömében a haltermeléssel, illetve halászattal foglalkozó vállalkozások azok, amelyek a halfeldolgozásban is meghatározóak, annak ellenére, hogy megtalálhatók önálló, csak halfeldolgozással (konzerv, pácoló, füstölő, stb.) és halforgalmazással foglalkozó üzemek is. Ez a helyzet az ágazat méretei miatt alakult így, melynek mind az előnyeivel, mind a hátrányaival szembesülni kell. A halászati ágazat jelenlegi helyzetében az a tény, hogy a termelés és feldolgozás számos esetben egy vállalkozáson belül megjelenik inkább előnyös, mivel a teljes szétválás mindenképpen a termelői halárak csökkenéséhez vezetne és az – ugyan részlegesen, de meglévő – vertikális integráció is megszűnne.

Az export tevékenységet főleg a haltermelők és halkereskedők bonyolítják, mivel annak elsődleges terméke az élőhal. Az importban – mely főleg feldolgozott, vagy elsődleges feldolgozáson átesett halak forgalmazását jelenti – a szupermarket hálózatok is megjelentek. Az élőhal importot – amely mennyiségében nem jelentős – elsődlegesen a haltermelők és közvetítő kereskedők bonyolítják. Az országban nincsenek halászati aukciós központok, és a jövőben sem valószínűsíthető ilyen jellegű intézmények létrehozása.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

### 3(a)2 A konvergencia és nem konvergencia célkitűzés szerinti régiók elemzése

#### Konvergencia célkitűzés szerinti régiók

Magyarország halgazdálkodási szempontból meghatározó része a vidéki területekre koncentrálódik, amelyek zömében a konvergencia területek hatálya alá esnek. A bruttó tógazdasági haltermelésünk 96,1%-át (19.995 tonna) valamint az étkezési haltermelésünk 96,3%-át (12.420 tonna) ezeken a területeken állítjuk elő. A legfontosabb tógazdasági halfajunknak, a ponty termelésének is több mint 95%-át ezek a területek adják. A statisztikai adatok szerint (AKI, 2006) ezeken a területeken termelik meg Magyarország intenzív üzemi termelésének 100%-át, melyek közül a legfontosabb halfaj az afrikai harcsa (*Clarias sp.*).

#### Nem konvergencia célkitűzés szerinti régiók

A nem konvergencia célkitűzésű területeken – mely Budapestet, a fővárost és Pest megyét foglalja magában – a halgazdálkodási aktivitás nem olyan jelentős, mint az ország más térségeiben. Kiemelt jelentősége van azonban a rekreációs célú horgászatnak, és a népesség koncentrációjából fakadó nagyobb mennyiségű halfogyasztásnak, így a Közép-magyarországi régió jelentős felvevő piaca az országban másutt megtermelt illetve feldolgozott halhúsnak és haltermékeknek.

Ebben a térségben, a 2006. évben, az ország tógazdaságaiban előállított bruttó halmennyiségnek 3,9%-át (806 tonna) míg az étkezési haltermelésnek 3,7%-át (478 tonna) állították elő. Ezen belül is a pontytermelést elemezve megállapítható, hogy a nem konvergencia célterület részesedése az összes bruttó termelésből mindössze 4,3% (679 tonna), míg ugyanitt az étkezési pontytermelés aránya 4,4% (424 tonna). Az összes tógazdasági területből a régió részesedése 3,7% (875 ha). A hazai intenzív üzemi haltermelésből ez a térség nem részesedik és a természetesvízi halászati produktumhoz való hozzájárulása sem számottevő.

### 3(a)3 Az előző programozási időszak alapján valamint a korábbi – a HOPE által finanszírozott – Program tapasztalataiból levont főbb tanulságok

1. A társadalmi vita és az érdekeltek bevonásával végzett egyeztetési folyamat azt az eredményt hozta, hogy a hosszú távú stratégiák meghatározása és a projekt-ciklusban való tervezés fontosabb, mint az esetlegesen elérhető támogatások megszerzése.
2. A HOPE intézkedéseinek az AVOP-on keresztül történt bevezetése lehetővé tette, hogy a 2004-2006. évek közötti finanszírozási periódusban megfelelő nagyságban és feltételek között létesüljenek beruházások. A rendelkezésre álló pénzügyi források keretének teljes összege felhasználásra került.
3. A kiválasztás folyamatának és kritériumainak meghatározása lehetővé tette hogy az Irányító Hatóság válassza ki a jól megtervezett, várhatóan sikeres projekteket.
4. A 2007-2013. közötti időszakra meghatározott pénzügyi keret tekintetében legfontosabb feladat a megfelelő kommunikációs közeg és az információs kampányok megszervezése és végrehajtása, a halászati tevékenység valamint a feldolgozóipar fejlesztése érdekében.

### 3(a)4 A halászati ágazat környezeti mutatói

6. táblázat

A magyar halászati ágazat legfontosabb környezeti mutatói



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

Környezeti mutatók (2006)	Mértékegység	Érték
Tógazdaságokban termelt étkezési hal mennyisége	tonna	12.898
Tógazdaságokban termelt étkezési hal értéke	ezer euro	23.503
Intenzív üzemekben termelt étkezési hal mennyisége	tonna	1.789
Intenzív üzemekben termelt étkezési hal értéke	ezer euro	3.373
Természetesvízi halászat által termelt étkezési hal mennyisége	tonna	7.172
Természetesvízi halászat által termelt étkezési hal értéke	ezer euro	13.600
A halászati ágazat teljes termelési értéke	ezer euro	40.476
A hal és haltermék export teljes mennyisége	tonna	1.316
A hal és haltermék export teljes értéke	ezer euro	3.433
A hal és haltermék import teljes mennyisége	tonna	18.546
A hal és haltermék import teljes értéke	ezer euro	44.651
Export/Import index	-	7,7
Az akvakultúra ágazatban dolgozó alkalmazottak száma	fő	4.743
- férfi	fő	4.510
- nő	fő	233
Halfogyasztás összesen	kg/fő/év	3,96
Halastavak teljes területe	ha	34.000
- használatban lévő halastavak	ha	23.878
- Natura 2000 területek	ha	15.615
Tógazdasági üzemek száma	db	361
Intenzív haltermelő üzemek száma	db	10
Halfeldolgozó üzemek száma	db	24
A halfeldolgozó ágazat bruttó termelésének értéke	millió euro	12,3
A halfeldolgozó ágazat bruttó termelése	tonna	3.700
A halfeldolgozó ágazat inputja	tonna	5.600
A halászati ágazat hozzájárulása a GDP-hez	%	0,04

### 3(b) Hajtóerők és fejlődési tendenciák a halászati ágazatban (SWOT-elemzés)

Az ágazat SWOT elemzése<sup>4</sup> a négy meghatározó szakágazatra, illetve szakterületre bontva készült el, melyek a következők: akvakultúra, természetesvízi halászat, halfeldolgozás és kereskedelem, ágazati kutatás és oktatás valamint szakmaközi szervezetek.

#### AKVAKULTÚRA

##### Erősségek

Magyarország természetes vízrajzi adottságainak változatossága az élő környezet magas diverzitását eredményezte, így a területre a rendkívüli fajgazdagság, illetve a tájképi elemek sokszínűsége jellemző. Ezen értékek fennmaradásához nagymértékben hozzájárult, az a tény,

<sup>4</sup> A részletes SWOT analízist a „Magyarország Nemzeti Halászati Stratégiai Terve a 2007-2013. közötti időszakra” című dokumentum tartalmazza, itt csak annak legjelentősebb megállapításai lettek kiemelve a SWOT analízis struktúrájának megfelelően.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

hogy a hazai tógazdasági haltermelés környezetterhelése rendkívül alacsony szintű és a gazdálkodás évszázados szakmai tapasztalatokra alapozottan folyik.

Erőssége az ágazatnak, hogy bevezetett minőségbiztosítási rendszerek mentén folyik a haltermelés, mely magas szintű élelmiszerbiztonságot garantál a fogyasztók számára. Külön kiemelendő előny, hogy rendelkezésre állnak víztakarékos és környezetbarát haltermelési technológiák is, valamint a minősített biohal termelés technológiai alapjai is adottak a tógazdaságokban.

### Gyengeségek

Az ágazat egyik gyenge pontja a termelés általános infrastruktúrájának leromlott állapota és a technikai színvonal (földművek és beton műtárgyak, gépek, műszaki berendezések stb.) alacsony szintje. Az ágazatban, más mezőgazdasági ágazatokhoz viszonyítva, a termelési folyamatok csak kis részben vannak gépesítve, így a technikai hatékonyság is alacsony.

További probléma, hogy egyes régiókban a halászatban dolgozók korösszetétele rendkívül kedvezőtlen; magas a nyugdíj korhatár közelében lévők aránya, míg a fiatalabb halászok szakképzettsége, innovatív készsége sok kívánnivalót hagy maga után. A tógazdaságok többségében állandó jellegű probléma a vagyonsvédelem, mely jelentős plusz kapacitások lekötését igényli emberi és eszköz oldalról egyaránt.

Másik kiemelt jelentőségű probléma, hogy a magyar haltermelők jelentős része nem rendelkezik megfelelő minőségű és kapacitású haltárolókkal, ennek következtében az őszi lehalászás során értékesítési problémái adódnak. Ezek a termelők kiszolgáltatottá válnak a kereskedőkkel szemben, melynek eredménye a termékek potenciális piaci áron aluli értékesítése.

### Lehetőségek

Az ágazati stratégiát megalapozó kedvező tendenciák közül ki kell emelni a horgásztavak és egyéb természetes vízterek visszatelepítéséhez/népesítéséhez szükséges halfajok növekvő keresletét, valamint a táplálkozási vonalon jelentkező egészséges életmódra való törekvés folyamatos térnyerését.

### Veszélyek

A legfontosabb fenyegetettség a fokozódó madárkártétel, mely elsősorban a létszámában bővülő kormorán populáció jelenlétének köszönhető.

Hosszú távú veszélyt jelent – amelynek a hatásai már napjainkban is érezhetőek – a globális klímaváltozásból fakadó időjárási szélsőségek mind gyakoribb megjelenése, mely különösen a száraz időszakokban jelentkező vízhiány okozta hozamkiesésen, illetve a szükségszerűen jelentkező plusz ráfordításokon (pl. normán felüli extra vízutánpótlás, stb.) keresztül rontja az ágazat jövedelemtermelő képességét.

### Következtetések

Szükség van specifikus beruházási (fejlesztési) támogatásokra, hogy elősegítsék a fenntartható és egyben hosszabb távon is versenyképes ágazat fejlesztését azáltal, hogy előnyben részesítik az innovatív, nagyobb hozzáadott értéket biztosító fejlesztéseket, az energia- és anyagtakarékosságot, a megújuló energia felhasználását, és a természeti környezet megóvását.

Az akvakultúra a környezettudatos gazdálkodás erősítésével, a környezetkímélő-környezetbarát haltermelési módszerek alkalmazásán keresztül hozzájárul a természeti



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

értékek fennmaradásához, a környezeti állapot javulásához. Ezért az ilyen jellegű módszerek fokozottabb ösztönzése a jövőre nézve továbbra is feladat.

A piaci lehetőségek jobb kihasználása érdekében szükséges a termékpálya szereplői közötti együttműködés erősítése. Ösztönözni kell a haltermelőket az élelmiszerminőségi rendszerekben való részvételre, a közösségi előírások teljes betartására, a termelést és értékesítést segítő információs rendszerek bevezetésére, valamint a piacon való együttes fellépésre, különböző, az európai uniós szabályozásnak megfelelő halászati termelői csoportok alakításán keresztül.

A halászatban dolgozók korösszetételének javítása érdekében ösztönözni szükséges a fiatal halászok vállalkozásainak indítását.

Az akvakultúra versenyképességének és fenntarthatóságának fokozása érdekében igen fontos feladat a halászok szaktudásának, innovatív gyakorlati ismereteinek bővítése, amelyhez a tájékoztatáshoz és üzemszervezési-irányítási feladatokhoz kapcsolódó szaktanácsadási szolgáltatások fejlesztése szükséges.

A tógazdasági és intenzív üzemi haltermelésben a választékbővítés érdekében ösztönözni szükséges a jó piaci lehetőségekkel rendelkező és hazánkban újnak minősülő halfajok termelésbe vonását és piaci bevezetését. A meglévő magyar pontyfajták genetikai anyagának védelme nemcsak gazdasági, hanem társadalmi érdek is, mely részét képezi nemzeti és kulturális örökségünknek is.

Összegezve az akvakultúra fejlődési lehetőségeit, azok elsősorban a humán erőforrás javításában, a termeléshez szükséges erőforrások minőségi (rekonstrukció) és mennyiségi megújulásában, a szerkezetátalakításában, az innovációban, valamint a minőségi termék-előállításban rejlenek.

A fejlesztések során olyan, több lábon álló, diverzifikált és egyben multifunkcionális haltermelő gazdaságok kialakítására kell törekedni, amelyek nem terhelik a környezetet, emellett munkalehetőséget kínálnak a magasabb és az alacsonyabb képzettségűeknek egyaránt.

A Kárpát-medencét veszélyeztető elsivatagosodás elleni védekezésben az okszerű vízgazdálkodás mellett a halastavak, valamint a kapcsolódó vízügyi létesítmények létesítése mindenképpen hatékony eszköznek minősül.

## TERMÉSZETESVÍZI HALÁSZAT

### Erősségek

Az egyik legfontosabb erősségünk a kiváló klimatikus és vízrajzi viszonyok (Balaton, Duna, Tisza és ezek vízrendszere) megléte, amely alapjául szolgál a nagy múltú magyar halászati hagyományok további folytatásának. További erősségként jelenik meg az értékesítés területén termelői csoportokba, vagy egyéb integrációkba szerveződött halászok aktivitása.

### Gyengeségek

A legfontosabb problémák a természetesvízi halászat esetében az élőhelyek degradációjával kapcsolatosak, aminek következtében abszolút értékben is csökken a fogások száma és azon belül az értékesebb halfajok aránya is egyre kisebb lesz. A legfontosabb negatívan ható tényezőknek az ívóhelyek és halbölcsők megszűnése, a vizek feliszapolódása, a kiszámíthatatlan vízszennyezések és a kizárólag műszaki, és nem ökológiai szempontokon alapuló vízrendezési tevékenységek tekinthetők.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

A természetesvízi halászból származó halfogás nehezen tervezhető, mennyisége és ütemezése nagymértékben múlik a halászszerencsén is, ezért időszakosan értékesítési és elhelyezési/tárolási nehézségek lépnek fel. Az értékesítési lehetőségeket tovább rontja az a tény, hogy egy esetleges vízszennyezés okozta „pánik hangulat” hasonlóan más ágazatokhoz (például a marhahús esetében a BSE) akár több évre is befolyásolhatja a fogott halak étkezési célú értékesítését.

Specifikus – és egyben jellemzően kelet-európai – probléma a természetesvízi halfeldolgozás kapcsán a vagyoni védelem, ezen belül a halfállományok védelme.

### Lehetőségek

Az ágazati stratégiát megalapozó kedvező tendenciák közül kiemelkedik a horgászatnak, mint a szabadidő eltöltése egy lehetséges aktív módjának a folyamatos népszerűsége. Másik pozitív tény, hogy a vízi környezetet ismerő és szerető emberek (mint például a horgásztársadalom) bizonyítottan környezettudatosabban élnek, mint a nemzeti átlag és ezért ez komoly társadalmi hasznossággal bír.

### Veszélyek

Az egyik kiemelkedő fenyegetettség - a tógazdaságokhoz hasonlóan - a halfogyasztó madarak létszámának dinamikus bővülése, melyek közül mind nagyságával, mind halfogyasztásával kiemelkedik a kormorán populáció. A másik veszélyt a természetes vizek beszűkülése és degradálódása jelenti, amelynek hatásai leghamarabb a természetes ivóhelyek és halfölcsők elvesztésében jelentkeznek.

### Következtetések

Mindenképpen szükséges a szelektív jellegű természetes vízi halászat fenntartása, a magyar halászati hagyományok ápolása és az elhasznált halászati eszközök minőségi megújítása. A szelektív halászati módszereket folyamatosan korszerűsíteni kell, így ezen a területen elérhető innovatív fejlesztéseket is támogatni szükséges.

További elvárás, hogy a természetes vizekben található halfajok – gazdasági és természeti szempontból – optimális arányának a biztosítása érdekében a hazai akvakultúrának kiemelt szerepet kell biztosítani a halutánpótlás területén.

## HALFELDOLGOZÁS ÉS KERESKEDELEM

### Erősségek

A szakágazat egyik erőssége a bevezetett minőségbiztosítási rendszerek megléte, valamint a számos vállalkozásnál már megvalósított nyomon-követhetőségi rendszer működése. További erősség, hogy a legfontosabb halfeldolgozó egységek közvetlenül kapcsolódnak a termelési oldalhoz is, így kiiktatják a közvetítői kereskedelmet az alapanyag termelés terén.

### Gyengeségek

A hazai halfeldolgozó üzemek többségének szegényes a termékskálája, ezen belül is jellemzően a kis hozzáadott értékű termékek dominálnak. A kapacitáskihasználás – néhány üzemtől eltekintve – nagyon alacsony. Ugyanez mondható el a műszaki és technikai színvonalról is, amely szinte minden esetben relatíve magas energia költséget jelent. A környező országokban elterjedt technológiákat és gépeket jellemzően csak kis mértékben használjuk, a feldolgozás minden fázisában meghatározó a kézi munkaerő használata. E tényezők miatt nagyon magasak a termelési költségek, amelyek ráadásul mindig alacsony hozzáadott értékkel párosulnak.



## **A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT**

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

Tovább súlyosbítja a helyzetet, hogy a feldolgozók szennyvízkezelése sok helyütt nem kielégítő színvonalú, az ezek megoldására létrehozott járulékos beruházások terheit pedig az alaptevékenység nehezen tudja fedezni. Másik fontos terület a halfeldolgozók higiéniai színvonalának folyamatos fejlesztési igénye, mivel a külső szabályozó környezet és az élelmiszerbiztonsági előírások ezt várják el.

A fogyasztói oldalról nézve kiemelkedő probléma, hogy a magyar haltermékek ismertségének relatív szintje nagyon alacsony. A fogyasztók nagy többsége még mindig nem ismer a hagyományos halételeken (például halászlé, sült hal) kívül semmiféle más elkészítési módot. Ezen a téren felbecsülhetetlen a promóció fontossága. Az igényes marketing munka hiánya nemcsak országos viszonylatban szembetűnő, de regionális szinten is, amiért a termékpálya összes helyi szereplője is felelősnek tekinthető.

### **Lehetőségek**

A lehetőségek közül ki kell emelni azt a tényt, hogy ugyan elsősorban a városias térségekre korlátozódva, de fokozódik a kereslet a hal- és halászati termékek irányában, és az ezekhez kötődő kulináris rendezvények (például halászléfőző versenyek) népszerűsége is folyamatosan növekszik.

### **Veszélyek**

A legfontosabb veszélyt jelenti, hogy a szigorodó állatjóléti és élelmiszerbiztonsági előírások többletköltsége jelentősen növekedni fog a jövőben, és ezt sem a termelői, sem pedig a fogyasztói árban nem lehet majd kellő mértékben érvényesíteni.

### **Következtetések**

Szükséges a hazai halfeldolgozók technológiai és technikai korszerűsítése, a higiéniai színvonal helyzetének javítása, mely a biztonságos és egyben magas hozzáadott értékkel rendelkező haltermékek előállítását célozza. Továbbá ösztönözni kell a minél szélesebb spektrumú termékskálák kialakítását és azok piaci bevezetését, valamint a termékek piacon tartását szolgáló marketing törekvéseket is.

A halfeldolgozók műszaki fejlesztése kapcsán a szennyvíz és veszélyes hulladékok kezelésének is kiemelt figyelmet kell szentelni.

## **KUTATÁS ÉS OKTATÁS**

### **Erősségek**

A hazai halászati kutatások nemzetközileg is elismertek, a nemzetközi halászati kutatópolitika alakításában számos hazai halászati szakember játszik szerepet. Az ágazat további erőssége, hogy a legfontosabb nemzetközi halászati szervezetekben Magyarország is képviseltetett. Ki kell továbbá emelni, hogy a magyar halászati kutatások összhangban vannak a nemzeti halászati stratégiai célokkal és azok megvalósítását nagymértékben segítik. A hazai halászati kutatások egyik erőssége az európai kutatási konzorciumokban való részvétel, akár koordinátorként is (Eurocarp, Aquamax, SustainAqua projektek).

A hazai érdekképviselő erősségének számít, hogy a vertikum szereplőinek döntő többsége tagja a Haltermelők Országos Szövetségének és TermékTanácsának (HALTERMOSZ).

### **Gyengeségek**

A kutatás és a gyakorlat kapcsolatának erősítésére, illetve a kutatási eredmények gyakorlati hasznosítására irányulóan történnek erőfeszítések, de Európa más régióihoz hasonlóan





## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

hazánkban is gondot jelent a kutatás, fejlesztés és szaktanácsadás finanszírozásában az ágazati szereplők, különösen a kis és középvállalkozások eddig viszonylag kis mértékű részvétele.

További gyengesége az oktatási területnek – mivel relatíve kis méretű ágazatról van szó és az oktatási igények is regionálisan eltérő mértékben jelentkeznek –, hogy a legtöbb képző intézményben kis létszámú diák illetve hallgató szeretne halászati jellegű szakképesítést szerezni, ami viszont a képzés gazdaságos lebonyolítást veszélyeztet, különösen a posztgraduális oktatások területén.

### Lehetőségek

Az oktatás és kutatás esetében a leginkább meghatározó pozitív külső tényező, hogy folyamatosan bővül a kutatási és oktatási programok forrásoldala, amelyek a nemzetközi együttműködésen valamint a gazdasági és kutatói szféra közeledésén alapulnak.

### Veszélyek

Az oktatás esetében a legfontosabb veszély az, hogy az urbanizálódó magyar társadalomban egyre kevésbé népszerű az időjárásnak kitett halász életforma, így a szakirányú oktatás esetén a beiskolázott diákok alacsony létszáma nehézséget jelenthet a jövőben is.

### Következtetések

A kutatás-fejlesztésnek az oktatással és szaktanácsadással együttműködve vízi erőforrásaink felelősségteljes hasznosítására és védelmére kell összpontosítania, az egészséges táplálkozás fejlesztése és az életminőség javítása érdekében. Mindenképpen szükséges a kutatói és termelői szféra együttműködésén alapuló kutatási, oktatási (élethosszig tartó tanulás) és szaktanácsadási programok indítása, valamint a meglévő programok továbbvitele.

A szakmaközi szervezetek érdekvédelmi jellegű tevékenysége a jövőben is kiemelt szerepet játszik mind gazdasági és mind társadalmi szempontból. A hazánkban is jelenlévő és egyben igen jelentős piacot képviselő multinacionális kereskedelmi láncok árleszorító politikája és a vezető politika mindenkori szerepvállalása jelentősen befolyásolja az ágazat jövőjének alakulását.

### 3(c) A halászati ágazat háttérének bemutatása:

#### 3(c)1 A környezeti helyzet leírása, beleértve a Stratégiai Környezeti Vizsgálat eredményeit

### Halfeldolgozás

A magyarországi halfeldolgozó ágazat sem méretét sem pedig termelését tekintve nem jelentős, ezért az általa okozott környezeti terhelés is messze elmarad a többi élelmiszer-feldolgozó szakágazat környezeti terhelésének mértékétől. A halfeldolgozás folyamata során keletkezett veszélyes hulladékok kezelése minden esetben megfelel a vonatkozó előírásoknak.

### Intenzív üzemi haltermelés

Az intenzív üzemi haltermelési rendszerek víztakarékos, vízforgatásos technológiával működő úgynevezett zárt rendszerű, vagy medencés tenyésztést alkalmaznak, ezáltal a környezeti terhelésük korlátozott. A vízáramlásos technológiát alkalmazó üzemek esetében a szennyvíz okozta környezeti terhelés magasabb, mint a zárt rendszerek esetében, de még megfelel a környezetvédelmi szabályozás által meghatározott feltételeknek. Az intenzív üzemek kifolyó vizeinek minőségét rendszeresen mérik és ellenőrzik.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

### Extenzív tógazdasági haltermelés

A magyarországi tógazdaságok földrajzi adottságai igen változatosak, ennek köszönhetően a halastavak környezetére a rendkívüli fajgazdagság valamint a változatos tájképi megjelenés jellemző. Az évszázados hagyományokon alapuló halászati és halgazdálkodási módszerek alkalmazása, valamint az a tény, hogy a halastavak környezeti terhelése igen alacsony szintű, egyaránt hozzájárultak az említett értékek fenntarthatóságához.

Magyarország állatvilágát mintegy 30.000 ismert és 8-12.000 ismeretlen faj alkotja. 400 körüli a veszélyeztetett fajok száma, amelyek közül a rovarfajok száma (272 faj) valamint a madárfajok száma (83 faj) a legmagasabb. A veszélyeztetett fajok nagy részének fennmaradása a mesterséges és természetes vizekhez kötődik. A vizes élőhelyek mezőgazdasági tevékenységre alkalmas területekké történő átalakítása, a halastavak kihasználatlansága, valamint a halászati tevékenység megszüntetése jelentős károkat okoz, ezáltal a fajok számának jelentős csökkenését is eredményezi.

A magyarországi halastavak élővilága természetvédelmi szempontból mind hazai, mind európai szinten kiemelkedő jelentőségű. A halastavak rendkívül fontos, ún. "lépőkő" (step stones) szerepet töltenek be az európai ökológiai hálózatban. Szintén európai jelentőségű a halastavak fészkelő és vonuló madárállománya. A halastavakon megfigyelt madárfajok száma meghaladja a 300-at, amely a Magyarországon előforduló madárfajok több, mint 80%-át jelenti. A hazai halastavakon fészkelő fajok száma is meghaladja a 100-at. A gázló- és vízhez kötődő madárfajok hazai állományának meghatározó hányada költ, táplálkozik vagy pihen vonulása során a halastavakon, így azok nemcsak a fajszám, hanem az állománynagyság tekintetében is kiemelt jelentőségűek. Kiemelkedő a halastavakon megfigyelhető mind a hazai természetvédelmi oltalom alatt álló, mind a SPA védelem alá tartozó fajok száma. A költő fajok közül európai jelentőségűek: a kanalasgém (*Platalea leucorodia*), a cigányréce (*Aythya nyroca*) valamint a kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmaeus*) halastavi állománya, a vonuló fajok közül ki kell emelni a darut (*Grus grus*) valamint a kis liliket (*Anser erythropus*).

A madárállomány növekedésén kívül meg kell említeni a vidra (*Lutra lutra*) állományának növekedését is. Az "Alapítvány a Vidrákért" szervezet által 1995. óta folyamatosan végzett magyarországi vidraállomány felmérési programok egyértelműen bizonyítják, hogy a hazai – Európában egyedülállóan gazdag – vidraállomány zöme (mintegy 60%-a) a halastavak környezetében él. Ennek oka az, hogy az állomány életfeltételeinek biztosításához és növekedéséhez szükséges optimális feltételeket (táplálék, pihenő- és búvóhelyek) találnak a halastavak környezetében. A halastavak ezen kívül jelentős szerepet töltenek be a kétéltűek és rovarok – melyek között szintén nagyszámú védett faj található – életterének biztosításában.

### A Ramsari Egyezmény és kapcsolódásai a magyar halászati ágazathoz

Magyarországon 2003-ig 19 területet jelöltek meg a Ramsari Jegyzékben, amely összesen 154.147 ha területet jelent. 2003-ban került bejegyzésre a Felső-Tisza vidéke, melynek kiterjedése 22.310,7 hektár, a Csongrád-bokrosi Sós-tó 770 hektáros területe valamint a Böddi-szék és a Sóséri-puszta 2.374 hektáros területe. Az Egyezmény definíciója alapján vizes élőhelyeknek minősülnek a következő területek: „azok az akár természetes, akár mesterséges, állandó vagy ideiglenesen mocsaras, ingoványos, tőzeglápos vagy vízi területek, folyó vagy állóvizek, édesvízű, félsós (brakkvizek) vagy sós vizek, ideértve azokat a tengervíz-területeket is, amelyek mélysége apálykor nem haladja meg a hat métert”. Jelenleg, 2006. augusztusa óta 26 magyarországi vizes terület szerepel a Ramsari Jegyzékben, 200.000 hektárt meghaladó területtel. A „rendszeresen előforduló 20.000 vízimadár” feltételt



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

Magyarország ramsari területeinek fele elégíti ki: a Hortobágy, a kardoskúti Fehér-tó, a Kis-Balaton, a tatai Öreg-tó, a Fertő-tó, a Balaton, a Bodrogszeg, a Rétszilasi halastavak valamint a Biharugrai Tájvédelmi Körzet ramsari területei. A jelentősebb vízimadár csoportosulásokat főként a vadlúd- és récefajok, valamint a daru átvonuló állományai alkotják. A Balaton ramsari területnél meg kell jegyezni, hogy a tó különlegesen jó feltételeket biztosít a vándorló vadludak és récék számára, viszont a nyári hónapokban nem felel meg a nemzetközi jelentőség kritériumának, emiatt nemzetközi jelentőségű helyzete csak szezonális: október 1.-től április 30.-ig tart. A hazai feladatok minél jobb végrehajtása érdekében a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium 1995-ben egy nemzeti bizottságot hozott létre. Ez a testület a vizes területek védelmében és hasznosításában érdekelt valamennyi minisztérium és hatóság, valamint kutatóintézetek, egyetemek, természetvédő civil szervezetek és a gazdálkodó szféra képviselőit gyűjti össze.

### EU Víz Keretirányelv (VKI)

Az akvakultúra, ezen belül a tógazdasági haltermelés szorosan kapcsolódik a környezeti feltételek javítását, valamint a vidéki térségek fejlesztését célzó programokhoz, biztosítva a Natura 2000 hálózat fenntartását, a Götebörgi Egyezménynek megfelelően a biológiai sokféleséggel kapcsolatos kötelezettségvállalás teljesítését, az EU Víz Keretirányelv célkitűzéseinek és a Kyoto-i Egyezmény kötelezettségeinek teljesítését. Az agrár-környezetvédelmi illetve gazdálkodási kifizetésekhez kapcsolódó intézkedések hozzájárulnak a Götebörgben – a biológiai sokféleség csökkenésének 2010-ig történő visszafordításával kapcsolatban tett – kötelezettségvállalás teljesítéséhez, valamint a Víz Keretirányelv célkitűzéseinek megvalósításához. A biológiai sokféleség megőrzésének szempontjából kiemelkedő jelentőségű az extenzív gazdálkodási mód fenntartása, elsősorban a védett és veszélyeztetett populációjú madár és emlősfajok élőhelyeinek megőrzése érdekében.

A magyar halászati ágazat két területen kapcsolódik a VKI-hez, egyrészt a folyók alkotta vízterek minőségén keresztül, másrészt a mezőgazdasági vízgazdálkodással szembeni elvárások révén. A halászat, illetve a vízvédelem szempontjából többek között a következő jogszabályok kiemelt figyelembe vétele indokolt:

- a 6/2002 (XI. 5.) KvVM rendelet az ivóvízkivételre használt vagy ivóvízbázisnak kijelölt felszíni víz, valamint a halak életfeltételeinek biztosítására kijelölt felszíni vizek szennyezettségi határértékeiről és azok ellenőrzéséről, valamint
- a 220/2004 (VII. 21.) Korm. rendelet, a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól (EU Víz keretirányelv végrehajtási rendelete).

Annak érdekében, hogy a folyók jó vízminősége megfelelő életteret biztosítson a halak számára, igen fontos a koordinált vízgyűjtőterület fejlesztés. Ha a víz nagyobb szerepet tölt be, mint pusztán fizikai megjelenés, akkor a megfelelő irányítás és szervezés érdekében ki kell jelölni az illetékes hatóságokat, és ki kell alakítani az együttműködés módszerét (3. cikk). Ez azért is fontos, hogy a kialakult extenzív termelési rendszerek továbbra is fennmaradjanak.

Ökológiai szempontból kiemelkedő feladat a holtágak védelme. A holtágak a halászat és a horgászat terén is szerepet játszanak, ugyanakkor termőhelyet biztosítanak az értékes növényvilágnak és kiemelt életteret nyújtanak a természetvédelmi oltalom alatt álló állatvilágnak. A Víz Keretirányelv egyik alapvető elvárása, hogy különös figyelmet kell fordítani ezeknek a víztereknek megfelelő ökológiai állapotára, illetve ökológiai potenciáljára. Ezekhez a szempontokhoz kapcsolódóan elemezni kell az emberi tevékenységek jelentős környezeti hatásait (5. cikk).



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

A Natura 2000 területek kiterjedése Magyarországon – a 275/2004. (X.8.) Korm. számú kormányrendelet mellékletében kihirdetetteknek megfelelően – 1,95 millió hektár, amelyből 15.000 hektár a halastavak területe. Ezen kívül, a közelmúltban védelem alá helyezett területeknek mintegy 90%-a is a Natura 2000 területek közé tartozik. A korábban természetvédelmi oltalom alatt álló területek a Natura 2000 területek közel 40%-át fedik le. A Natura 200 területekre érvényes szabályok nem tartalmazznak a halászati ágazatra érvényes specifikus szabályokat.

### Natura 2000 területek és ezek kapcsolódása a magyar halászati ágazathoz

A magyarországi Natura 2000 területek kijelölésének törvényi alapjait az Országgyűlés a Természetvédelmi Törvény<sup>5</sup> 2004. VII. hó 16-án hatályba lépett módosításával teremtette meg. A módosítás felhatalmazta a Kormányt, hogy a Natura 2000 hálózatról szóló kormányrendeletet megalkossa. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 41/A. paragrafusában, valamint a 85. paragrafusának a) pontjában kapott felhatalmazás alapján a Kormány megalkotta „az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről” szóló 275/2004. (X. 8.)<sup>6</sup> Korm. rendeletet. A rendelet 6. paragrafusának (2) bekezdése rendelkezik arról, hogy a Natura 2000 területekre vonatkozó földhasználati előírások teljesítéséért az európai uniós forrásokból társfinanszírozással támogatás nyújtható. A magyarországi Natura 2000 területek helyrajzi számos jegyzékét a 45/2006. (XII.8.) KvVM miniszteri rendelet tette közzé.

A HOP szempontjából releváns tógazdasági területek (26.248 ha) közel 60%-a tartozik a Natura 2000 területekhez (15.615 ha), amely főleg madárvédelemmel összefüggő követelményeket jelent a gazdálkodók számára.

### Stratégiai Környezeti Vizsgálat (SKV)

Az FVM, mint a magyar NHST és az azon alapuló FOP kidolgozásáért felelős hatóság 2007. januárjában hivatalosan kezdeményezte a környezeti értékelés elkészítését, valamint a stratégiai környezeti vizsgálat<sup>7</sup> (SKV) az SKV Irányelv (2001/42/EK) alapján történő lefolytatását.

#### A társadalmi egyeztetés ütemezése 2007-ben

Február 5. A társadalmi részvétel tematikájának egyeztetése az SKV-munkacsoporttal

Február 9. A honlap indítása

Április 30. A környezeti jelentés befejezése, nyilvánosságra hozatala

Május 25. Partnerségi konferencia

Május 29. Társadalmi vélemények beérkezésének határideje

Szeptember 25. A végleges környezeti jelentés átadása az FVM-nek

Október 15. Visszajelzés a társadalmi egyeztetésben résztvevőknek

Az SKV kidolgozását az Env-in-Cent Környezetvédelmi Tanácsadó Iroda (EiC) koordinálta, folyamatos társadalmi részvétel biztosításával (szakmai, érdekképviseleti, társadalmi szervezetek, intézmények és a széles nyilvánosság bevonásával). A társadalmi részvételi

<sup>5</sup> „A természet védelméről” szóló 1996. évi LIII. Törvény.

<sup>6</sup> Két évvel később ezt a rendeletet a 201/2006. (X. 2.) Korm. rendelettel módosította.

<sup>7</sup> A 2005. január 11-én kiadott 2/2005. számú Korm. Rendelet alapján.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

folyamatot a Magyar Természetvédők Szövetsége (MTvSz) szervezte<sup>8</sup>. Az SKV jelentés társadalmi vitáját 2007. októberében tartották meg. A folyamat tervezése és lebonyolítása során az MTvSz a kulcskérdésekben a Stratégia és Program tervezésért felelős FVM-mel, és az EiC elvi egyetértésével járt el.

A 2/2005. számú (I. 11.) Korm. rendelet értelmében a következő hatóságok vettek részt a környezeti vizsgálat elkészítésében:

- Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium,
- Országos Tisztifőorvosi Hivatal,
- Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, valamint
- az SKV Rendelet 3. mellékletében felsorolt egyéb országos hatáskörű szervek.
- A szomszédos országok nem vettek részt a vizsgálat elkészítésének folyamatában, mivel a magyar halászati ágazat tevékenysége a határoktól távol eső területeken folyik, a HOP által érintett területek nem érintkeznek egyik szomszédos állam területével sem.

Az SKV csoport személyesen egyeztetette a vizsgálati folyamat lebonyolítását a KvVM illetékes főosztályával, amely a Természetvédelmi, Környezetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőséget jelölte ki, mint környezetvédelmi hatóságot, a vizsgálatot kapcsolatos ügyek intézésére.

A szakmai szervezeteket az „érintett nyilvánossággal való konzultáció” eszközei útján vonták be a környezeti vizsgálat folyamatába, úgymint aktív tájékoztatás, konferenciák szervezése, honlap készítése valamint írásos véleményezés. A környezeti értékelési dokumentumot valamint a HOP tervezetét megküldték az Országos Környezetvédelmi Tanácsnak és 30 napos határidővel írásos véleményt kértek tőle. Az értékelési folyamatban bárki részt vehetett a honlapon és a partnerségi konferencián keresztül.

Az érintett nyilvánosság fogalmába tartoznak általában a környezet- és természetvédelemhez kapcsolódó szakmai, érdekképviselői és társadalmi szervezetek, a környezeti, halászati ügyekkel foglalkozó más szervezetek és intézmények és a széles nyilvánosság is.

Az SKV készítésének kezdete óta elérhető az SKV honlapja. Az MTvSz közvetlen megkeresésekkel és levelezőlistákon keresztül értesítette a honlap és az SKV készítésének megindulásáról a potenciális érintetteket.

A honlapon elérhetőek a következő információk:

- Aktuális információk az SKV kidolgozásának folyamatáról
- Az SKV társadalmi egyeztetési tematikája, melyben megtalálható az SKV készítésének folyamata, ütemezése, illetve annak leírása, hogy milyen módon lehet az SKV készítésébe bekapcsolódni, azt véleményezni
- Az SKV mintadokumentumai és előzetes eredményei
- Az SKV-hoz érkezett összes vélemény, teljes terjedelemben
- Az SKV-hoz kapcsolódó FVM által készített dokumentumok
- A HOP tervezete

Aki kérte, folyamatosan értesítést kapott e-mail-ben, ha új dokumentum került fel a honlapra, a véleményeket és kérdéseket pedig folyamatosan fogadták a következő címen: [skv@mtvsz.hu](mailto:skv@mtvsz.hu).

<sup>8</sup> Az SKV kidolgozásának folyamata megtekinthető a következő címen: <http://www.mtvsz.hu/skv>



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

Az FVM a környezeti értékelési dokumentumról egy nyílt partnerségi konferenciát szervezett, amelyre a környezetvédelmi partnerek illetve a halászati ágazat képviselői kaptak meghívást, de azon bárki részt vehetett.

### *Az SKV-hoz a honlapon keresztül érkezett vélemények és javaslatok*

A dokumentumhoz érkező véleményeket a munkacsoport feldolgozta, és az SKV honlapon közzétette. A folyamat lezárását követően minden véleményező írásos választ kapott a felvetéseire. A vizsgálati időszakban összesen 141 javaslat illetve észrevétel érkezett a hatóságok és a társadalmi partnerek részéről, amelyek közül 17 nem az SKV-ra, hanem a Stratégiai Tervre, a Programra vagy általánosabb, szabályozási kérdésekre vonatkozott. 55 észrevétel nem tartalmazott új javaslatot. A fennmaradó 69 javaslat többségét (52 javaslat) befogadta az SKV munkacsoport. A vonatkozó javaslatokat "Az SKV főbb eredményei" című szakasz tartalmazza.

### *A környezeti értékelési dokumentumhoz beérkezett hatósági javaslatok*

A dokumentumhoz a megkeresett hatóságok közül az Országos Környezetvédelmi Tanács, az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség (OKTVF), az Országos Tisztifőorvosi Hivatal, az Egészségügyi Minisztérium valamint a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium természet- és környezetmegőrzési szakállamtitkára küldött észrevételt. Az észrevételek közül 42 vonatkozott a környezeti vizsgálati dokumentumra, ezek közül 32-t befogadott az SKV csoport. További 21 észrevétel nem tartalmazott új javaslatot, illetve nem szorosan az SKV-ra vonatkozott. A KvVM környezetgazdasági szakállamtitkára, az Oktatási és Kulturális Minisztérium, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium és az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság írásban jelezte, hogy elfogadja a környezeti vizsgálat megállapításait.

Az Országos Környezetvédelmi Tanács kiemelte az integrált tervezés és elemzés fontosságát, amely lényeges szempont az SKV számára is. Hangsúlyozta a pontos információkon alapuló helyzetelemzés jelentőségét, javaslatot tett a szabályozás szigorítására – ez utóbbi kérdéseket a stratégia- és programalkotók hatáskörébe utalta az SKV munkacsoport.

Az OKTVF javaslatai elsősorban a környezeti értékelési dokumentum szakmaiságát és értelmezhetőségét javították. A Felügyelőség hozzászólt továbbá a vadászat szabályozásának kérdésköréhez, valamint az NHST célrendszerének felépítéséhez.

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal a haltetekem kezelésének közegészségügyi előírásaira hívta fel a vizsgálat készítőinek figyelmét.

Az Egészségügyi Minisztérium az állati eredetű szerves trágyák elhelyezésének közegészségügyi szempontú szabályaira hívta fel a figyelmet, és kitért a haltetekem gyűjtésével, a szerves trágya hasznosításával kapcsolatos közegészségügyi kérdésekre, valamint a halastavakhoz közeli állattartó telepek csurgalékvizének kezelésére vonatkozó szabályozásra is.

A KvVM természet- és környezetmegőrzési szakállamtitkára javaslataival szintén a dokumentum szakmaiságát, a megfogalmazások pontosítását segítette elő.

### *A környezeti értékelési dokumentumhoz beérkezett társadalmi javaslatok*

A dokumentumhoz 8 szervezet küldött írásos észrevételt, javaslatot. A partnerségi konferencián résztvevők többsége az ott elmondottakat írásban is elküldte. Az írásos véleményt nem küldött 2 hozzászóló a helyszínen kapott választ felvetéseire, illetve azokat a dokumentum véglegesítése során vették figyelembe. Az írásban érkezett észrevételek közül 27 vonatkozott a környezeti értékelési dokumentumra, ezek közül 20-at befogadott az SKV csoport. További 45 észrevétel nem az SKV hatáskörét érintette.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara írásban jelezte, hogy nem tesz észrevételt.

Az Aranypony ZRt. a konferencián az ágazat stabilitását szolgáló intézkedéseket szorgalmazta. Javaslatot tett a dokumentumban használt szakkifejezések egységesítésére, különböző stratégiai anyagok szóhasználatának összehangolására. Ezek csak részben érintik az SKV hatáskörét. A haltermelők, mint vízbefogadók védelmére tett javaslatát befogadta a munkacsoport.

A Magyarországi Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Országos Szövetsége (MAGOSZ) képviselője a Stratégiai Terv és a HOP forrástábla alapján történő elemzését javasolta a konferencián.

Az írásban beérkezett vélemények közül a Halászati Fejlesztési Munkacsoport javaslatai az Európai Halászati Alapra vonatkozó rendelet értelmezésére és a szakterminológiára vonatkoztak. Az integrált tervezésre, stratégiaalkotásra és a lehatárolásokra vonatkozó javaslatai a minisztérium hatáskörébe tartoznak.

Az Országos Magyar Vadászkamara és az Alapítvány a Vidrákért javaslatára a vadászat kérdésköre törölve lett a környezeti értékelésből. Az Alapítvány élőhely-fenntartási szempontok figyelembevételét is javasolta, véleményét befogadta a munkacsoport.

A Balatoni Integrációs Kht.-nak a helyi termékek helyi forgalmazására vonatkozó javaslatát elfogadták. A Kht. további javaslatokat tett a horgászengedélyek kiadásának feltételeire, a halfogyasztás iránti kereslet-kínálati helyzet felmérésére valamint annak orvoslására vonatkozóan. E javaslatok többsége magasabb stratégiai szinteken mérlegelendő.

A Magyar Országos Horgász Szövetség a szakkifejezések használatára vonatkozó javaslatot tett.

A Tolna Megyei Horgászegyesületek Szövetsége a horgászat szabályozásával, a horgász szervezetek tervezésbe történő bevonásával, a horgásztavak karbantartása feltételeinek biztosításával, a horgászat munkahelyteremtő képességével foglalkozott észrevételeiben, ezek azonban nem tartoztak az SKV hatáskörébe.

Az Agrár Európa Kft. a megújuló energiaforrások kiaknázásának lehetőségére, a hulladékminimalizálás, az egységes vízvédelmi rendszer kiépítésének szükségességére és a széles körű szakmai párbeszéd fontosságára hívta fel a figyelmet észrevételeivel.

Általánosságban, az elküldött észrevételeket és javaslatokat a munkacsoport figyelembe vette, a befogadott javaslatokat pedig beépítette a HOP tervezetébe.

Az SKV kidolgozásának kiindulópontja és fő célja, hogy a közösségi forrásokból részesülő halászati intézkedéseknek a környezet védelme szempontjából lehetőség szerint hasznosnak kell lenniük, és az egyes környezeti elemekre, rendszerekre gyakorolt negatív hatásokat minimalizálni kell. Ily módon az NHST-hoz és a HOP-hoz készült SKV küldetése az, hogy javítsa a halászati politika környezeti teljesítményét, elősegítse a környezetpolitikai célkitűzések végrehajtását, illetve, hogy megfontolt döntések által segítsen elkerülni a későbbi, általában igen költséges korrekciókat.

Az SKV Irányelv (az Európai Parlament és a Tanács 2001/42/EK irányelve) 9. Cikkének megfelelően a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium hivatalos nyilatkozatot adott ki, mely a IV. Mellékletben található.

### **A Stratégiai Környezeti Vizsgálat főbb eredményei**

Az SKV készítőinek véleménye alapján az NHSH és a HOP összes vizsgált célkitűzése teljes mértékben megfelel a fenntartható fejlődés szempontjainak. Összességében a HOP pozitív



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

hatást gyakorol a földterület használatra és szerkezetre. A halászati tevékenység Magyarországon nem okoz jelentős tájképi változásokat. A vizsgálat főbb eredményeit a következők szerint lehet összefoglalni:

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK	ELFOGADVA	HOZOTT INTÉZKEDÉS
1. Kiemelt módon kell támogatni az orvhorgászat és az orvhalászat megakadályozását szolgáló, továbbá a vízszennyezéseket és halpusztulásokat figyelő és kezelő tevékenységekkel kapcsolatos képzéseket valamint eszközbeszerzéseket.	IGEN	A képzésekkel kapcsolatos intézkedéseket a III. tengely keretében javasolt előírányozni.
2. Új halastavak létesítését megelőzően környezeti hatásvizsgálatot kell végezni annak érdekében, hogy kizárólag környezeti szempontból is alkalmas területeken létesülhessenek halastavak.	IGEN	Minden halászati beruházási projektet a környezetvédelmi hatóságok által kiadott engedélyhez kell kötni, amely igazolja, hogy a beruházás minden szempontból megfelel a vonatkozó környezetvédelmi előírásoknak.
3. Biztosítani kell a HOP összhangját a környezetvédelmi előírásokkal.	IGEN	Az összes európai uniós környezetvédelmi szabály – beleértve a Natura 2000 területekre vonatkozó feltételeket is – figyelembe lett véve a HOP készítésének folyamata során.
4. A fizikai infrastruktúra fejlesztése során előnyben kell részesíteni az anyag- és energiatakarékos berendezéseket és eljárásokat. Ösztönözni kell a halfeldolgozás energiaigényének csökkentését, az energiahatékonyság növelését valamint a nap-, szél- és a geotermikus energiahasznosító berendezések elterjesztését.	IGEN	A negatív környezeti hatások csökkentését célzó támogatásokat a II. tengely keretéből javasolt előírányozni.
5. Biztosítani kell, hogy a halfeldolgozók létesítése és fejlesztése során a feldolgozási folyamat és a hulladékok kezelése olyan technikai körülmények között legyen megoldható, amelyek lehetővé teszik a biológiailag lebomló szerves anyagok újrahasznosítását.	IGEN	A halfeldolgozással kapcsolatos beruházások esetén, a feldolgozás során keletkezett szennyvíz kezelése minden esetben kötelező, de előnyben kell részesíteni a környezetkímélő beruházásokat
6. A HOP végrehajtása során kiemelkedő figyelmet kell fordítani a természetes vizek élőhely-degradációs folyamatainak lassítására, valamint az invazív halfajok túlzott mértékű térnyerésének megakadályozására.	IGEN	Az invazív halfajok által okozott negatív környezeti hatások csökkentését célzó beruházások támogatását a II. tengely keretéből, a természetes vizek rehabilitációs folyamatainak támogatását pedig III. tengely keretéből kell előírányozni.





## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

### A környezeti hatások nyomonkövetéséhez szükséges tervezett intézkedések<sup>9</sup>

Az alábbiakban bemutatott környezeti mutatók segítségével nyomon követhetők a HOP végrehajtásához kapcsolódó környezeti hatások:

- a) Új halastavak és felújított halastavak esetében a területhasználat-váltással létrejött új, vizes élőhelyek nagysága (*hektár*);
- b) A legfontosabb fészkelő és vonuló madarak populációinak nagysága és fajgazdagsága a halastavak környezetében (*db/vizes élőhely terület hektár*);
- c) A halastavak környezetében élő emlős, kételtű, rovar- és növényfajok populációinak nagysága és fajgazdagsága (*db/vizes élőhely terület hektár*);
- d) Az extenzív termelést folytató halastavak táplálóvíze és leeresztése vonatkozásában egyaránt irányadó vízminőségi paraméterek meghatározása (*kémiai minták helyszíni elemzése a vízbefogadónál*).

#### Az SKV közérthető összefoglalója

- a) Az SKV dokumentum tartalmának összefoglalása, a program fő célkitűzései és kapcsolódása más programokhoz

Az SKV a NHST-re és a HOP-ra integráltan, azonos szemlélettel, egységes módszertannal és közös társadalmi egyeztetéssel készült el. Az SKV végső célja egy olyan környezeti jelentés összeállítása volt, amely végrehajtható javaslatokat tesz a halászati intézkedések környezeti teljesítményének javítására és a fenntartható fejlődés halászati érvényesítésére.

Az értékelők megvizsgálták az Országos Fejlesztési Konceptióhoz és az Országos Területfejlesztési Konceptióhoz (OTFK) való kapcsolódást is. Az OTFK az agrárpolitika és agrár-vidékfejlesztés számára kijelölt területi prioritások között a Balaton-térségben, a Duna és a Tisza térségében szorgalmazza a tökevonó képesség és a foglalkoztatás növelését. Ehhez a Program a haltermelés diverzifikációjával, illetve a halászati ágazat multifunkcionalitásának kialakításával járul hozzá. Az OTFK szintén szorgalmazza a területi szemléletű ágazati tervezést. Az OTFK agrárpolitikának szóló területi prioritásai a halászati tervezésre vonatkozó fenntarthatósági és területi szempontokat is tartalmaznak. A HOP természetes vizek és akvakultúra rendszerek esetében felállított differenciált célkitűzései ennek a megközelítésnek is megfelelnek. A stratégiai fejlesztési dokumentumokkal való összhang további javítására a környezeti értékelés négy javaslatot tett.

A vizsgálat során kiértékelték a HOP kapcsolódásait az Új Magyarország Fejlesztési Tervhez (ÚMFT) valamint az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programhoz (ÚMVP). Az összhang biztosításának legfontosabb tényezője, hogy kialakuljon az ÚMFT, az ÚMVP és a HOP végrehajtásának koordinációja és együttdöntési folyamata. E tényezők összehangolására három javaslat készült.

Az értékelők ezen kívül megvizsgálták a második Nemzeti Környezetvédelmi Programhoz (NKP-II) valamint az Országos Hulladékgazdálkodási Tervhez (OHT) kötődő kapcsolódási pontokat is. Az NKP-II-nak való megfelelés biztosítására az értékelők konkrét szövegjavaslatot fogalmaztak meg a HOP végső verziójába való kiegészítésként. Az OHT-hoz kapcsolódó javaslataik kiemelték a halfeldolgozókból származó szennyvíz, biológiailag lebomló szerves hulladékanyag valamint a veszélyes hulladékok megfelelő kezelésének

<sup>9</sup> Az SKV munkacsoport javaslatai alapján.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

szükségességét illetve újrahasznosításának lehetőségeit, továbbá az üzemi csomagolási és veszélyes hulladékok mennyiségének és minimalizálását szolgáló technológiák beszerzését.

Az értékelők részletesen elemezték a Natura 2000 területekre vonatkozó irányelvek bevezetése és a halászati tevékenység közötti összefüggéseket. A természetvédelem és a halászati ágazat közötti kapcsolat igen szorosnak tekinthető Magyarországon, hiszen a HOP szempontjából releváns tógazdasági területek közel 70 százaléka Natura 2000 terület, amely főleg a vadmadarak védelmével összefüggő plusz követelményeket és intézkedéseket jelent a gazdálkodók számára. A NHST általános céljai jól kapcsolódnak a Natura 2000 céljaihoz. A HOP prioritásai és céljai is megfelelően kapcsolódnak a Natura 2000 területek közösségi céljaihoz.

Az értékelők szintén részletesen mutatták be a Víz Keretirányelv (VKI) végrehajtásával kapcsolatos szempontokat. A VKI fő célkitűzése az integrált, fenntartható vízgazdálkodási politika kidolgozása és végrehajtása. A halászat és akvakultúra két területen kapcsolódik a VKI-hez: egyrészt a folyók alkotta vízterek minőségén keresztül, másrészt a mezőgazdasági vízgazdálkodással szembeni elvárások révén. A Terv prioritásai maradéktalanul illeszkednek a VKI célkitűzéseivel, a Program tervezett intézkedései pedig valószínűsítik, hogy a halászati tevékenység jelentősen hozzájárul majd a VKI magyarországi végrehajtásához. E célok megvalósulásának érdekében az értékelők két konkrét javaslatot tettek.

- b) A környezet jelenlegi állapotára vonatkozó szempontok, valamint ezek lehetséges változásai a Program végrehajtásának elmaradása esetén

A környezet jelenlegi állapotának leírása jelen dokumentum 17-20. oldalain olvasható.

A HOP egyik hangsúlyos eleme a Víz Keretirányelv végrehajtásának támogatása. A program elmaradása esetén és a hazai költségvetési helyzet kilátásainak ismeretében (a hazai források várható hiánya miatt) a halastavak jó ökológiai állapotának megőrzése veszélybe kerülhet.

A Program egyik lényeges szempontja az egészséges táplálkozás és a biogazdálkodás meghonosításának és elterjesztésének ügye. A HOP elmaradása esetén, hazai források hiányában nem lehetne támogatni az e téren kibontakozó kedvező folyamatokat, különösen a hazai halfajok fogyasztásának promóciója területén.

A hagyományos halászati tevékenységek és kultúra fenntartása szintén kulcsfontosságú eleme a Programnak. A kisorszámos halászatból származó környezeti előnyök a HOP elmaradása esetén nem tudnának érvényesülni és ez a nagyüzemi (nagyobb környezeti terheléssel járó) haltermelés térnyerését segítené. A hagyományos halászati tevékenységek a nemzeti kulturális örökség részét képezik, amelyek a HOP végrehajtásának elmaradása esetén, támogatás híján veszélybe kerülnének.

- c) A leginkább érintett területek környezeti jellemzői

A Program által leginkább érintett területek a következők:

- a Balaton területe,
- a Duna és a Tisza térségében található védett területek,
- a Natura 2000 területeken található kisebb tavak és halastavak.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

A fenti vízfelületek környezeti jellemzőinek leírása a 17-20. oldalakon található.

- d) A Programmal kapcsolatos, jelenleg fennálló környezeti problémák leírása, különös tekintettel a kiemelkedő jelentőségű, a 79/409/EGK és 92/43/EGK Irányelvek által szabályozott területekre

A lehetséges környezeti problémákat, amelyeket a HOP elkészítése és végrehajtása során figyelembe kellett venni, a HOP SWOT analízise foglalja össze. Az akvakultúra szakágazat (tógazdasági és intenzív üzemi haltermelés) SWOT elemzése a környezeti vonatkozásokat csak erősségekként említi. A gyengeségek között kiegészítésként szükséges megemlíteni a halászati ágazatban használt gépek, berendezések, kiszolgáló létesítmények energiahatékonyságának alacsony szintjét, a veszélyek között, pedig az éghajlatváltozás miatti szélsőséges vízhozamokat és vízállásokat, ill. a szomszédos országokból érkező szennyezések lehetőségét is.

A természetesvízi halászat gyengeségei között említi a Program az élőhelyek degradációját, az ezt befolyásoló tényezők közül pedig megemlíti az ívóhelyek és halbölcsők megszűnését, a vízterek feliszapolódását, a kiszámíthatatlan vízszennyezéseket és a kizárólag műszaki szempontokon alapuló vízrendezési megoldásokat. Az elemzés azonban nem szól az e tényezőket kiváltó okokról, s így ezek felszámolására sem tesz javaslatot. (A megoldási lehetőségeket nem feltétlenül a HOP-nak kell finanszíroznia, a negatív hatótényezőket kiváltó okokat viszont a HOP-nak kell feltárnia, és megoldási alternatívákat kell ezekre kidolgozni.) A környezeti értékelést végző csoport a következő veszélyek megjelenítésével javasolta kiegészíteni a SWOT elemzést: az éghajlatváltozás miatti szélsőséges vízhozamok és vízállások, a szomszédos országokból érkező vízszennyezések, valamint az orvhorgászat és orvhalászat környezeti (és gazdasági) károsítása.

A horgászat SWOT analízisében a gyengeségek között a népes és sokszínű horgásztársadalom környezettudatosságának általánosan alacsony szintjét is meg kell jelölni.

A problémafában a kiinduló okok között kell szerepeltetni az éghajlatváltozást, illetve ennek következtében fellépő szélsőséges vízjárást és vízhozamokat is, valamint a környező országokból jelenleg is folyamatosan érkező vízszennyezéseket. Kiemelkedő problémaként kell megjelölni a természetesvízi orvhorgászat és orvhalászat által okozott környezeti és gazdasági károkat is.

A halfeldolgozó szakágazat SWOT elemzésében a gyengeségek között említi a Program azt, hogy a feldolgozó üzemekben a szennyvízkezelés sok helyütt nem kielégítő színvonalú. Ez a megállapítás az NHST-ben nem szerepel, ott is meg kell ezt említeni. Ez a következtetés teljesen helytálló, ezt a problémát orvosolni kell, továbbá a halfeldolgozók műszaki fejlesztése kapcsán a szennyvíz kezelésének is kiemelt figyelmet kell szentelni, amelynek finanszírozására tervez is forrást a HOP. A halfeldolgozó üzemekben keletkező veszélyes és egyéb hulladékok kezelésére is kiemelt figyelmet kell fordítani. Ezeket a problémákat is ismertetni kell a gyengeségek részben (mind a HOP-ban, mind a NHST-ben), nevezetesen, hogy a feldolgozóknál keletkező veszélyes hulladék kezelése csak részben megoldott, és fel kellene hívni a figyelmet a csomagolási hulladékok helyzetére is.

A gyengeségek között meg kell említeni a termelési kapacitások következtében előálló növekvő szállítási szükségletek által okozott környezeti terhelést is, valamint a



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

fenntarthatóság irányában ható helyi gazdasági kapcsolatok (helyben való értékesítés) kereteinek túllépését is.

Az új halfeldolgozók létesítésekor megnövekedhet a magas szervesanyag-tartalmú szennyvíz mennyisége valamint a biológiailag lebomló szerves hulladékok mennyisége is, az egyes termelési folyamatokhoz szükséges speciális segédanyagok miatt pedig a hulladékban megnövekedhet a veszélyes komponensek mennyisége is.

- e) A Programhoz kapcsolódó nemzetközi, Községi vagy tagállami szinten meghatározott környezetvédelmi célok, azok elérésének módja, és a tervezés során felmerülő környezetvédelmi szempontok

### Az alkalmazott módszertan bemutatása

Az elemzési-értékelési módszertan arra – a hazai SKV gyakorlatban már korábban kidolgozott és alkalmazott – megközelítésre alapozott, hogy a halászati politika stratégiai szintjét (célrendszerét és prioritásait) egy fenntarthatósági értékrendhez kell viszonyítani, míg a program konkrétabb eszközeit és intézkedéseit egy környezeti teljesítményértékelési sémában kell megvizsgálni. A vizsgálat a következő módon zajlott le:

Első lépésként a vizsgálat készítői meghatározták és szakértői körben egyeztették a hazai viszonyokra adaptált halászattal és haltermeléssel kapcsolatos, 34 kritériumból álló fenntarthatósági értékrendet (lásd alább). A fenntarthatósági értékrend természetesen nem tekinthető abszolút fenntarthatósági kinyilatkoztatásnak, és ennek alapján nem lehet ítéletet alkotni a Terv és a Program fenntarthatósága fölött. A vizsgálat készítői arra tekintik alkalmasnak, hogy a prioritásokat és célokat, mintegy relatív etalonhoz, ehhez viszonyítsák. A Terv prioritásainak és a Program céljainak a fenntarthatósági értékrendnek való megfelelését külön-külön egy-egy standard hatásmátrixban vizsgálták meg.

A vizsgálat során a Program konkrétabb eszközeit és intézkedéseit egy környezeti teljesítményértékelési sémában vizsgálták, melynek segítségével képet lehetett nyerni arról, hogy az intézkedések hogyan felelnek meg egy – a Nemzeti Környezetvédelmi Programon, és más környezetvédelmi stratégiai dokumentumokon alapuló – környezetvédelmi és környezetpolitikai célrendszernek. (A célrendszer figyelembe veszi a megelőzés, újrahaznosítás (újrahazsnálat) valamint az ártalmatlanítás környezetpolitikai prioritásait.) A Program intézkedéseit a vizsgálat – kollektív szakértői értékelés mellett – összehasonlította a környezeti szempontrendszerrel és a környezeti teljesítmény eredményeit szintén egy hatásmátrixban mutatta be.

A vizsgálat készítőinek megjegyzése szerint ez a módszertan nem a „fenntartható - nem fenntartható” dimenzióban kívánta a prioritásokat és a célokat elhelyezni, hanem inkább egy olyan analitikus javaslattevő eszköznek kell tekinteni, amely konkrét útmutatást kíván nyújtani ahhoz, hogy melyik prioritások és célok milyen vonatkozásban történő módosítása javasolt.

### A fenntarthatósági értékrend meghatározása

A halászati politika céljainak és eszközeinek hozzá kell járulniuk az alábbi szempontok és feltételek teljesüléséhez:



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

### 1. Holisztikus, átfogó és általános értékek

#### H1 HELYI ÉS TÉRSÉGI FENNTARTHATÓSÁG

Járuljon hozzá a helyi fenntarthatósághoz, azáltal, hogy nemzeti kincsként kezeli az ország egyedülálló halászati és természeti adottságait.

#### H2 GLOBÁLIS FENNTARTHATÓSÁG

Támogassa a globális fenntarthatóságot, különösen az éghajlatváltozás negatív hatásainak mérséklése, a biológiai sokféleség megőrzése, valamint a vízkészletek és a vizes élőhelyek megóvása terén.

#### H3 ÖKOSZOCIÁLIS VIDÉKFEJLESZTÉS, VONZÓ VIDÉKI VILÁG

Segítse elő a vidéki életmód javítását, erősítse a vidék megtartó- és vonzerejét, járuljon hozzá Magyarország vidékeinek megismertetéséhez.

#### H4 ÉRTÉKŐRZŐ, DIVERZIFIKÁLT HALGAZDÁLKODÁS

Segítse elő a vidéki életmód, kultúra és hagyományok sokféleségének megőrzését, biztosítsa a kulturális örökség részét képező építészeti, régészeti, néprajzi, településszerkezeti és táji értékek fennmaradását, óvja meg a vidék biológiai sokféleségét és relatíve jó környezeti állapotát.

#### H5 GONDOSSÁG ÉS ÖNZETLENSÉG

Biztosítsa a „jó gazda gondossága” elvének az érvényesülését, de nem sértheti más közösségek (pl. az érintett területekkel szomszédos térségek) értékeit és érdekeit, nem vezethet a területi különbségek növekedéséhez.

#### H6 ETIKUS MŰKÖDÉS

Elő kell segítenie az egészséges, biztonságos és nyomon követhető termékek előállítását, az állattól- és növénytermesztési tevékenységet és az etikus termelés és kereskedelem kereteinek kialakulását.

#### H7 TUDATOS ÉLELMISZERTERMELÉS ÉS FOGYASZTÁS

Segítse elő az élelmiszer termékekkel kapcsolatos fogyasztói magatartás javítását és a fenntartható fogyasztási szokások, valamint környezettudatos gazdálkodói és fogyasztói elterjesztését.

### 2. Környezeti és természeti szempontok, kritériumok

#### K1 TERMÉSZETMEGŐRZŐ HALGAZDÁLKODÁS

Egyértelműen támogatnia kell a természeti értékek, a biológiai sokféleség és természetes vizes élőterek megőrzését.

#### K2 ÖKOLOGIKUS HALGAZDÁLKODÁS

A halgazdálkodási tevékenységek, valamint a víz- és tájhasználat során az erőforrás-igény és környezethasználat vegye figyelembe a korlátos eltartó képességet és a helyi természeti adottságokat.

#### K3 SZENNYEZÉS MEGELŐZÉS, MINIMALIZÁLÁS

Törekszik a szennyezések és a hulladékok kibocsátásának megelőzésére, illetve ahol ez nem lehetséges, ezek minimalizálására.

#### K4 TOVAGYÚRÚZÓ NEGATÍV HATÁSOK MINIMALIZÁLÁSA

Nem vezethet a különböző környezeti rendszerek közötti szennyezés-átterhelésekhez.

#### K5 DEMATERIALIZÁCIÓ

A felhasznált nyersanyagok (pl. kemikáliák) és a nem megújuló energiahordozók mennyiségét, valamint a szállítási és raktározási igényeket minimalizálni kell.

#### K6 ÚJRAHASZNOSÍTÁS



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

Az intézkedéseknek elő kell segíteniük a mezőgazdasági és élelmiszeripari melléktermékek újrahasznosítását.

### K7 TAKARÉKOSSÁG A KIMERÜLŐ KÉSZLETEKKEL

A meg nem újuló természeti erőforrások és lételelemek igénybevételét minimálisra kell szorítani.

### K8 ÉRTÉKVÉDŐ HALGAZDÁLKODÁS A MEGÚJULÓ ERŐFORRÁSOKKAL

A feltételesen megújuló természeti erőforrások és környezeti elemek készleteit, állapotát és önszabályozó képességét fenn kell tartani, és ezeket csak megújuló képességük mértéke és üteme figyelembevételével lehet igénybe venni.

### K9 ÁGAZATI INTEGRÁCIÓ

Segítse elő a fenntartható vízgazdálkodás, multifunkcionális mezőgazdaság és az ökológiai szemléletű tájgazdálkodás érvényre juttatását.

## 3. Gazdasági szempontok, kritériumok

### G1 PROSPERÁLÓ VIDÉKI GAZDASÁG

Segítse elő a magas hozzáadott értéket előállító gazdálkodást, a halászati ágazat tőkehiányának mérséklését, a gazdálkodás stabilitását és kiszámíthatóságát.

### G2 INTEGRÁLT TERMÉKPOLITIKA

Támogassa az integrált termékpolitika érvényesülését azáltal, hogy a termelői és fogyasztói szokások átalakításának iránya az anyag- és energiaintenzív termékek és szolgáltatások körétől, az anyag- és energiaszegény, inkább tudás és kultúra alapú termelés és fogyasztás irányába kell, hogy mutasson.

### G3 „TERMELJ HELYBEN, FOGYASSZ HELYBEN”

Ösztönözze a helyi piacra jutást, a közösségi önellátást, támogassa a helyi élelmiszertermelést, feldolgozást és forgalmazást.

### G4 „DOLGOZZ HELYBEN”

Támogassa a helyben foglalkoztatást, a helyi kisvállalkozások fejlődését, a családi, kis-közösségi gazdálkodási formák elterjesztését, támogassa a falusi életmód, a hagyományokon alapuló megélhetési formák térnyerését.

### G5 MINŐSÉGI TERMÉKEK, INNOVÁCIÓ

Segítse elő a halgazdálkodásban az innovációt, az innovatív gazdálkodási technikák elterjesztését és a minőségi haltermelést.

### G6 DIVERZIFIKÁLT VIDÉKI TERMÉKKÍNÁLAT

Támogassa a sajátos értékesítésű, egyedi minőségű termékek (pl. bio, hungarikum, földrajzi eredetvédelmű, tájjellegű termékek) előállítását.

### G7 TÉRSÉGEN BELÜLI TERMELÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

Erősítse a térségen, településen belüli termék-feldolgozási láncolat kialakítását, a termelők, gyártók egymásközi kereskedelmi kapcsolatainak javítását.

## 4. Társadalmi szempontok, kritériumok

### T1 HELYI ÖKOSZOCIÁLIS ÉRDEKELTSÉG ÉS TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS

Segítse elő, hogy az erőforrások használata felelősségtudatos körülmények között történjen és a helyi közösségek érdekeit szolgálja.

### T2 TÁRSADALMI MÉLTÁNYOSSÁG ÉS KOHÉZIÓ



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

Járuljon hozzá a vidéken élők megélhetésének javításához, a szegénység leküzdéséhez, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózásához.

### T3 TUDÁSALAPÚ VIDÉKFEJLESZTÉS

Támogassa a halászati ágazatban dolgozók képzését, hozzáférését az információhoz és a tudáshoz, segítse a gazdálkodást támogató helyi szellemi kapacitások, szolgáltatások kiépítését.

### T4 SZOLIDARITÁS, TERÜLETI KOHÉZIÓ

Segítse elő a haltermelő és fogyasztó egymásra utaltságának felismerését, valamint a gazdaközösségek és a helyi társadalom kapcsolatának javítását.

### T5 NEMZEDÉKI IGAZSÁGOSSÁG ÉS TÁRSADALMI EGYENLŐSÉG

Az erőforrások értékvédő, takarékos, hosszútávú szempontokat szem előtt tartó gazdálkodását kell megvalósítani, oly módon, hogy a nők, idősek, fogyatékkal élők esélyegyenlősége is biztosított legyen.

### T6 TÁRSADALMI RÉSZVÉTEL

Segítse a halásztársadalom és az érintett helyi közösségek, civil és szakmai szervezetek részvételét a döntéshozatalban, támogassa a vidéki civil társadalom önszerveződését és fejlődését.

- f) A Program végrehajtása során várható jelentős környezeti hatások ismertetése, beleértve a biológiai sokféleséget, a népességet, az emberi egészséget, a faunát és flórát, a talajt, felszíni és felszín alatti vizeket, levegőt, éghajlati tényezőket tárgyi eszközöket, a kulturális örökség részét képező építészeti és régészeti értékeket, a tájképi megjelenést érintő hatásokat, valamint a fenti tényezők közötti kapcsolatok rendszerének ismertetését

A levegőkörnyezetet illetően sem a levegő minőségét, sem pedig az üvegházhatást előidéző gázok kibocsátását tekintve nem várhatóak számottevő vagy jelentős hatások a HOP intézkedéseinek végrehajtásából, így az ebből a szempontból semlegesnek tekinthető.

A hazai haltermelés jelentős része halastavakban történik. Ezek veszélyeztetettsége környezeti szempontból nagyobb, mint az ugyancsak a halászati tevékenység gyakorlására szolgáló természetes vizeinké. A felszíni vizekre valamint a talajvízre gyakorolt hatások tekintetében a HOP végrehajtása lehetővé teszi olyan modern technológiák használatát, amelyek csökkentik a vízszennyező anyagok kibocsátását, így a vízminőségre gyakorolt hatások nem lesznek jelentősek. A felszín alatti vizek mennyiségi állapotára vonatkozóan a Víz Keretirányelv meghatározza a jó minőség kritériumát, amelyet a HOP végrehajtása során figyelembe kell venni. A HOP végrehajtása valószínűsíti a környezettel történő harmonikus kapcsolatot, amelyhez azonban elengedhetetlen a halastavak hidrogeológiai adottságainak és jellemzőinek ismerete. Az értékelők javaslata szerint a VKI követelményeinek megfelelően az árvízvédelmi, halászati és területfejlesztési feladatok helyi összhangját komplex térségi tájgazdálkodási rendszerek támogatásával kell biztosítani.

A hőmérséklet emelkedése, illetve a magasabb középhőmérsékletű napok korábbi jelentkezése a vízkészletek intenzívebb felhasználását eredményezheti. A tavi tenyésztés esetén különösen fontos a halak oxigénnel való ellátása. Az éghajlatváltozás következtében jelentkező hőmérséklet növekedés az oxigén-készlet csökkenéséhez vezethet, ezért a jövőben még inkább gondoskodni kell a levegőztetés megoldásáról. A zárt rendszerű, ún. medencés tenyésztésnél, amely termásvíz felhasználásával működik, a felmelegedésből előny is



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

származhat, mivel kevesebb termálvíz felhasználásra lesz szükség, ezáltal a környezeti terhelés csökkeni fog.

A vízi élővilág megőrzése szempontjából kiemelkedő jelentőségűek a halastavak. A védett vizes élőhelyek esetében a halgazdálkodási tevékenységnek olyannak kell lennie, hogy biztosítsa az élőhely összes védett populációja számára a megfelelő életfeltételeket. Szem előtt kell tartani azt a szempontot is, hogy a halastó-rendszerek a madárvilág és más védett állatfajok számára élő-, táplálkozó és szaporodó helyként is szolgálnak. A Stratégiai Terv és a Program céljai és intézkedései általánosságban többnyire kedvező hatásúak a természetvédelmi területek, a környezetileg érzékeny területek, valamint a Natura 2000 területek megőrzésére. Lényeges azonban kiemelni, hogy nemcsak a Natura 2000 területeken, hanem az Érzékeny Természeti Területeken (ÉTT), az ökológiai folyosók térségében és általában a védett területeken is biztosítani kell a halászati tevékenység természetvédelmi funkcióit. Mindezek megvalósítása érdekében az értékelők javasolták, hogy az extenzíven kezelt halastavaknál élő, és leginkább a táplálkozásuk vagy fészkelésük miatt konfliktusokat okozó állatfajokra ún. élőhely-fenntartási szempontok kerüljenek kidolgozásra.

A vizes élőhelyek a biológiai sokféleség fenntartása szempontjából az egyik legfontosabb, ugyanakkor a legveszélyeztetettebb élőhely-típusok. A Tervben és Programban bemutatott halastavi termelőtevékenység extenzív gazdálkodás esetén pozitív hatást gyakorol a vizes élőhelyek fennmaradására és a hozzá kötődő biológiai sokféleség megőrzésére. Az értékelők javaslata szerint jogi szabályozással kell biztosítani, hogy újabb, Magyarországon nem honos halfajok betelepítés útján ne veszélyeztessék vizeinket. Szintén lényeges, hogy a nagy kiterjedésű természetes vizeinknél meg kell teremteni a faji sokféleség megőrzésének és az egészséges halfauna fennmaradásának feltételeit.

Az NHST és a HOP céljai és intézkedései számos ponton hatással vannak az emberi életminőségre és az egészségre. Az egyik legkifejezettebb pozitív hatás a hazai halfogyasztás emelkedésén keresztül valósul meg. Lényeges közvetett hatás, hogy a halastavak fenntarthatóságának biztosítása hozzájárul az egészségesebb életkörülmények és az élhetőbb környezet megvalósításához. A halastavak továbbá alkalmasak az állattenyésztésben megtermelődött szerves trágya környezetkímélő hasznosítására is, így elkerülhetőek a trágya elhelyezéséből adódó negatív környezeti és egészségügyi hatások. Az állati trágyák halastavakban való elhelyezését megelőzően – összhangban a kémiai és biológiai kockázatok mérséklésének céljaival – az értékelők javasolják egy kockázatalapú értékelésen alapuló tanulmány elkészítését.

A magyarországi területhasználat terén lényeges feladat a mozaikosság kialakítása. Ezt a célt halastavak létesítése elősegíti, bár egy nem megfelelően tervezett vízfelület jelentős környezet- és tájváltozást okozhat. Ezért kívánatos az, hogy a területhasználat-váltás a településrendezési, területrendezési tervekhez illeszkedjen és lehetőleg ne azok módosítására épüljön.

A térszerkezetre jótékony hatást gyakorol a természetközeli területhasználati foltok összekapcsolása. A vízfelületek kialakítása során ezért tekintettel kell lenni az ökológiai folyosókhoz való illeszkedésre, a vizes élőhelyhez köthető fajok ökológiai gátjainak áthidalására, folyosók kialakítására. Az élővizek vízpartjai – mint a természetesvízi halászat helyszíne – közkinccset képeznek.





## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

Bár magyarországi viszonylatban a halászati tevékenység révén nagy táji átformálódások nem állnak elő, a mesterséges vízfelületek mértanilag szabályos határoló kontúrjai és földlétesítményeik szabályos morfológiája esetenként ronthat a tájképi megjelenésen. E helyzetben nagymértékben javíthat a természetes futású partvonallal rendelkező, öblökkel és szigetekkel tagolt tavak és víztározók, ill. azokhoz kapcsolódó kiegészítő élőhelyek kialakítása. E színhelyek turisztikai vonzerőként is szolgálhatnak. Összességében a HOP döntően kedvezően hat a térhasználatra és a térszerkezetre, ugyanakkor az esetleges negatív hatások mérséklésére három intézkedést tartalmazó javaslat-csomagot állított össze az értékelést végző csoport.

A természeti erőforrások megújulását segíti elő, hogy a nagyobb vízfelületek párologtatása mezoklimatikus hatású lehet, és a kapcsolódó területek páraigényes növényzetének jobb ökológiai feltételeket teremt. Szintén a megújulást támogatja, hogy a halastavak víztömegének egy része oldalirányú szivárgás következtében elmozdul, ezáltal az ott élő növények számára utánpótlásul szolgál.

A hagyományos halászat és örökségének bemutatása hatékonyan egészíti ki a vízi és horgászturisztikai kezdeményezéseket, egyúttal a halászattal foglalkozóknak jövedelem kiegészítést kínál. E tevékenységek támogathatóságát a HOP-ban nem csak a célok, de a konkrét tevékenységek szintjén is megjeleníteni javasolta az értékelő csoport. Ezek a halászati fejlesztések az ÚMFT-hez kapcsolódó Balaton Térségi Komplex Programban is szerepelnek.

A halászati és akvakultúra ágazat vidéki gazdaságban betöltött szerepe növelhető a HOP-ban megfogalmazott intézkedéseken keresztül, ennek érdekében javasoljuk a kisléptékű halastavi fejlesztések és képzések támogatását. Szintén a térségi fenntarthatóság gazdasági (jövedelmek helyben tartása) és társadalmi (társadalmi csoportok közötti együttműködések, közösségépítés) dimenzióit erősíti, ha a halászati fejlesztések esetében a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatása preferenciát élvez. Ilyen akciókkal a megélhetési horgászat és az orvhorgászat iránti igény is csökkenthető. A biogazdálkodás szempontjából ígéretes lehetőség a pisztrángtermelés.

- g) A Program végrehajtása során a környezetre gyakorolt negatív hatások megelőzését, csökkentését vagy ellensúlyozását szolgáló intézkedések

Az NHST-hez fűzött SKV javaslatok

1. Az értékelők az NHST-ben a fenntarthatósági horizontális politika kiegészítését javasolják: „A horizontális politikák érvényesítésekor alapvető feltétel a helyi fenntarthatóság és a tájszemlélet elveinek figyelembevétele.”
2. Biztosítani kell a HOP és a vidékfejlesztésben szintén szerepet vállaló regionális operatív programok közötti összhangot.
3. Le kell írni a „Természetesvízi halászat” és az „Akvakultúra” SWOT elemzésében és problémafájában a vízi környezetre negatívan ható tényezőket kiváltó okokat (külföldi szennyezések, éghajlatváltozás, orvhalászat, orvhorgászat, túlhalászat), és kezelésükre megoldási javaslatot kell adni, a HOP keretén belül, vagy azon kívül.
4. Ismertetni kell a Halfeldolgozás SWOT elemzésében a gyengeségek részben, hogy a feldolgozóknál keletkező veszélyes hulladék kapcsán milyen problémák merülnek fel (azaz ilyen típusú hulladék keletkezik, mekkora a részaránya a termelési hulladékból, emellett foglalkozni kell a csomagolási hulladékokkal is).



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

5. Meg kell oldani a stratégia és a program környezeti SWOT és problémafa elemeinek az összehangolását.

A HOP-hoz fűzött SKV javaslatok (a II. tengely intézkedéseihöz):

6. Lehetővé kell tenni a halászati tevékenységek és a halászati örökség bemutatásának támogatását.
7. Támogatni kell a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok foglalkoztatását a fejlesztések során és a halászati üzemekben.
8. Előnyben kell részesíteni a halászati üzemek esetében az olyan (kapcsolt) fejlesztéseket, amelyekkel az üzemek vagy üzemegységek egymás hulladékának és melléktermékeinek felhasználásával csökkentik a természeti erőforrások felhasználását és környezeti terhelésüket.
9. Előnyben kell részesíteni a melegvízes akvakultúrák geotermikus energia hasznosítását (a vízhasználaton túl), és a vízerőmű-rekonstrukciókhoz kapcsolódó halgazdálkodás lehetőségét.
10. Biztosítani kell, hogy a halfeldolgozók fejlesztésekor a szennyvíz, a biológiailag lebomló szerves, valamint a veszélyes hulladékok kezelése az elérhető legjobb technikai színvonalnak feleljen meg.
11. Biztosítani kell a halfeldolgozókból származó biológiailag lebomló szerves hulladék megfelelő kezelését, újrahasznosítását, valamint az üzemi csomagolási és veszélyes hulladékok mennyiségének minimalizálását szolgáló technológiák beszerzését.
12. Biztosítani kell az elhullott haltetemek közegészségügyi szempontból is megfelelő, ártalommentes gyűjtését és elszállítását.
13. A vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkező halastavakra a jellemző szennyező anyagok vonatkozásában – halastavak táplálóvíze és leeresztése vonatkozásában egyaránt – irányadó kibocsátási határértékeket kell előírni, melyek a befogadóra tekintettel területi és egyedi határértékek is lehetnek, melyek meghatározása a hatóságok feladatkörébe tartozik.
14. A csomagolási technológiák kialakításánál törekedni kell a csomagolásról és a csomagolási hulladék kezelésének részletes szabályairól szóló 94/2002. (V. 5.) kormányrendelet 1. számú mellékletében meghatározott általános követelmények betartására, a hulladékminimalizálás és újrahasznosítás érdekében.
15. A halászati eszközök beszerzése és a fizikai infrastruktúra fejlesztése során előnyben kell részesíteni az anyag- és energiatakarékos berendezéseket és eljárásokat. Ösztönözni kell a halfeldolgozás energiaigényének csökkentését, az energiahatékonyság növelését és a nap-, szél- és a geotermikus energiahasznosító kisberendezések elterjesztését.
16. Preferálni kell a természetes megjelenésű halastavak létesítését, valamint az ökológiai hálózatba illeszkedő, ökológiai hálózatot létesítő fejlesztéseket.
17. Nem adható támogatás a természetes vízfelületek körüli bekerítések létesítésére, mivel a vagyónvédelmi kerítés építése az akvakultúra-intézkedés, infrastruktúra-fejlesztés keretein belül valósulhat meg.
18. A jelentős vízjárási és tájváltoztatási hatások miatt javasolt, hogy az egyes halastó létesítési projekteket környezeti hatásvizsgálat mellett stratégiai környezeti vizsgálat is megelőzze, ha egy kedvezményezett által, vagy egy térségben (kistáj) egyidejűleg (7 éves időszakon belül) létesített összes vízfelület meghaladja a 300 hektárt.
19. A táji értékekben gazdag területeken előnyben kell részesíteni a tájképvédelmi szempontokat tartalmazó fejlesztéseket.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

A HOP-hoz fűzött SKV javaslatok (a III. tengely intézkedéseihöz):

20. Kiemelten támogatni kell az orvhorgászat és a orvhalászat megakadályozását szolgáló, továbbá a vízszennyezéseket és halpusztulásokat figyelő és kezelő tevékenységekkel kapcsolatos képzéseket és eszközbeszerzéseket.
21. A szakképzésekben lehetővé kell tenni a rokon és kapcsolódó szakmák ismeretátadását (turizmus, vendéglátás, kereskedelem, agrár-erdészeti ismeretek).
22. Lehetővé kell tenni a termelők marketingakcióinak és értékesítésének támogatását.
23. A hazai halfogyasztás népszerűsítése elsősorban a hazai (édesvízi) halakra fókuszáljon.
24. Biztosítani kell a vonatkozó élelmiszer-előállítási, élelmiszer-higiéniai, minőségirányítási (ISO) valamint az élelmiszerbiztonsági HACCP követelményeknek történő megfelelést.
25. A halászati szakemberek VKI-val kapcsolatos szakismereteinek bővítését lehetővé kell tenni.
26. Az értékelők javasolják a „termelj helyben, fogyassz helyben” elvének érvényesítését, mely szerint előnyben kell részesíteni a helyi halhústermelésből és feldolgozásból származó halfogyasztást.
27. Kiemelt módon kell támogatni a biogazdálkodás keretében előállított, minősített biohal-termékek előállítását és promócióját.

A HOP-hoz fűzött SKV javaslatok (az V. tengely intézkedéseihöz):

28. Útmutatót kell készíteni a HOP egyéb Operatív Programokkal valamint az ÚMVP-vel való összehangolására.
29. Készüljön tanulmány a halászati ágazatban működő vállalkozások környezetkímélő technikai és technológiai fejlesztéseinek lehetőségeiről.
30. Az állati eredetű szervestrágyák halastavakban való elhelyezését megelőzően – összhangban a kémiai és biológiai kockázatok mérséklésének céljaival – javasoljuk egy kockázatalapú értékelésen alapuló megalapozó tanulmány elkészítését.

Átfogó, több intézkedéshez is figyelembe vehető, valamint a végrehajtást elősegítő javaslatok:

31. A természetesvízi halászat és a tógazdasági haltermelés és az ezekkel összekapcsolt szakágazati fejlesztések szinergikus egymásra épülését az OTK-ban kijelölt országos jelentőségű integrált fejlesztési térségekben (Balaton-, Duna-, Tisza-térség) kiemelten kell biztosítani.
32. A HOP monitoring- és döntéselőkészítő bizottságaiban – legalább konzultatív szereppel – részt kell venni az alábbi irányító hatóságok és közreműködő szervezetek által delegált szakértőknek: Környezetvédelem és Energia Operatív Program (vízrendezési, megújuló energetikai, környezettudatossági intézkedések), ÚMVP (vizes élőhely-védelmi, vízrendezési, falusi turisztikai, képzési, vidéki tanácsadói hálózatos és LEADER intézkedések), Regionális Operatív Programok (turizmussal kapcsolatos és vízrendezés intézkedések).
33. A Regionális Operatív Programok, továbbá a Környezetvédelem és Energia Operatív Program és az ÚMVP Monitoring Bizottságaiban a HOP végrehajtó szerveinek képviseltetni kell magukat.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

34. Lehetővé kell tenni a kiegészítő halászati jövedelemtermelést a mezőgazdasági termelők és erdőgazdálkodók számára.
35. Az erősen módosított és mesterséges víztestek és a halastavak esetében alkalmazni kell az ezekre vonatkozó környezeti célkitűzésekről a Víz Keretirányelvben megadott előírásokat (4.cikk).
36. Az értékelők javasolták, hogy az alábbi célok teljesítése kapjon kiemelt hangsúlyt a HOP végrehajtása során:
  - A természetes vizek élőhely-degradációs folyamatainak lassítása, az őshonos halfajok visszatelepítése valamint az invazív halfajok túlzott mértékű térnyerésének megakadályozása.
  - A halászati erőforrások fenntartható használatának és védelmének a biztosítása.
  - Szakmai készségek fejlesztése és a közös programokon alapuló partnerség ösztönzése a kutatói szféra és a halászati ágazat szereplői között.
  - A halászati ágazat társadalmi megítélésének javítása.
  - A hazai előállítású biohal fogyasztás növelése.
  - A haltermelés diverzifikációjának, illetve multifunkcionalitásának tudományos megalapozása.
  - A hazai halgenetikai alapok védelmének biztosítása.
37. Az értékelők javasolták, hogy az alábbi célok esetében a HOP végrehajtása során célspecifikus fenntarthatósági indikátorok kerüljenek kidolgozásra és alkalmazásra:
  - A halászati telephelyeken történő közvetlen értékesítési lehetőségek kiszélesítése.
  - A magyar lakosság halfogyasztási színvonalának emelése, az egészségtudatos táplálkozás elősegítése az egészséges és magas biológiai értékű halhús termelésének és értékesítésének javításával; a termékválaszték, és a hozzáadott érték növelése a feldolgozott halászati termékek körében.
  - A halfeldolgozásban a termelékenység és a hatékonyság növelése elsősorban a technikai és technológiai színvonal javításán keresztül.
  - Új és újszerű édesvízi halfajok bevezetése a hazai piacokon.
38. Az értékelők javaslatot tettek arra, hogy a 314/2005. sz. kormányrendelettel összhangban, a halastavak létesítését megelőzően környezeti hatásvizsgálatot kelljen végezni annak érdekében, hogy környezeti szempontból is alkalmas területeken létesülhessenek halastavak.
39. Az árvízvédelmi, halászati és területfejlesztési feladatok helyi összhangját komplex térségi tájgazdálkodási rendszerek támogatásával kell biztosítani.
40. A védett és érzékeny valamint Natura 2000 területként kijelölt halastavakon extenzív halgazdálkodást kell folytatni, és az ilyen típusú gazdálkodást kiemelten kell támogatni. Az értékelők javaslata szerint az NHST-ben megfogalmazottak feltételeknek megfelelően az extenzíven kezelt halastavaknál élő, és leginkább a táplálkozásuk vagy fészkelésük miatt konfliktusokat okozó állatfajokra ún. élőhely-fenntartási szempontok kerüljenek kidolgozásra.
41. Az SKV környezeti értékelésén alapulva készüljön a HOP-ra külön Fenntarthatósági Útmutató.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

42. Az értékelők javasolták egy olyan tervezési, döntés-előkészítési mechanizmus kidolgozását, amely a különféle ágazati, térségi, valamint társadalmi érdekeket (igényeket és aggályokat) integrálni, illetve a kedvező és kedvezőtlen kölcsönhatásokat feltárni képes.
43. Az értékelők lényegesnek tartják, hogy a javaslatokban megjelenített szempontok következetesen jelenjenek meg a pályázati kiírásokban, bírálati segédletekben és eljárási szabályokban, és ennek érdekében javaslatot tettek arra, hogy az SKV környezeti értékelésén alapulva készüljön a HOP céljaira egy külön Fenntarthatósági Útmutató.
  - h) Az alternatívák közötti döntések okai, a vizsgálat lefolytatása és az adatok összegyűjtése során esetlegesen felmerült nehézségek

A lehetséges alternatívák közötti döntés során a HOP várható hatásai voltak a legfőbb vezérelvek. A program összesített hatásai a következők voltak:

1. A Terv lényegesen hozzájárulhat a fenntarthatóság felé történő hazai átmenethez, amennyiben a végrehajtás során integrálódnak az SKV által javasolt szempontok;
2. A Program környezeti teljesítménye megfelelő, de jelentősen tovább javítható, ha az SKV által felvetett javító és kompenzáló intézkedések beépítésre kerülnek. A HOP végrehajtásának eredményeképpen valószínűsíthető, hogy a magyar halászati ágazat a hazai élelmiszergazdaság olyan elismert speciális szektora lesz, amely az egészséges és biztonságos élelmiszertermelési funkcióján kívül hozzájárul a biológiai sokféleség fenntartásához, a vízhez kötődő rekreációs igények kielégítéséhez, a hatékonyabb vízgazdálkodáshoz, a természeti környezet és táj értékeinek növeléséhez, a vidéki élet minőségének javításához, valamint a hagyományok és kulturális értékek megőrzéséhez.
3. A HOP leginkább pozitív hatásai a következő területeken várhatóak, azaz ezeken a területeken a Program „erősnek” mondható:
  - i. A biogazdálkodás szemléletének terjedése; fenntartható térségi gazdálkodási, komplex környezetgazdálkodási rendszerek terjedése;
  - ii. szélsőséges éghajlati helyzetek és környezeti katasztrófák következményei elleni védelem (adaptációs képesség);
  - iii. a vizek (felszíni és felszín alatti) minőségének, jó ökológiai állapot megőrzése;
  - iv. kémiai és mikrobiológiai kockázatok mérséklése;
  - v. egészségmegőrzés és élelmiszerbiztonság növelése;
  - vi. a lakosság környezettudatosságának növelése, fenntartható fogyasztási szokások elterjesztése.
4. Néhány területen – következményükben elhanyagolható mértékű – negatív hatások is előrevetíthetők (például a globális és lokális léptékű légszennyezés, az energia- és nyersanyagigény növekedése). A pozitív hatások erősítésére és a negatív következmények enyhítésére az értékelők összesen 26 javaslatot fogalmaztak meg a környezeti értékelésben. Megjegyzésük szerint a Program végrehajtásának körülmekintő, a környezeti szempontokat figyelembe vevő szervezése szükséges



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

ahhoz, hogy a forrás-felosztás ne vezessen a kapcsolódó környezeti terhelések növekedésére.

- i) A program végrehajtásának ellenőrzésével kapcsolatos intézkedések leírása

A Program végrehajtásához szükséges javasolt környezeti mutatók a következők:

- Új halastavak és felújított halastavak esetében a területhasználat-váltással létrejött új, vizes élőhelyek nagysága [hektár],
- Megvásárolt új gépek száma [db],
- Új gépek által kiváltott régi gépek száma [azaz a kifejezetten új gépbeszerzés miatt a forgalomból kivonásra kerülő régi gépek száma],
- Halfeldolgozó üzemek szennyvíz és hulladék kibocsátása,
- Óshonos halfajok aránya a teljes haltermelésben,
- Minősített bioterméket előállító üzemek száma.

Az értékelők hozzáfűzték, hogy az általuk javasolt indikátorok nem tekinthetők teljes körűnek, és a későbbiek folyamán kidolgozandó Fenntarthatósági Útmutató keretében kell az indikátorokra tengely-specifikus javaslatot tenni.

Az értékelők lényegesnek tartják, hogy az intézkedések végrehajtása során a vonatkozó környezeti hatásokat (mind az adott intézkedések szintjén, mind ágazati vagy regionális szinten) folyamatosan ellenőrizzék. A szükséges információk biztosítása érdekében az értékelők a következőket javasolják:

A HOP végső elfogadását követően Környezeti Nyomonkövetési (Monitoring), Értékelési és Jelentési Tervet kell kidolgozni (Environmental Monitoring, Evaluation and Reporting Plan, rövidítve EMERP). Az EMERP kiindulópontként a környezeti értékelés által javasolt indikátorokat alkalmazhatja, módszertana pedig összhangban kell legyen az ÚMVP során alkalmazott hasonló eljárásokkal.

Az EMERP-nek szervesen be kell épülnie a Program időközi (mid-term) értékelésébe. Az EMERP jelentéseit és információit hozzáférhetővé kell tenni a társadalmi partnerek (gazdálkodók szervezetei, nem állami intézmények, agrár érdekképviseleti szervezetek és kamarák, tudományos egyesületek stb.) számára.

Az EMERP-nek rendszeresen információt kell szolgáltatnia a környezetvédelmi hatóságok számára is. A beruházások és fejlesztések környezetvédelmi engedélyeztetési folyamatában az EMERP információi alapadatként vagy referenciaként szolgálhatnak majd.

### ***3(c)2 A férfiak és nők közötti egyenlőség helyzetének leírása a munkaerő-piaci lehetőségek tekintetében, beleértve a meghatározott csoportokat érintő korlátozásokat***

A NHST és a HOP egyes intézkedései kapcsán prioritásként jelenik meg a vidéki térségekben megvalósuló fejlesztések során a nők foglalkoztatásának ösztönzése. Annak érdekében, hogy a NHST hozzájáruljon az esélyegyenlőségi célokhoz, vagyis a nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség megvalósításához, a következő szempontokat kell kiemelten kezelni:



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

- A nők és férfiak közötti egyenlőség megvalósítása elengedhetetlen a gazdasági növekedés és a versenyképesség növeléséhez;
- A többi európai uniós tagállamhoz hasonlóan Magyarországon is meg kell erősíteni határozott elkötelezettségünket a nők foglalkoztatottságának növelése és egyéb területeken való támogatása ügyében (mint például a család és munkahely összeegyeztethetősége területén);
- Minden intézkedésben figyelembe kell venni az adott intézkedések és folyamatok nők és férfiak életére gyakorolt hatását (*gender mainstreaming*).

A problémakör kezelése kapcsán azonban le kell szögezni, hogy a hagyományos értelemben vett halászat és haltermelés évezredek óta tradicionális módon a férfiak foglalkoztatására épült. Napjainkban, illetve az elkövetkező időszakban az intenzív üzemi haltermelésben és a halfeldolgozás területén képzelhető el a női munkaerő magasabb szintű foglalkoztatásának a lehetősége a termeléshez, illetve halászathoz kapcsolódó adminisztrációs feladatok ellátásán kívül. Ez az ösztönzés a felsorolt három terület kapcsán már pályázatok szintjén is megjelenik (plusz pontszámok lehetősége), de kiemelt figyelmet kell erre fordítani a HOP végrehajtása és a későbbi ellenőrzések során is.

### 3(d) Az elemzés főbb eredményei

Az elemzésből levont következtetések területenként:

#### AKVAKULTÚRA

- A tógazdasági haltermelés infrastruktúra fejlesztése szükséges
- A piaci lehetőségek jobb kihasználása érdekében a termékpálya szereplői közötti együttműködést erősíteni kell
- A hal tárolására alkalmas kapacitások infrastruktúrájának fejlesztése szükséges
- Előnyben kell részesíteni az energia- és víztakarékos feldolgozó rendszerek alkalmazását, valamint a megújuló energia felhasználását
- A halászati ágazatban dolgozók számára a folyamatos szakmai oktatás és továbbképzés biztosítása továbbá a folyamatos szaktanácsadás biztosítása szükséges.
- Az ágazat szerkezeti átalakítása, a hazánkban újaknak minősülő halfajok termelésbe vonása valamint új technológiák bevezetése szükséges

#### TERMÉSZETESVÍZI HALÁSZAT

- Szükséges a szelektív jellegű természetesvízi halászat fenntartása
- A hal tárolására alkalmas kapacitások infrastruktúráját fejleszteni kell
- A vízpartokon és víztereken mielőbb orvosolni kell a vagyonsvédelmi problémákat (orvhalászat és orvhorgászat)
- A hazai akvakultúrának kiemelt szerepet kell biztosítani a halutánpótlás területén (ívóhelyek és halbölcsők biztosítása)

#### HALFELDOLGOZÁS ÉS KERESKEDELEM

- Szükséges a hazai halfeldolgozók technikai és technológiai korszerűsítése, higiéniai helyzetének javítása, fejlesztése



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

- Előnyben kell részesíteni az energia- és víztakarékos feldolgozó rendszerek alkalmazását, valamint a megújuló energia felhasználását
- Ösztönözni kell a minél szélesebb spektrumú termékskálák kialakítását és azok piaci bevezetését, továbbá a piacon tartásukat szolgáló marketing törekvéseket
- A halfeldolgozó üzemek műszaki fejlesztése kapcsán a szennyvíz kezelésének is kiemelt figyelmet kell szentelni
- Ágazati szinten szervezett marketing kommunikációs programokat kell indítani a hazai halhús fogyasztás növelése érdekében
- A termékek piaci átláthatóságát valamint nyomonkövethetőségét a lehető legmagasabb szinten kell biztosítani

### 4. STRATÉGIA AZ OPERATÍV PROGRAM SZINTJÉN

A HOP célrendszere szervesen illeszkedik a Közös Halászati Politikához és más közösségi célkitűzésekhez (úgy mint a fenntartható fejlődésre vonatkozó Göteborgi Stratégia és a versenyképesség és a foglalkoztatottság növeléséről szóló Lisszaboni Megállapodás).

A HOP az NHST által javasolt és a Kormány által 2007. decemberében elfogadott stratégia célkitűzéseit vette át. A HOP figyelembe vette a Tervben ismertetett SWOT elemzés eredményeit és hozzájárul az EHA Rendelet 4. cikkében megfogalmazott EHA célkitűzések teljesítéséhez.

#### 4(1) Az erősségek és gyengeségek kezeléséhez választott stratégia, beleértve a HOP átfogó céljainak ismertetését, hatásmutatók segítségével

A stratégiai megfogalmazás szerint a HOP alapvető célja a magyar halászati ágazat fenntartható fejlődésének biztosítása és modernizációja. Ezt olyan környezetkímélő termelési módszerekkel kell elérni, amelyek hozzájárulnak a természeti erőforrások fenntartható használatához valamint az egészséges és biztonságos halhús és haltermékek előállításához oly módon, hogy ezek mellett a biológiai sokféleség fennmaradását is biztosítsák. A halászati ágazat promóciójának fejlesztése elősegíti a halászati és akvakultúratermékek piaci megjelenését és fogyasztásának növekedését. A termelő és feldolgozó üzemek modernizálása, hatékonyságuk növelése nemcsak az ágazat foglalkoztatottságát tekintve fontos szempont, hanem az ágazat versenyképességét is növelő tényező. Az ágazat fejlesztésével elérhető a kereslet és kínálat közötti összhang, különösen, ha a hazai és az európai piacon érvényes árak folyamatos ellenőrzése és összehangolása is biztosítva lesz.

A magyar halászati ágazat fő stratégiai célja a következő: **Gazdasági, társadalmi és környezeti értelemben vett fenntarthatóság szempontjából egyaránt versenyképes és modern halászati ágazat megteremtése a termelés során alkalmazott eszközök és berendezések modernizációján illetve új termelési lehetőségek megteremtésén keresztül, az akvakultúra és a feldolgozó ágazatban egyaránt.**

A HOP a rendelkezésre álló pénzügyi keretek révén hozzájárul e stratégiai célok eléréséhez. Ennek érdekében a következő átfogó célokat fogalmazta meg:

ÁTFOGÓ CÉLOK- OO	HATÁSMUTATÓK	Kiindulási időszak (2006)	Célidőszak (2015)
------------------	--------------	---------------------------	-------------------





## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

<b>OO1.</b> Az akvakultúra és természetesvízi halászat szakágazatok fenntarthatóságának és versenyképességének biztosítása	A halászati ágazat összes termelési értéke ( <i>ezer euro</i> ) Export/Import index (értéke) Az akvakultúra szakágazat termelékenysége ( <i>tonna/ha</i> )	40.476 7,7 0,551	44.524 7,7 0,634
<b>OO2.</b> A halfeldolgozó szakágazat fenntarthatóságának és versenyképességének biztosítása	A halfeldolgozó szakágazat bruttó termelési értéke ( <i>millió euro</i> )	12,3	13,53
<b>OO3.</b> A vízi természeti erőforrások és a biodiverzitás növelése a tógazdasági területeken valamint a vízi környezet hagyományos értékeinek fenntartása illetve növelése	A tógazdasági területek biológiai sokféleségének növekedése (%)	-	10
<b>OO4.</b> A halászati és akvakultúra termékek promóciója és a magyarországi halhús és haltermék-fogyasztás szintjének növelése	Halhús és haltermékek fogyasztásának növekedése (%)	0	51
<b>OO5.</b> A HOP hatékony végrehajtásának biztosítása	Az összes intézkedés teljes dokumentációjának elkészítése ( <i>I/N</i> )	-	I

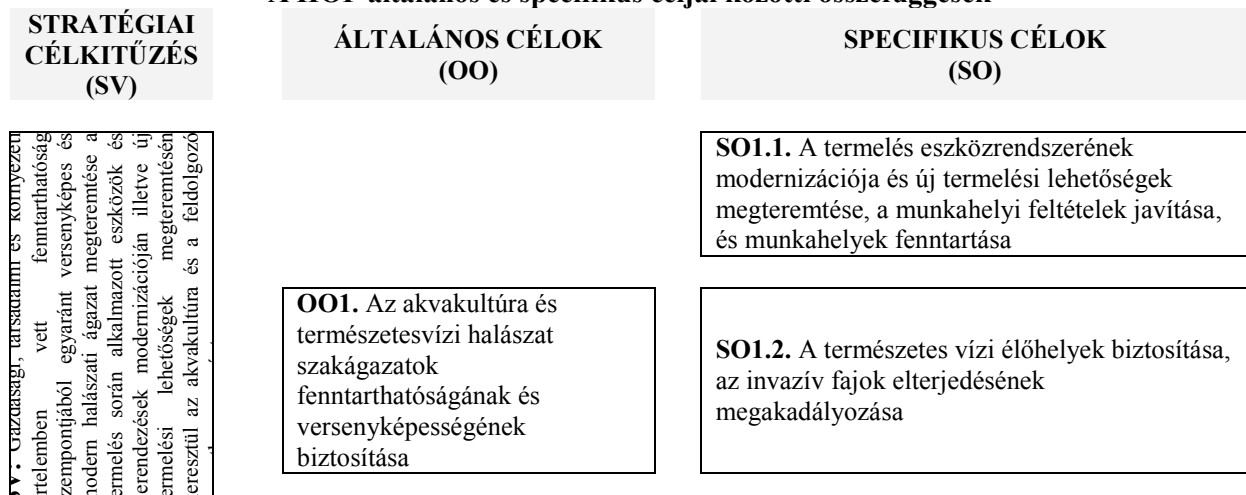
Ez a fejezet egyrészt az átfogó és az ezeket kiegészítő specifikus célokat, másrészt a hozzájuk kapcsolódó várható eredményeket, azaz konkrétabban fogalmazva, az elérendő célokat ismerteti. Az eredmények eléréséhez mind a foglalkoztatottsággal és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos, mind pedig az ágazat fenntarthatóságát biztosító szempontoknak teljesülniük kell.

### 4(2) Az erősségek és gyengeségek kezeléséhez választott stratégia, beleértve a HOP prioritási tengelyeihez tartozó konkrét célok ismertetését, eredménymutatók segítségével

A HOP specifikus céljai az átfogó célokból lettek levezetve, figyelembe véve az EHA Rendeletben és az annak a végrehajtására vonatkozó rendeletben foglaltakat is. Az átfogó és specifikus célokat mutatja be a 2. ábra:

2. ábra

#### A HOP általános és specifikus céljai közötti összefüggések





## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

**OO2.** A halfeldolgozó szakágazat fenntarthatóságának és versenyképességének biztosítása

**OO3.** A vízi természeti erőforrások és a biodiverzitás növelése a tógazdasági területeken valamint a vízi környezet hagyományos értékeinek fenntartása illetve növelése

**OO4.** A halászati és akvakultúra termékek promóciója és a magyarországi halhús és haltermék-fogyasztás szintjének növelése

**OO5.** A HOP hatékony végrehajtásának biztosítása

**SO1.3.** A technikai ismeretek és szaktudás fejlesztése

**SO1.4.** A halászati ágazat termelői és a kutatói szféra közötti együttműködés lehetőségeinek biztosítása

**SO2.1.** A halfeldolgozó ágazat termelékenységének és hatékonyságának javítása, elsődlegesen a feldolgozó üzemek modernizálásán, valamint a higiénias viszonyok és munkakörülmények javításán keresztül

**SO3.1.** Az akvakultúra termelésének ökológiai módszerekkel történő fejlesztése (2092/91. (EGK) rendelet)

**SO4.1.** A halászati és akvakultúra termékek promóciójának elősegítése a magyarországi piacon

**SO5.1.** A technikai segítségnyújtás fejlesztése



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

A specifikus célok és eredménymutatóik az egyes prioritási tengelyek szerinti lebontásban a következők:

SPECIFIKUS CÉLOK	EREDMÉNYMUTATÓK
<b>II. PRIORITÁSI TENGELEK:</b> <b>AKVAKULTÚRA, TERMÉSZETESVÍZI HALÁSZAT ÉS A HALÁSZATI ÉS AKVAKULTÚRA TERMÉKEK FELDOLGOZÁSA ÉS FORGALMAZÁSA</b>	
<b>SO1.1.</b> A termelés eszközrendszerének modernizációja és új termelési lehetőségek megteremtése, a munkahelyi feltételek javítása, és munkahelyek fenntartása	Új halastó ( <i>ha</i> ) Felújított halastó ( <i>ha</i> ) Az akvakultúra ágazatban alkalmazott munkaerő létszámának fenntartása ( <i>fő</i> )
<b>SO2.1.</b> A halfeldolgozó ágazat termelékenységének és hatékonyságának javítása, elsődlegesen a feldolgozó üzemek modernizálásán, valamint a higiéniai viszonyok és munkakörülmények javításán keresztül	Újonnan létesített halfeldolgozó üzemek ( <i>kapacitás: tonna</i> ) Felújított halfeldolgozó üzemek ( <i>kapacitás: tonna</i> ) A munkakörülmények és a higiéniai viszonyok fejlesztését célzó projektek száma ( <i>db</i> )
<b>SO3.1.</b> Az akvakultúra termelésének ökológiai módszerekkel történő fejlesztése (2092/91. (EGK) rendelet)	A biotermelésre átalált termelőegységek száma ( <i>db</i> )
<b>PRIORITY AXIS 3: KÖZÖS ÉRDEKEKET CÉLZÓ INTÉZKEDÉSEK</b>	
<b>SO1.2.</b> A természetes vízi élőhelyek biztosítása, az invazív fajok elterjedésének megakadályozása	A hazai „értékes” halfajok arányának növelése (%)
<b>SO1.3.</b> A technikai ismeretek és szaktudás fejlesztése	Szakirányú továbbképzések száma ( <i>db</i> )
<b>SO1.4.</b> A halászati ágazat termelői és a kutatói szféra közötti együttműködés lehetőségeinek biztosítása	Az átlaghozam növekedése az akvakultúra ágazatban ( <i>tonna/ha</i> )
<b>SO4.1.</b> A halászati és akvakultúra termékek promóciójának elősegítése a magyarországi piacon	A hazai halfogyasztás növekedése ( <i>kg/fő/év</i> )
<b>PRIORITY AXIS 5: TECHNIKAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS</b>	
<b>SO5.1.</b> A technikai segítségnyújtás fejlesztése	Kommunikációs/promóciós feladatokkal kapcsolatos tevékenységek száma ( <i>db</i> )

(A célok részletezését és célértékeket a 6. fejezet tartalmazza)

### 4(3) Ütemterv és közbenső célok

A következő táblázat ismerteti a 2010. évre kitűzött célokat. A kiindulási időszak a 2006. év.

7. táblázat

EREDMÉNYMUTATÓK	Kiindulási időszak adatai (2006)	Félidejű (mid-term) adatok (2010)	Célidőszak adatai (2015)
Új halastavak területe ( <i>ha</i> )	23.878	24.178	24.878
Felújított halastavak területe ( <i>ha</i> )	0	1.000	4.000
Akvakultúra szakágazat teljes haltermelése ( <i>tonna</i> )	22.843	25.584	29.696
Egy főre jutó halfogyasztás ( <i>kg/év</i> )	3,96	4,50	6,00



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

### 5. AZ ELŐZETES (EX ANTE) ÉRTÉKELÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

Az FVM Községi Ügyekért Felelős Szakállamtitkársága, mint a HOPE-t magában foglaló AVOP Irányító Hatósága az Agrár Európa Kft.-t bízta meg a HOP tervezetének előzetes (ex ante) értékelésének elkészítésével.

Az ex ante értékelés megállapította, hogy a HOP tervezete a vonatkozó rendeletekben lefektetett szabályoknak megfelelően, az erősségekre és gyengeségekre vonatkozó részletes helyzetelemzésre alapozva megindokolja a kiválasztott prioritásokat, leírja a prioritási tengelyeken belül javasolt intézkedéseket, továbbá számszerűsíti a célokat és konkrét célértékeket tűz ki. Tartalmazza a finanszírozási tervet, valamint meghatározza a Program végrehajtására vonatkozó intézkedéseket – beleértve az intézményrendszer, a monitoring és értékelési rendszerek, valamint a program nyilvánosságát biztosító rendelkezések leírását.

A HOP célja az NHST-ben megfogalmazott stratégia „lefordítása” a célja, vagyis a megfogalmazott prioritásoknak megfelelően az EHA Rendelet által felkínált intézkedés-rendszerből választva a célok leghatékonyabb elérési lehetőségeinek megállapítása.

Az ex ante értékelés és a HOP fejlesztése interaktív módon, párhuzamosan folyt.

#### Az előzetes (ex ante) értékelés eredményeit és az ezekhez kapcsolódó intézkedéseket tartalmazza a következő táblázat:

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK	ELFOGADVA	HOZOTT INTÉZKEDÉS
1. Az ágazati jövőkép megfelelően lényegre törő, cél-orientált és meghatározott	Részben	Az ágazati jövőkép fejlesztése
2. A halastavak 40%-a előregedett, modernizációra szorul	Igen	A II. tengelyhez tartozó, az akvakultúra beruházásait célzó intézkedés a halastavak modernizálására helyezi a hangsúlyt.
3. A növekvő piaci keresletet figyelembe véve az intenzív haltermelés jelentős tartalékokat rejt magában	Igen	A II. tengely keretében kerül bevezetésre az intenzív haltermelő rendszerek termelési kapacitásának növelése. A III. tengely keretében promóciós kampányok indítására kerül sor.
4. A halászati és akvakultúra termékek imázsának és jelentőségének fejlesztése kiemelt szintű feladat	Igen	Az intézkedést a HOP az EHA Rendelet 40. cikke alapján vezeti be.
5. A hazai halfeldolgozó üzemek termékskálája jelenleg nagyon szegényes, ezen kívül a kis hozzáadott értékű termékek dominálnak elsősorban	Igen	A II. tengely keretén belül a feldolgozó üzemek fejlesztése keretében kerülhet sor a termékskála bővítésére, valamint a termékek magasabb hozzáadott értékének biztosítására.
6. Az ágazatban dolgozók szakmai tudását és innovatív gyakorlati ismereteit	Igen	A III. tengely intézkedései során kerülhet sor a szakmai képzések



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

növelni szükséges		és továbbképzések, valamint a speciális információk és szakmai tapasztalatok cseréjének támogatására.
-------------------	--	---



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

### 6. A HOP PRIORITÁSI TENGELEI

Mivel Magyarország nem rendelkezik tengerrel, csak a II. és III. prioritási tengelyek mentén meghatározott célokat kívánja támogatni. A beruházások a korábbi időszakban az akvakultúra, a természetesvízi halászat, a halfeldolgozás és a marketing területeire irányultak. A közös érdekeket célzó intézkedések közül legfontosabb célkitűzések a helyi piac fejlesztését, a technikai ismeretek és szaktudás elmélyítését valamint a természetes vízi élőhelyek fenntartását és védelmét kívánják szolgálni. Az V. tengely alá tartozó intézkedések a program végrehajtását támogatják.

#### A HOP prioritási tengelyeinek és intézkedéseinek felsorolása

	Kód	Akvakultúra, természetesvízi halászat, és a halászati és akvakultúra termékek feldolgozása és forgalmazása
II. prioritási tengely	M2.1	2.1. intézkedés: Akvakultúrába történő termelő beruházásokra vonatkozó intézkedések
	M2.2	2.2. intézkedés: Vízi környezetvédelemmel kapcsolatos intézkedések
	M2.3	2.3. intézkedés: Természetes vízi halászat
	M2.4	2.4. intézkedés: Beruházások a halfeldolgozás és értékesítés területén
III. prioritási tengely	M3.1	3.1. intézkedés: Kollektív intézkedések
	M3.2	3.2. intézkedés: A vízben élő növény- és állatvilág védelmét és fejlesztését célzó intézkedések
	M3.3	3.3. intézkedés: Új piacok kialakítása, és promóciós kampányok szervezése
	M3.4	3.4. intézkedés: Kísérleti projektek
V. prioritási tengely	M5.1	5.1. intézkedés: Technikai segítségnyújtás

#### 6(a) A prioritási tengelyek közötti összefüggések és azok indoklása

Mivel Magyarország nem rendelkezik tengerrel, illetve tengeri halászati flottával, ezért a HOP I. tengelyének intézkedései nem kerülnek bevezetésre. A IV. tengely intézkedései szintén nem kerülnek végrehajtásra, mert az EHA rendelet feltételeinek egyetlen terület sem felel meg, mivel Magyarország területén nincsenek olyan települések, melyek fennmaradását döntően a halászat biztosítaná. A HOP végrehajtása során csak az EHA rendeletben meghatározott, a II., III. és V. tengelyek alá tartozó intézkedések kapnak támogatást.

A prioritási tengelyek fő célkitűzéseit az NHST készítése során elvégzett átfogó, teljes ágazati értékelés után határozták meg.

A magyar HOP végrehajtása során a **II. prioritási tengely** intézkedéseinek bevezetését a következő főbb szempontok indokolják:

- a halászati termelés technikai és technológiai szintjének fejlesztése évtizedek óta nem éri el a kívánt szintet;



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

- az előregedett eszközök és berendezések (halastavak, gépek és berendezések, infrastruktúra stb.) megnehezítik a kiváló minőségű termékek előállítását, ezen kívül a termelési költségeket és a gazdasági kockázatot is jelentősen megnövelik;
- a gazdasági szempontból optimális méretű, modern technológiákat alkalmazó haltermelő gazdaságok száma nagyon alacsony, a fejlesztések elmaradásának valamint a halfeldolgozó szakágazat esetében a magasabb hozzáadott értéket képviselő termékek előállítása elmaradásának legfőbb oka a tőke hiánya.

A magyar HOP végrehajtása során a **III. prioritási tengely** intézkedéseinek bevezetését a következő főbb szempontok indokolják:

- a magyarországi halfogyasztás növelése érdekében a közösségi szintű marketing tevékenységet is fejleszteni kell;
- a halászati ágazat termelői közötti együttműködés nem kielégítő, a termelői csoportok száma és gazdasági jelentősége nagyon alacsony;
- a szűkös pénzügyi erőforrásokkal rendelkező haltermelő gazdaságok a források korlátozottsága miatt nem tudják a gyakorlatban alkalmazni a kutatási és fejlesztési eredményeket;
- jelenleg nem működik a halászati termékek esetében az egységes nyomkövetési rendszer, ami azonban alapfeltétele lenne az élelmiszerbiztonság fejlesztésének;
- a haltermelők szakképzettségi szintje nem kielégítő, különösen a komplex gazdálkodási technológiák és az európai uniós szabályok terén, emiatt a jelenleg működő szakmai továbbképzési rendszert ennek ismeretében fejleszteni és specializálni szükséges.

A magyar HOP végrehajtása során az **V. prioritási tengely** intézkedéseinek bevezetését a következő főbb szempontok indokolják:

- kulcsfontosságú a potenciális kérelmezőkkel való kapcsolattartás biztosítása, projektek indítása és a HOP ismertetése a végrehajtás időszakában;
- a végrehajtás során különböző statisztikai kimutatásokat, értékeléseket és szakértői jelentéseket kell elkészíteni, amelyekhez a nagyszámú adat gyűjtése, azok feldolgozása és kiértékelése is hozzátartozik;
- a HOP végrehajtásában részt vevő személyek irányítással kapcsolatos szaktudását fejleszteni kell (például szakmai továbbképzések során) ehhez finanszírozási intézkedések is szükségesek.

### **6(a)1 Az NHST vonatkozó részei**

A magyar NHST teljes mértékben összhangban van a Közös Halászati Politikával, illetve az Európai Akvakultúra Fenntartható Fejlesztésének Stratégiájával, amit jól tükröznek az NHST alábbiakban ismertetett főbb céljai:

- a lakosság biztonságos és egészséges hal élelmiszerral történő ellátásnak fejlesztése, a halfogyasztás növelése és a táplálkozási szerkezet javítása érdekében;
- olyan környezetbarát és víztakarékos haltermelési technológiák fejlesztése, amelyek megfelelnek állatjóléti kritériumoknak is;
- a haltermelők versenyképességének biztosítása a hazai és az EU tagországok piacain, illetve annak elősegítése, hogy a szektor fenntartható legyen a jövő generációja számára;
- hozzájárulás a természetes vizek biológiai állapotának és halgazdálkodásának javításához állomány szabályozás és haltelepítés segítségével, különös tekintettel a horgász igényekre;



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

- hozzájárulás a vidéki lakosság foglalkoztatásához, a vidéki élet minőségének javításához, valamint a halászati hagyományok megőrzéséhez.

### II. PRIORITÁSI TENGYELY

A II. prioritási tengely kapcsolódását az NHST-hez a következő főbb szempontok bizonyítják:

- annak ellenére, hogy a magyar tógazdasági haltermelés alapvető terméke a ponty marad, lényeges kérdés, hogy a különböző halfajok részarányát mennyire lehetséges olyan halfajok javára eltolni (harcsa, süllő, csuka és compó valamint más, kedvező piaci lehetőségekkel bíró fajok), amelyek rövidtávon szinte korlátok nélküli értékesítési lehetőségekkel bírnak, oly módon, hogy mindez a 708/2007 (EK)<sup>10</sup> számú tanácsi rendelet követelményeinek továbbra is megfeleljen;
- a halastavak létesítése elsősorban olyan területeken jellemző, amelyek nem alkalmasak jövedelmező mezőgazdasági termelés folytatására, azonban lehetőséget teremtenek a biológiai sokféleség megőrzésére és egyéb természeti és társadalmi értékek megővésére. Ennek érdekében olyan termelési technológiákat és módszereket kell alkalmazni ezeken a területeken, amelyek elősegítik a természet védelmét és a környezet állapotának javítását, valamint a természeti értékek megőrzését;
- a halastavak nagy többsége modernizációra vagy teljes felújításra szorul, ezen kívül szükség van az élőhal tárolására használható tároló tavak létesítésére is, a piaci kínálat szezonális csökkenésének csökkentése, az egyensúlyi helyzet biztosítása céljából;
- az alternatív (geotermikus stb.) energiát hasznosító intenzív rendszereket alkalmazó termelők esetében támogatni kell a termelési technológiák fejlesztésére és a technológiai paraméterek javítására való törekvéseket, hogy azok megfeleljenek a környezeti és állatjóléti feltételek követelményeinek. Ezen kívül a kínálat és a termékszállás bővítése érdekében új termelő egységek létrehozását is támogatni szükséges;
- a magyarországi halastavak állatvilágának, ezen belül a madárvilág élőhelyének megővése szempontjából a HOP a vízi környezet megővése érdekében is tervezett intézkedéseket;
- a hazai természetes vizek nagy kiterjedése és rendkívüli fajgazdagsága miatt szükséges a hagyományos természetesvízi halászati módszerek fenntartása annak ellenére, hogy gazdasági jelentősége alacsony, azonban fenntartható munkalehetőséget biztosít (elsősorban a vízi élőhelyek élővilágát és genetikai állományát kevésbé zavaró és károsító szelektív halászati módszerek alkalmazásával, valamint a kereskedelmi halászat során alkalmazott elhasznált halászati eszközök javításának lehetőségével);
- a halfeldolgozó kapacitás növelése, a rendelkezésre álló kapacitások jobb kihasználásának elősegítése, a halfeldolgozó üzemek modernizálása a legújabb technológiák alkalmazásának bevezetésével elő tudja segíteni a halfogyasztás növekedését;
- a termelés hatékonyabbá és költségtakarékosabbá tételének érdekében valamint a nagyobb hozzáadott értékkel rendelkező termékek előállítására céljából a kézi munkaerő alkalmazását modern és innovatív feldolgozó gépekkel és berendezésekkel kell helyettesíteni;
- a halfeldolgozásra alkalmas kisméretű üzemek létesítése és működtetése lehetővé fogja tenni a direkt – azaz a halászati telephelyeken a közvetlen fogyasztók felé történő –

<sup>10</sup> A Tanács 708/2007/EK rendelete (2007. június 11.) az idegen és nem honos fajoknak az akvakultúrában történő alkalmazásáról.





## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

értékesítést, valamint megfelel az élelmiszerbiztonsági és állatjóléti feltételekhez kapcsolódó követelményeknek is.

### III. PRIORITÁSI TENGELY

A III. prioritási tengely kapcsolódását az NHST-hez a következő főbb szempontok bizonyítják:

- a magyar halászati ágazatban szükség van az új technológiák bevezetésének népszerűsítésére, elterjesztésére kísérleti projektek formájában is,
- szükség van a minőségi és minősített halhús-termelés valamint a termékek nyomomonkövethetőségének elterjesztésére,
- a halászati szektor és a kutatói szféra közötti együttműködést szorosabbá kell tenni,
- a természetesvízi területek ésszerűbb gazdálkodását, valamint a vízközei élőhelyek rehabilitációját és megőrzését biztosítani kell,
- a halászati és akvakultúra termékek hatékonyabb promóciója a halfogyasztás növekedéséhez vezethet.

### V. PRIORITÁSI TENGELY

A HOP végrehajtásának biztosítása érdekében bizonyos – főként adminisztratív jellegű – tevékenységek bevezetése szükséges, amelyekre külön pénzügyi keret áll rendelkezésre.

A HOP előkészítéséhez, irányításához, monitoringjához, értékeléséhez, nyilvánosságra hozatalához és ellenőrzéséhez kapcsolódó intézkedéseket valamint az információ terjesztésével, a Közösségen belüli információcserével és az együttműködés elősegítésével kapcsolatos tevékenységeket támogatni kell. Az irányítási-szervezési képességek bővítését elősegítő intézkedéseket szintén támogatni szükséges.

#### **6(a)2 Az Operatív Programra vonatkozó irányadó elvek (EHA Rendelet 19. cikk)**

#### **KHP - NHST**

A prioritási tengelyek teljes mértékben összhangban vannak a KHP és az NHST által megfogalmazott irányadó elvekkel. Mindkét releváns prioritási tengely (II. és III.) a gazdasági tevékenységek, a munkahelyteremtés és a humán erőforrás fejlesztés harmonikus, kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődését célozza meg, valamint hozzájárul a környezet védelméhez és fejlődéséhez.

#### **Fenntartható fejlődés – Lisszaboni és Göteborgi Stratégia**

A Lisszaboni és a Göteborgi Stratégia alapelvei a HOP egészében, de azon belül elsősorban a versenyképességet, innovációt és munkahelyteremtést szolgáló I. és III. tengelyek intézkedéseiben érvényesülnek. A Göteborgi Stratégia által feltárt veszélyek és feladatok közül a magyar halászat vonatkozásában az alábbiakat kell kiemelni:

- a népesség (vidéki népesség) elöregedése,
- a biológiai sokféleség csökkenése,
- a gazdasági növekedést és az erőforrások felhasználását szét kell választani egymástól,
- a fenntartható fejlődés, a vidék fenntartható fejlesztése áll a vidékpolitika középpontjában,



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

- a haltermelésben, a halászatban és a halfeldolgozásban a mennyiség helyett a hatékonyság és a minőség kerül előtérbe a környezetbarát, energiatakarékos technológiák- és gazdálkodási módszerek ösztönzésével, az ehhez kapcsolódó innováció felkarolásával,
- a halászat nagy szerepet vállal az élőhelyek és a természeti rendszerek védelmében, a biológiai sokféleség megtartásában,
- támogatást kap az alternatív energia felhasználása és az olyan technológiák és eljárások elterjesztése, melyek révén az üvegház-hatású gázok kibocsátása közvetlenül vagy közvetett módon mérsékelhető, illetve csökken a fosszilis energia felhasználása.

A környezetvédelem és fenntarthatóság biztosítása alapvető és horizontális cél.

A II. és III. prioritási tengelyek intézkedéseinek bevezetésével a HOP a halászati ágazat foglalkoztatottsági szintjének megtartását elősegítő beavatkozások támogatásával járul hozzá a Lisszaboni Stratégiában megfogalmazott elvek megvalósításához. Az innovatív tevékenységek növekedését elsősorban az új technológiák és termékek bevezetésének támogatása segíti elő.

Mindkét prioritási tengely intézkedései hozzájárulnak a Göteborgban megfogalmazott célok eléréséhez. A II. prioritási tengely olyan intézkedéseket tartalmaz, amelyek a halászati ágazat teljesítményét környezeti szempontból befolyásolják, mint például a környezetkímélő haltermelési módszerek alkalmazásának, az ipari méretekben történő halfeldolgozás esetén a szennyvízkezeléssel kapcsolatos berendezések beszerzésének, valamint recirkulációs rendszerek beruházásainak támogatását. A III. tengely a vízi élővilág (növény- és állatvilág) védelmét és megővését biztosító intézkedéseket támogatja.

A NHST megvalósításában további lehetőség a különféle európai uniós szintű stratégiákhoz való kapcsolódás. A versenyképes haltermelés és feldolgozás megvalósítása, a megalapozott környezetbarát haltermelési módszerek elterjesztése, a biogazdálkodás ösztönzése és az élelmiszerbiztonság megteremtése konzisztensen illeszkedik a Biogazdálkodás Cselekvési Programjához (COM/2004/0415), valamint a megújuló energiaforrások fokozódó felhasználását ösztönző kötelezettségvállaláshoz (COM/2004/0366).

### ***6(a)3 Az előzetes (ex ante) értékelés eredményei (az EHA Rendelet 48. cikkének megfelelően)***

A Program által javasolt célkitűzések összhangban vannak az EHA Rendeletben megfogalmazott alapelvekkel, valamint a Közös Halászati Politika fenntartható fejlődésre vonatkozó kritériumaival.

A kiválasztott stratégia megfelel a HOP által megjelölt alapvető kívánalmaknak, pontos és számszerűsíthető célkitűzéseket tartalmaz, amelyeket megfelelő mutatókkal értékel.

A javasolt prioritási tengelyek és tervezett intézkedések megfelelnek a kitűzött specifikus céloknak és a HOP fő céljainak. Az operatív célok és a HOP specifikus céljai összhangban vannak.

A HOP tervezése és az ex ante értékelés párhuzamosan, folyamatos egyeztetéssel folyt, ami lehetővé tette, hogy az értékelés során hozott javaslatokat a HOP készítésének folyamata során azonnal be lehessen építeni a Programba. Az ex ante értékelők átvizsgálták a HOP végső változatát, és annak következetességét igazolták.

Az ex ante értékelők az alábbiakat állapították meg:



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

- az ex ante értékelők megállapították a koherenciát a HOP, a KHP és az NHST között, ennek segítségével a Stratégiában foglalt alapelvek illetve indikátorok megvalósulása reális célkitűzésnek tekinthető;
- a prioritási tengelyek közötti forrásallokáció teljes egészében megfelel a Stratégiában javasolt szempontoknak.

### 6(b) A prioritási tengelyek leírása

#### 6(b)1 A prioritási tengelyek fő célkitűzései

A specifikus célok mindegyike kapcsolódik a HOP általános céljaihoz (ld. 2. ábra).

### **II. prioritási tengely Akvakultúra, belvízi halászat és a halászati és akvakultúra-termékek feldolgozása és forgalmazása**

Kód	Specifikus cél
SO1.1	A termelés eszközszerének modernizációja és új termelési lehetőségek létesítése; a munkahelyi feltételek javítása és a munkahelyek fenntartása
SO2.1	A halfeldolgozó ágazat termelékenységének és hatékonyságának javítása, elsődlegesen a feldolgozó üzemek modernizálásán, valamint a higiénias viszonyok és munkakörülmények javításán keresztül
SO3.1	Az akvakultúra termelésének ökológiai módszerekkel történő fejlesztése (2092/91. (EGK) rendelet)

### **III. prioritási tengely Közös érdekeket célzó intézkedések**

Kód	Specifikus cél
SO1.2	A természetes vízi élőhelyek biztosítása, az invazív fajok elterjedésének megakadályozása
SO1.3	A technikai ismeretek és a szaktudás fejlesztése
SO1.4	A halászati ágazat termelői valamint a kutatói szféra közötti együtt működés lehetőségeinek biztosítása
SO4.1	A halászati és akvakultúra termékek promóciójának elősegítése a magyarországi piacon

### **V. prioritási tengely Technikai segítségnyújtás**

Kód	Specifikus cél
SO5.1.	A technikai segítségnyújtás fejlesztése

#### 6(b)2 A kiindulási adatok és a tervezett célok számszerűsítése

A specifikus célok az általános célokból származnak, az intézkedések pedig a specifikus célokhoz kapcsolódnak. A fejezetben ismertetett mutatókat, amennyiben lehetséges, számszerűsíteni kell, a prioritási tengelyek specifikus céljaihoz kapcsolódóan.

#### A II. prioritási tengely alá tartozó specifikus célok eredménymutatói

A célkitűzés kódja	Eredménymutató megnevezése	Kiindulási adatok (2006)	Tervezett cél (2015)	Adatok forrása
--------------------	----------------------------	--------------------------	----------------------	----------------



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

SO1.1	Új halastó (ha)	0	1.000 ha	Monitoring jelentés
	Felújított halastó (ha)	0	4.000 ha	Monitoring jelentés
	Az akvakultúra ágazatban alkalmazott munkaerő létszámának fenntartása (fő)	4.743	4.743	KSH
SO3.2	A biotermelésre átállt termelőegységek száma (db)	0	5	Monitoring jelentés
SO2.1	Újonnan létesített halfeldolgozó üzemek (kapacitás: tonna)	0	700	Monitoring jelentés
	Felújított halfeldolgozó üzemek (kapacitás: tonna)	0	1.300	Monitoring jelentés
	A munkakörülmények és a higiéniai körülmények fejlesztését célzó projektek száma (db)	0	5	Monitoring jelentés

### A III. prioritási tengely alá tartozó specifikus célok eredménymutatói

A célkitűzés kódja	Eredménymutató megnevezése	Kiindulási adatok (2006)	Tervezett cél (2015)	Adatok forrása
SO1.2	A hazai „értékes” halfajok arányának növelése (%)	60,4	65,0	FVM
SO1.3	Szakirányú továbbképzések száma (db)	0	15	Monitoring jelentés
SO1.4	Az átlaghozam növekedése az akvakultúra ágazatban (tonna/ha)	0,551	0,661	FVM
SO4.1	A hazai halfogyasztás növekedése (kg/fő/év)	3,96	6,00	KSH

### Az V. prioritási tengely alá tartozó specifikus célok eredménymutatói

A célkitűzés kódja	Eredménymutató megnevezése	Kiindulási adatok (2006)	Tervezett cél (2015)	Adatok forrása
SO5.1	Kommunikációs/promóciós feladatokkal kapcsolatos tevékenységek száma (db)	0	15	Monitoring jelentés

### 6(b)3 A társfinanszírozás mértékének indoklása, valamint a támogatások célcsoportjai/ szakágazatai/ területei és kedvezményezettjei

Magyarország az EHA Rendelet II. Mellékletében meghatározott legmagasabb támogatási intenzitást kérte.

Az EHA Rendelet 53cikkének (3) bekezdésében meghatározott közösségi hozzájárulás maximális értékét mind a konvergencia célkitűzés alá eső régiókban mind a nem-konvergencia célkitűzés alá eső régiókban fel lehet használni.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

A HOP célcsoportjai és fő kedvezményezettjei a következők:

II. tengely	– A halászati és/vagy akvakultúra és/vagy halfeldolgozó ágazatban működő, Magyarországon regisztrált egyéni vállalkozók, természetes személyek és jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaságok (2.1, 2.2, 2.3, 2.4 intézkedések)
III. tengely	– A halászati, haltermelő és halfeldolgozó ágazatban működő termelői szervezetek, termelői csoportok, intézmények és szakmai, illetve szakmaközi szervezetek – A halászati tevékenységet és haltermelést a 104/2000 (EK) számú tanácsi rendelet alapján kiadott engedéllyel folytató termelők – A halászati ágazat tevékenységéhez kapcsolódó tudományos és kutatóintézetek, egyetemek és továbbképző intézmények
V. tengely	– Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) mint IH, IGH és EH – Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) mint KSZ – ágazati szakemberek

### 6(b)4 A prioritási tengelyekhez tartozó főbb intézkedések leírása és indoklása

## II. PRIORITÁSI TENGELEK

### 2.1. intézkedés: Akvakultúrába történő termelő beruházásokra vonatkozó intézkedések

**Az intézkedés jogi háttere:** A Tanács 1198/2006 (EK) számú rendeletének 28. és 29. cikkei

#### **Az intézkedés célrendszere:**

- A biztonságos halhústermelés termelési alapjainak és feltételrendszerének biztosítása;
- A halászati telephelyeken történő közvetlen értékesítés lehetőségeinek kiszélesítése;
- Új halfajok bevezetése, valamint jó piaci lehetőségekkel rendelkező halfajok termelésének elősegítése;
- Az akvakultúra szakágazatban jelenleg alkalmazott módszerekhez viszonyítva, a környezetre gyakorolt negatív hatásokat csökkentő, vagy a pozitív hatásokat növelő akvakultúra termelési módszerek bevezetése;
- Az akvakultúra ágazatban dolgozók munka- és biztonsági körülményeinek javítása, továbbá a munkahelyek megőrzése.

#### **Támogatásra jogosult tevékenységek**

- 1. tevékenység:** Új termelő kapacitások létesítése az akvakultúra szakágazatban
- 2. tevékenység:** A jelenleg működő termelő kapacitások felújítása és modernizálása
- 3. tevékenység:** Halkeltetők építése, korszerűsítése, felújítása
- 4. tevékenység:** Telephelyen megvalósuló szociális- és munkakörülményeket javító beruházások
- 5. tevékenység:** A halászati telephelyeken történő közvetlen értékesítés lehetőségeinek kiszélesítése

#### **Társfinanszírozás mértéke**

Konvergencia célkitűzés alá tartozó területeken az elszámolható költségek 60%-a támogatható (amelynek 75%-át az EHA, 25%-át a nemzeti költségvetés biztosítja), a nem konvergencia



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

célkitűzés alá tartozó területek esetén az elszámolható költségek 40%-a támogatható (amelynek 50%-át az EHA, 50%-át a nemzeti költségvetés biztosítja).

### 2.2. intézkedés: Vízi környezetvédelemmel kapcsolatos intézkedések

**Az intézkedés jogi háttere:** A Tanács 1198/2006 (EK) számú rendeletének 30. cikke

**Az intézkedés célrendszere:**

- A környezeti értékek, a természeti erőforrások és a biológiai sokféleség megóvása, fenntartása és javítása;
- A vízközei területek hagyományos tájképi megjelenésének és jellemzőinek megtartása;

**Támogatásra jogosult tevékenységek**

**1. tevékenység:** Olyan akvakultúra termelési módok alkalmazásának előtérbe helyezése, amelyek lehetővé teszik a környezeti értékek, a természeti erőforrások és a biológiai sokféleség megóvását, fenntartását és javítását, valamint a hagyományos tájképi megjelenés megtartását az extenzív akvakultúra termelést folytató területeken (30. cikk (2) bekezdés (a) pontja)

**2. tevékenység:** A 2092/91. (EGK) Rendelet értelmében az organikus akvakultúra termelésre való áttérés lehetőségének biztosítása, különösen a Natura 2000 területeken (30. cikk (2) bekezdés (c) pontja)

Az egyszeri kompenzáció megszerzéséhez a támogatás kedvezményezettjeinek legalább ötéves időtartamra el kell kötelezniük magukat azok mellett a vízi környezet védelméről szóló követelmények mellett, amelyek túlmenni az általánosan bevált akvakultúra-gyakorlat egyszerű alkalmazásán. Az erre vonatkozó előírásokat az EHA rendelet tartalmazza. Az alkalmazandó előírások részletes leírását a kérelmezők számára készített kézikönyv tartalmazza majd.

**Társfinanszírozás mértéke**

Az elszámolható költségek 100%-a támogatható, amelynek 75%-át az EHA, 25%-át a nemzeti költségvetés biztosítja a konvergencia célkitűzés alá tartozó területeken, míg a nem konvergencia célkitűzés alá tartozó területek esetén 50%-át az EHA, 50%-át a nemzeti költségvetés biztosítja.

### 2.3. intézkedés: Természetesvízi halászat

**Az intézkedés jogi háttere:** A Tanács 1198/2006 (EK) számú rendeletének 33. cikke

**Az intézkedés célrendszere:**

- A biztonságos munkakörülmények valamint a higiéniai viszonyok és a termékminőség fejlesztése, valamint a vízi környezetet érő negatív hatások csökkentése illetve pozitív hatások növelése.

**Támogatásra jogosult tevékenységek**

**1. tevékenység:** A természetesvízi halászfloottát érintő beruházások, különösen a hajók fedélzetének biztonságosabbá tételére, a munkakörülmények és a higiéniai



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

feltételek biztosítására, a termékek minőségének javítására valamint a halászhajók modernizálására

**2. tevékenység:** A természetesvízi halászat eszközrendszerének modernizálása, a meglévő vagy újonnan létesítendő kikötőhelyek valamint tároló berendezések, hűtőházak vagy fagyasztók berendezéseinek fejlesztését célzó beruházások

### **Társfinanszírozás mértéke**

Konvergencia célkitűzés alá tartozó területeken az elszámolható költségek átlagosan 60%-a támogatható (amelynek 75%-át az EHA, 25%-át a nemzeti költségvetés biztosítja). A természetesvízi halászat intézkedés nem vonatkozik a nem-konvergencia célkitűzés alá eső területekre.

### **2.4. intézkedés: Beruházások a halfeldolgozás és értékesítés területén**

**Az intézkedés jogi háttere:** A Tanács 1198/2006 (EK) számú rendeletének 34. és 35. cikkei

### **Az intézkedés célrendszere:**

- a jelenlegi halfeldolgozó kapacitás kihasználásának javítása;
- a halfeldolgozók higiéniai helyzetének és az ott dolgozók munkakörülményeinek javítása, valamint a környezeti terhelésének csökkentése;
- kiváló minőségű termékek előállítása a speciális rés piacokra;
- a termékválaszték és a hozzáadott érték növelése a feldolgozott halászati és akvakultúra termékek körében;
- a halfeldolgozóknál keletkező hulladékok és melléktermékek hasznosításának javítása;
- új technológiák alkalmazása valamint innovatív termelési módszerek bevezetése.

### **Támogatásra jogosult tevékenységek**

**1. tevékenység:** Korszerű halfeldolgozók létesítése, ezen belül olyan üzemek létrehozása, amelyek csökkentik a környezetre gyakorolt negatív hatásokat különösen a melléktermékek és hulladékok hasznosításának terén

**2. tevékenység:** A meglévő halfeldolgozók felújítása és modernizálása, ezen belül olyan üzemek létrehozása, amelyek csökkentik a környezetre gyakorolt negatív hatásokat, különösen a melléktermékek és hulladékok hasznosításának terén

**3. tevékenység:** A munkafeltételek, a higiéniai, és a közegészségügyi körülmények javítására irányuló beruházások létesítése,

**4. tevékenység:** A halfeldolgozó ágazatban dolgozók szakmai és gyakorlati ismereteinek fejlesztése szakmai továbbképzések és információcserét elősegítő tevékenységek formájában („élethosszig tartó tanulás”).

### **Társfinanszírozás mértéke**

Konvergencia célkitűzés alá tartozó területeken az elszámolható költségek 60%-a támogatható (amelynek 75%-át az EHA, 25%-át a nemzeti költségvetés biztosítja), a nem konvergencia célkitűzés alá tartozó területek esetén az elszámolható költségek 40%-a támogatható (amelynek 50%-át az EHA, 50%-át a nemzeti költségvetés biztosítja).

## **III. PRIORITÁSI TENGELY**



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

### 3.1. intézkedés: Kollektív intézkedések

**Az intézkedés jogi háttere:** A Tanács 1198/2006 (EK) számú rendeletének 28. és 29. cikkei

#### **Az intézkedés célrendszere:**

- a halászati erőforrások fenntartható használatának és védelmének biztosítása;
- az akvakultúra termékek piaci átláthatóságának, minőségének, élelmiszerbiztonságának és nyomon-követhetőségének biztosítása, illetve javítása;
- a termékek minőségének valamint az élelmiszerbiztonság színvonalának javítása a halászati ágazatban;
- együttműködési hálózat kiépítése, valamint a szakmai és gyakorlati tapasztalatok cseréje az ágazat szereplői között;
- a szakmai készségek fejlesztése, új képzési módszerek és eszközök kifejlesztése;
- a közös programokon alapuló partnerség ösztönzése a kutatói szféra és a halászati ágazat szereplői között;
- a termelői szerveződések színvonalának javítása és létszámának bővítése;
- partnerség kiépítése a harmadik országok halászati ágazatai felé.

#### **Támogatásra jogosult tevékenységek**

- 1. tevékenység:** A halászati és akvakultúra termékek minőségének, élelmiszerbiztonságának és nyomon-követhetőségének biztosítása, nyomon-követhetőségi rendszer kialakítása és tesztelése
- 2. tevékenység:** Halászati Kooperációs Tudás- és Technológia Transzfer hálózat kialakítása
- 3. tevékenység:** A szakmai készségek korszerűsítése, új képzési módszerek és eszközök kifejlesztése
- 4. tevékenység:** A közös programokon alapuló partnerség ösztönzése a kutatói szféra és a halászati ágazat szereplői között: a halászati ágazathoz kapcsolódó témakörökben a kutatóintézetek által indított kutatási programokban való aktív részvétel (például erőforrásgazdálkodás, akvakultúra technológiák és módszerek alkalmazása, a termékek minőségének ellenőrzése, energiatakarékos gazdálkodási módszerek stb. terén)
- 5. tevékenység:** Termelői szervezetek létrehozása és átszervezése a Tanács 104/2000/EK rendeletének értelmében
- 6. tevékenység:** Elektronikus aukciós rendszer létrehozása
- 7. tevékenység:** Megvalósíthatósági tanulmányok készítése a harmadik országok halászati ágazatai felé történő partnerség kiépítésének elősegítése érdekében

#### **Társfinanszírozás mértéke**

Az elszámolható költségek 100%-a támogatható, amelynek 75%-át az EHA, 25%-át a nemzeti költségvetés biztosítja a konvergencia célkitűzés alá tartozó területeken, míg a nem konvergencia célkitűzés alá tartozó területek esetén 50%-át az EHA, 50%-át a nemzeti költségvetés biztosítja.

### 3.2. intézkedés: A vízben élő növény- és állatvilág védelmét és fejlesztését célzó intézkedések





## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

**Az intézkedés jogi háttere:** A Tanács 1198/2006 (EK) számú rendeletének 38. cikke

**Az intézkedés célrendszere:**

- a vízben és vízközelben élő növény- és állatvilág védelme és fejlesztése, a vízi élőhelyek rehabilitációja és fenntartása mellett;
- a természetes vizek élőhely-degradációs folyamatainak lassítása, az invazív halfajok túlzott mértékű térnyerésének csökkentése.

**Támogatásra jogosult tevékenységek**

- 1. tevékenység:** Olyan statikus vagy mozgó létesítmények építése vagy telepítése, amelyek a vízben élő állat- és növényvilág védelmét és fejlesztését szolgálják
- 2. tevékenység:** A természetes vízterek rehabilitációja, különös tekintettel az ívőhelyek és halbölcsők állapotára, valamint a vándorló halfajok migrációs útvonalainak biztosítására

**Társfinanszírozás mértéke**

Az elszámolható költségek 100%-a támogatható (amelynek 75%-át az EHA, 25%-át a nemzeti költségvetés biztosítja a konvergencia célkitűzés alá tartozó területeken). Ezeket a tevékenységeket kizárólag a konvergencia célkitűzés alá tartozó területeken fogják bevezetni.

### 3.3. intézkedés: Új piacok kialakítása és promóciós kampányok szervezése

**Az intézkedés jogi háttere:** A Tanács 1198/2006 (EK) számú rendeletének 40. cikke

**Az intézkedés célrendszere:**

- a minőségpolitika bevezetése és a magasabb hozzáadott értékkel rendelkező termékek arányának növelése;
- a fogyasztók információval való ellátása valamint a halászati és az akvakultúra termékek új piaci lehetőségeinek megteremtése promóciós kampányok szervezésével;
- a halfogyasztással kapcsolatos fogyasztói magatartás vizsgálata, valamint a jelenlegi helyzet és a lehetőségek vizsgálata a hal és akvakultúra termékek piacán;
- a halászati termékek új, a Közösségen kívüli piaci lehetőségeinek megteremtése.

**Támogatásra jogosult tevékenységek**

- 1. tevékenység:** A minőségpolitika bevezetése a halászati és akvakultúra ágazatban
- 2. tevékenység:** A környezetkímélő módszerek alkalmazásával tenyésztett halból készült termékekről minőségi tanúsítványok kiállítása, beleértve a termékcímkézést és a termékek védjeggyel való ellátását
- 3. tevékenység:** Promóciós kampányok szervezése a halfogyasztás növelése érdekében, hagyományos és organikus halászati és akvakultúra termékek fogyasztását ösztönző akciók szervezése
- 4. tevékenység:** Halászati termékek kiállításainak szervezése, valamint azokon való részvétel
- 5. tevékenység:** A halászati termékekkel kapcsolatos piaci felméréseken és elemzéseken alapuló marketing akciókhoz való csatlakozás EU szinten, valamint az Európai Unió kívüli országokban

**Társfinanszírozás mértéke**



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

Az elszámolható költségek 100%-a támogatható (amelynek 75%-át az EHA, 25%-át a nemzeti költségvetés biztosítja a konvergencia célkitűzés alá tartozó területeken, míg 50%-át az EHA, 50%-át a nemzeti költségvetés biztosítja a nem konvergencia célkitűzés alá tartozó területek esetén).

### 3.4. intézkedés: Kísérleti projektek

**Az intézkedés jogi háttere:** A Tanács 1198/2006 (EK) számú rendeletének 41. cikke

**Az intézkedés célrendszere:**

- Gazdasági és biológiai értelemben vett hatékonyabb és kisebb környezeti terhelést jelentő új technikai szakismeretek, termeléstehnológiák és eljárások kidolgozása, elsajátítása és elterjesztése

**Támogatásra jogosult tevékenységek**

- 1. tevékenység:** Innovatív technológiák tesztelése
- 2. tevékenység:** Halgazdálkodási tervek tesztelése, valamint – amennyiben szükséges – tilalmi zónák létrehozása annak érdekében, hogy levonhatóak legyenek a biológiai és gazdasági következmények
- 3. tevékenység:** Alternatív halgazdálkodási technológiák tesztelése különös tekintettel a negatív környezeti hatásokat csökkentő módszerekre

Egy kísérleti projekt mindig magában foglalja a megfelelő tudományos nyomon követést annak érdekében, hogy jelentős eredményeket tudjon hozni. A kísérleti projektek eredményeiről technikai jelentéseket kell készíteni, amelyeket nyilvánosságra kell hozni.

**Társfinanszírozás mértéke**

Az elszámolható költségek 100%-a támogatható (amelynek 75%-át a EHA, 25%-át a nemzeti költségvetés biztosítja a konvergencia célkitűzés alá tartozó területeken). Ezeket a tevékenységeket kizárólag a konvergencia célkitűzés alá tartozó területeken fogják bevezetni.

## V. PRIORITÁSI TENGELEK

### 5.1. intézkedés: Technikai segítségnyújtás

**Az intézkedés jogi háttere:** A Tanács 1198/2006 (EK) számú rendeletének 46. cikke

Magyarországon az intézkedésekhez szükséges adminisztratív kapacitást minden szinten javítani kell. Elsődlegesen az IH adminisztratív kapacitását kell fejleszteni az EHA Rendelet hatékony végrehajtása, valamint a Közös Halászati Politikában meghatározott követelmények biztosítása érdekében.

**Az intézkedés célrendszere:**

- a HOP végrehajtáshoz szükséges tevékenységek ellátása;
- az adminisztratív kapacitás növelése;
- a HOP előkészítéséhez és végrehajtásához szükséges összes dokumentum elkészítése;
- a leendő kedvezményezettek tájékoztatása a HOP által nyújtott lehetőségekről és támogatásokról.

**Támogatásra jogosult tevékenységek**



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

Az V. prioritási tengely keretein az alábbi tevékenységek jogosultak támogatásra:

- a) Előkészítő tanulmányok – mint például a tájékoztatás célját szolgáló akciótervek és piacelemző tanulmányok – készítése a különböző prioritási tengelyek és intézkedések végrehajtásának elősegítése érdekében;
- b) A kommunikációs tevékenységek körébe tartozhatnak az alábbiak:
  - A potenciális kedvezményezettek részére információ nyújtása a program által nyújtott lehetőségekről, valamint a HOP különböző intézkedései által történő finanszírozáshoz való hozzáférés szabályairól és módszereiről, az EHA Rendelet 51. cikkében meghatározott feltételeknek megfelelően,
  - A széles nyilvánosság tájékoztatása a Közösségnek a HOP-ban játszott szerepéről, valamint az ezáltal elért eredményekről;
- c) A HOP irányításával kapcsolatos költségek finanszírozása, beleértve a menedzsment működésének, a tevékenységek monitoringjának, és az IH által működtetett ellenőrzési rendszer működési költségeit. Ezen kívül biztosítani kell a HOP végrehajtásához szükséges megfelelő intézményi és adminisztratív háttérrel, beleértve a hivatalos személyek bérjellegű kifizetéseit, valamint az alkalmazott szakértők tiszteletdíjait is;
- d) Egy, az akvakultúra termékek piaci árainak alakulását és a piaci folyamatokat figyelő, folyamatosan működő figyelőrendszer létrehozásának és működtetésének költségei;
- e) A Rendelet követelményei alapján elkészített értékelések és egyéb horizontális tanulmányok elkészítése:
  - időközi (interim) értékelés szervezése és elkészítése olyan naptári ütemezés alapján, amely lehetővé teszi, hogy annak észrevételeit figyelembe lehessen venni az NHST stratégiai vitájának előkészítése során, amelyet a Bizottság előreláthatólag 2011. folyamán szervez meg,
  - egyéb, a HOP vonatkozó fejezeteiben felsorolt tanulmányok elkészítése. A HOP folyamata során szükségessé váló egyéb tanulmányok és értékelések elvégzése;
- f) A HOP végrehajtásában részt vevő, valamint a KHP által érintett területeken dolgozó hivatalos személyek szakmai továbbképzése.

### **Társfinanszírozás mértéke**

E prioritási tengely esetén az elszámolható költségek 100%-a támogatható (amelynek 75%-át az EU 25%-át pedig a nemzeti költségvetés biztosítja a konvergencia célkitűzés alá tartozó területeken). Ezeket a tevékenységeket kizárólag a konvergencia célkitűzés alá tartozó területeken fogják bevezetni. Az V. prioritási tengely alá tartozó tevékenységek lefedik az ország teljes területét.

### ***6(b)5 A hasonló tevékenységektől való lehatárolás ismertetése***

Az EHA rendelet 5. cikkének megfelelően a HOP támogatja azokat a tevékenységeket, amelyek hozzájárulnak az EK Szerződés 33. cikke által megfogalmazott általános célkitűzések, valamint a közös halászati politika részeként meghatározott, a halászat és akvakultúra fenntartható fejlődését biztosító közösségi célkitűzések megvalósításához. A HOP ezáltal teljes mértékben megfelel a Közös Agrárpolitika valamint a Kohéziós Politika célkitűzéseinek.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

A magyar Nemzeti Halászati Stratégiai Terv kidolgozása során figyelembe vették a Közös Halászati Politika minden ide vonatkozó szempontját – kivéve a tengeri halászat hiányából adódó specifikumokat – továbbá az NHST tartalma az EHA által meghatározott prioritási tengelyek és célkitűzések alapján lett csoportosítva.

A magyar Halászati Operatív Program tervezése során kiemelt figyelmet fordítottak arra, hogy annak legfontosabb összefüggései összhangban legyenek a strukturális alapok által finanszírozott intézkedésekkel, valamint az EMVA által társfinanszírozott Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) intézkedéseivel. Az ÚMVP prioritásai és intézkedései között található vizes élőhely-védelmi, gazdasági diverzifikációs, vízrendezési és vízgazdálkodási, valamint a falusi turisztikai elemeken keresztül, közvetett módon kapcsolódik a HOP-hoz. A halászati ágazat konkrét fejlesztéseit azonban az ÚMVP nem tartalmazza.

A HOP legtöbb ponton az EMVA által finanszírozott Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) intézkedéseivel kapcsolódik, tekintve, hogy a halászati intézkedések 2004-2006 között az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP) részét képezték. Emellett jelentős források kerültek lekötésre a halászzal összefüggésben a 2004 és 2006 közötti időszakban a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (NVT) agrár-vidékfejlesztési intézkedésének „vizes élőhelyek” célprogramjában is.

A HOP és az ÚMVP céljai közösek a környezetvédelmet és a fenntartható fejlődést illetően, így egymást kiegészítve külön forrásból biztosítják, hogy a stratégiákban megfogalmazott célok teljesíthetőek legyenek. A pontos lehatárolással és az irányítás megszervezésével elkerülhető az átfedés a két program között. A vidékfejlesztési programhoz való kapcsolódás ezen túl is számtalan helyen megtörténik. Több ponton kapcsolódási pont van a szakképzés fejlesztésének<sup>11</sup> terén, a szaktanácsadás rendszerében, továbbá, a halászati program kedvezményezettjei – mint vidéken élő népesség – a vidékfejlesztési program III. tengelyében szereplő intézkedéseknek is kedvezményezettjeivé, haszonélvezőivé válhatnak. A HOP és az ÚMVP közös végrehajtási rendszere garantálja, hogy a két program egymást kiegészítve, átfedések nélkül működjön.

Az EMVA a következő esetekben nyújt támogatást a vízi környezetvédelemmel kapcsolatos kötelezettségek finanszírozására:

- mezőgazdasági és akvakultúra tevékenységet egyaránt folytató vállalkozások részére, amennyiben az akvakultúra a vállalkozás tevékenységeinek csak kisebb hányadát képviseli;
- olyan vállalkozások részére, ahol (a hazai jogszabályok szerint) nem kereskedelmi céllal folyik az akvakultúra tevékenység;
- a halastavak környezetében fekvő mezőgazdaságilag művelhető területek esetében, amennyiben az a halastavak környezeti minőségének javítására szolgál;
- a nem akvakultúra termelésre használt halastavak (és egyéb vizes élőhelyek) környezeti minőségét javító kötelezettségeinek esetében.

A fenti követelményeknek megfelelő vegyes termelési tevékenységet végző vállalkozások támogatásának finanszírozása kizárólag az EMVA kereteiből történhet.

<sup>11</sup> A HOP támogatja a halászati ágazatban dolgozók szakképzését és továbbképzését, de kizárólag az általános, középfokú és felsőoktatási képzések keretein kívül. A pénzügyi kereteket az ÚMVP I. tengelyének „Szakképzési és tájékoztatási tevékenységek” intézkedéséből kapja.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

A Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap forrásainak felhasználására az Új Magyarország Fejlesztési Terv szolgál stratégiai tervdokumentumként. Az ÚMFT operatív programok (OP-k) bevezetésével közvetve kapcsolódik a Kohéziós Politikához, gazdaságfejlesztési, vízgazdálkodási és vízminőség-védelmi szempontjain keresztül, de a halászati ágazat fejlesztéseit célzó konkrét intézkedéseket nem tartalmaz.

### Egyéb forrásokból finanszírozott hasonló tevékenységektől való lehatárolás összefoglalása

OP megnevezése	Tevékenységi kör	Átfedés kockázata
Regionális Operatív Programok (ROP-ok)	A ROP-ok lehetővé teszik a horgász- és vízi turisztikai fejlesztéseket; támogatják a regionális vízrendezési akciókat, továbbá kisléptékű szennyvízkezelési és csapadékvíz-elvezetési fejlesztéseik szolgálják a vízminőséget	NINCS
Környezet és Energia Operatív Program (KEOP)	Vízrendezési (a Duna, a Tisza, és a Balaton térségében), megújuló energia felhasználásával kapcsolatos, természetvédelmi, környezettudatosági (fenntartható fogyasztás) tevékenységekhez kapcsolódnak	NINCS*
ÚMFT Balaton Térségi Komplex Programja ("Zászlóshajó Projekt")	A nem gazdasági célú, élőhely és őshonos állatvilág fenntartására irányuló halászati intézkedések (rekreációs célokat szolgáló kikötők létesítése, turizmus, vitorlásturizmus stb.)	NINCS
Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP)	Fő célja a „produktív szektor hosszú távon fenntartható versenyképességének erősítése”	NINCS
Környezet és Energia Operatív Program (KEOP)	Hozzájárul a hazai és nemzetközi jogszabályok által védett természeti területek értékeinek megőrzéséhez, az optimális természetvédelmi tevékenység megvalósításához	NINCS
Államreform Operatív Program (ÁOP)	Célja hogy növekedjen a közigazgatás teljesítménye.	NINCS
Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP)	A foglalkoztatás bővítéséhez és a tartós növekedéshez járul hozzá, elsősorban az emberi erőforrások fejlesztésével továbbá a halászati ágazatban dolgozók képzési lehetőségeinek biztosításával és bővítésével	NINCS

\* Átfedés lehetséges a HOP 2.2. intézkedése (Vízi környezetvédelemmel kapcsolatos intézkedések) és 3.2. intézkedése (A vízben élő növény- és állatvilág védelmét és fejlesztését célzó intézkedések) között, valamint a „Komplex vízgyűjtő fejlesztés” intézkedés és a „Vizeink jó kezelése” prioritási tengely beavatkozási területei között (KEOP), különösen azokon a tevékenység-területeken, ahol a tavak ökológiai potenciáljának megőrzése a cél. A HOP e két intézkedését kizárólag egyedi tevékenységekként lehet finanszírozni a halászattal kapcsolatosan.

### **6(c) A prioritási tengelyekkel és az azok alá tartozó intézkedésekkel kapcsolatos speciális információk**

A támogatás során előnyt élveznek a mikro-, és kisvállalkozások a II. prioritási tengely 2.1. és 2.4. intézkedései esetében (a projektek értékelése során a mikro- és kisvállalkozások elsőbbségét extra pontok megadásával veszik figyelembe).

A nők által benyújtott projektek szintén extra pontokat kapnak a 2.4. intézkedés esetén.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

### 7. PÉNZÜGYI RENDELKEZÉSEK

**I. táblázat: Az HOP finanszírozási terve, amely a konvergencia- és nem konvergencia-célkitűzés szerint támogatásra jogosult régiók tekintetében külön-külön határozza meg az EHA éves kötelezettségvállalását a HOP-ban**

A kötelezettségvállalásokat éves szinten kell meghatározni a következő terv alapján:

Az operatív program hivatkozási száma (CCI-szám): **2007 HU 14 FPO 001**

*Év, a program forrása szerint, euróban:*

<b>KONVERGENCIA-CÉLKITŰZÉS SZERINTI RÉGIÓK</b>	
<b>Év</b>	<b>EHA (euro)</b>
2007	0
2008	5.456.086
2009	5.145.790
2010	5.256.028
2011	5.856.938
2012	6.141.144
2013	6.435.371
<b>EHA forrás összesen</b>	<b>34.291.357</b>

(folyó áron)

<b>NEM KONVERGENCIA-CÉLKITŰZÉS SZERINTI RÉGIÓK</b>	
<b>Év</b>	<b>EHA (euro)</b>
2007	0
2008	89.023
2009	83.961
2010	85.758
2011	95.563
2012	100.199
2013	104.999
<b>EHA forrás összesen</b>	<b>559.503</b>

(folyó áron)



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

**II. táblázat: A HOP finanszírozási terve, amely külön-külön az egész programozási időszakra és valamennyi prioritási tengelyre, illetve külön-külön a konvergencia-célkitűzés és a nem konvergencia-célkitűzés alapján támogatásra jogosult régiók szerint határozza meg az EHA összes pénzügyi hozzájárulását a HOP-hoz, továbbá a nemzeti állami hozzájárulást és a visszatérítés mértékét prioritási tengelyenként**

Az operatív program hivatkozási száma (CCI-szám): **2007 HU 14 FPO 001**

*Prioritási tengelyek, euróban kifejezve:*

<b>KONVERGENCIA CÉLKITŰZÉS SZERINTI RÉGIÓK</b>				
<b>Prioritási tengely</b>	<b>Teljes támogatás a=(b+c)</b>	<b>EHA rész (b)</b>	<b>Nemzeti rész (c)</b>	<b>EHA társfinanszírozási arány (%) (d)=(b)/(a)*100</b>
I. Prioritási tengely	0	0	0	0
II. Prioritási tengely	31.605.897	23,704,422	7,901,475	75,00
III. Prioritási tengely	11.792.523	8.844.392	2.948.131	75,00
IV. Prioritási tengely	0	0	0	0
V. Prioritási tengely	2.323.390	1.742.543	580.847	75,00
<b>Összesen:</b>	<b>45.721.810</b>	<b>34.291.357</b>	<b>11.430.453</b>	<b>75,00</b>

(folyó áron)

<b>NEM KONVERGENCIA CÉLKITŰZÉS SZERINTI RÉGIÓK</b>				
<b>Prioritási tengely</b>	<b>Teljes támogatás a=(b+c)</b>	<b>EHA rész (b)</b>	<b>Nemzeti rész (c)</b>	<b>EHA társfinanszírozási arány (%) (d)=(b)/(a)*100</b>
I. Prioritási tengely	0	0	0	0
II. Prioritási tengely	919.006	459.503	459.503	50,00
III. Prioritási tengely	200.000	100.000	100.000	50,00
IV. Prioritási tengely	0	0	0	0
V. Prioritási tengely	0	0	0	0
<b>Összesen:</b>	<b>1.119.006</b>	<b>559.503</b>	<b>559.503</b>	<b>50,00</b>

(folyó áron)



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

### 8. VÉGREHAJTÁSI RENDELKEZÉSEK

#### 8(a) A Magyar Köztársaság által kijelölt, az 1198/2006/EK rendelet 58. cikkében meghatározott szervezetek leírása

A Halászati Operatív Program végrehajtásában 2007-2013. közötti időszakban az alábbi hatóságok látják el az EHA Rendeletben meghatározott hivatalos feladatokat.

#### IRÁNYÍTÓ HATÓSÁG

A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 9. paragrafusának d) pontja alapján az irányító hatósági (IH) feladatokat a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Miniszter látja el. A miniszter a feladat konkrét végrehajtására a minisztériumon belül a Természeti Erőforrások Főosztálya keretein belül működő Halászati Osztályt jelölte ki, amely az Agrárgazdasági szakállamtitkár irányítása alatt működik. Az osztály vezetője egyben a HOP-ért felelős Irányító Hatóság vezetője.

Az EHA Rendelet 59. cikkének megfelelően az Irányító Hatóság a következő kijelölt feladatok végrehajtásáért felelős:

- A HOP elkészítéséért valamint az NHST prioritásaival való összhangjáért,
- A HOP végrehajtásáért, az EHA Rendeletnek, egyéb közösségi irányelveknek és politikáknak, továbbá a Monitoring Bizottságnak (MB) a halászati ágazat ellenőrzését, a versenyképességet, a közbeszerzési eljárásokat, a környezetet valamint a nemek közötti egyenlőséget érintő javaslatainak megfelelően. Az Irányító Hatóság felügyeli és ellenőrzi a HOP megvalósulását, a programot pedig a Monitoring Bizottság határozatainak, a vonatkozó jogszabályoknak, a programban meghatározott feltételeknek és a célsoportok igényeinek megfelelően irányítja.
- Állandó és hatékony partneri együttműködés megvalósításáért, a MB létrehozásával,
- A HOP intézkedéseinek végrehajtásáért, a KHP és egyéb közösségi politikák célkitűzéseinek megvalósítása érdekében,
- Az intézkedések végrehajtásával kapcsolatos feladatok valamint a HOP végrehajtására vonatkozó nemzeti irányelvek kidolgozásáért,
- A projektek kiválasztásához szükséges feltételek meghatározására irányuló javaslatok kidolgozásáért, és a MB felé történő átadásáért annak jóváhagyására, különös tekintettel a következőkre:
  - A kedvezményezettek és a költségelszámolások ellenőrzése,
  - A projektek kiválasztására irányuló javaslatok kidolgozása,
  - A MB munkájának irányítása.

Az előbbieken felsoroltakon kívül az IH a következő feladatokat is ellátja:

- A HOP végrehajtásában részt vevő szervezetek adminisztrációs feladatainak koordinálása, az HOP végrehajtásához szükséges adminisztrációs kapacitás növelése és fejlesztése;
- A partnerség kiépítésének elősegítése központi, regionális és helyi szinten, beleértve a nyilvánosság és a vállalkozások közötti partnerséget;
- A HOP által érintett intézkedések végrehajtásával kapcsolatos eredmények és hatások folyamatos ellenőrzése és értékelése;





## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

- A HOP eredményeinek értékelése és javaslatétel annak esetleges módosításaira, valamint az EHA támogatások átcsoportosítására történő javaslatétel a MB jóváhagyásával;
- A HOP források hatékony kezelésének biztosítása, az EHA célkitűzéseknek megfelelően;
- A megfelelő információáramlás, valamint a nyilvánosság biztosítása a lehetséges kedvezményezettek felé, ezenkívül információnyújtás az EU HOP-ban betöltött szerepéről;
- A közösségi források szétosztásának biztosítása a különböző intézkedések között, továbbá éves kifizetési előrejelzések továbbítása a Bizottság felé;
- Aktív részvétel a Bizottsággal közösen tartandó, a HOP-hoz kapcsolódó éves felülvizsgálati értekezleteken.

Az EHA Rendelet 58. cikkének (2) bekezdése alapján, valamint a végrehajtási rendelet 38. cikke (1) bekezdésének megfelelően az IH bizonyos feladatokat átruházhat más szervezetre a HOP irányításával és végrehajtásával kapcsolatos felelősségének megtartása mellett. Az átruházható feladatokat az EHA Rendelet 59. cikkének (b), (c), (d), (e), (f) és (g) bekezdései tartalmazzák.

A Monitoring Bizottság Titkársága és az Irányító Hatóság Titkársága az FVM Halászati Osztályán belül működik. Az IH helyét az FVM szervezeti struktúrájában a III. melléklet ábrázolja.

Cím: Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM)  
Természeti Erőforrások Főosztálya, Halászati Osztály  
H-1860 Budapest Pf. 1  
Telefon: +36-1-301-4180, -4862  
Fax : +36-1-301-4781  
E-mail: [eha@fvm.hu](mailto:eha@fvm.hu), [gaborj@fvm.hu](mailto:gaborj@fvm.hu), [pinterk@fvm.hu](mailto:pinterk@fvm.hu)

### IGAZOLÓ HATÓSÁG

Az Igazoló Hatóság (IGH) Titkársága a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Agrár-vidékfejlesztési Főosztály Pénzügyi és Monitoring Osztálya. Az igazoló hatósági funkciók teljesen elkülönülnek az irányító és az ellenőrző hatósági funkcióktól. Az Igazoló Hatóság vezetője a Pénzügyi és Monitoring Osztály vezetője.

Az EHA Rendelet 58. cikkének (4) bekezdése alapján az Igazoló és az Ellenőrző Hatóság egyazon szervezetben összevonható, mindemellett az IGH és az Ellenőrző Hatóság funkcionálisan egymástól független egységek.

Az Igazoló Hatóságnak a következő kijelölt feladatokat kell végrehajtania:

- az igazolt kiadási kimutatások és kifizetés iránti kérelmek elkészítése és azok benyújtása a Bizottsághoz az MVH által átadott részletes kimutatások és támogatási kérelmek alapján, valamint a kifizetett előlegek kedvezményezettek részéről történő visszafizetéséről;
- a költségnyilatkozatok alapján történő esetlegesen kifizetett előlegek csökkentése;
- annak igazolása, hogy a költségnyilatkozat pontos, megbízható számviteli rendszerekből származik, és ellenőrizhető bizonylatokon alapul;



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

- annak igazolása, hogy a bejelentett kiadások a HOP esetében alkalmazandó kritériumokkal összhangban támogatásra jogosultak, valamint az alkalmazandó közösségi és nemzeti szabályoknak megfelelő műveletek tekintetében merültek fel, továbbá megfelelnek az alkalmazandó közösségi és nemzeti szabályoknak;
- meggyőződés arról, hogy a költségnyilatkozatokban szereplő kiadásokkal kapcsolatban folytatott eljárásokról és ellenőrzésekről kapott információ rendelkezésre áll-e, illetve megfelelő alapot nyújt-e az igazoláshoz;
- igazolás céljából az EH által vagy annak felelőssége mellett elvégzett valamennyi ellenőrzés eredményének figyelembe vétele;
- a Bizottsághoz benyújtott kiadásokra vonatkozó számviteli nyilvántartások számítógépes formában történő tárolása;
- a visszafizetendő, valamint a művelethez történő hozzájárulás egészének vagy egy részének visszavonásából eredő összegek nyilvántartása.

Cím: Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM)  
Agrár-vidékfejlesztési Főosztály, Pénzügyi és Monitoring Osztály  
H-1860 Budapest Pf. 1

Telefon: +36-1-301-5985

Fax : +36-1-301-5949

E-mail: [eha@fvm.hu](mailto:eha@fvm.hu), [szabom@fvm.hu](mailto:szabom@fvm.hu)

### ELLENŐRZŐ HATÓSÁG

Az Ellenőrző Hatóság (EH) Titkársága a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Agrár-Vidékfejlesztési Főosztályának Akkreditációs és Audit Osztálya. Az ellenőrző hatósági funkciók teljesen elkülönülnek az igazoló és az irányító hatósági funkcióktól. Az Ellenőrző Hatóság vezetője az Akkreditációs és Audit Osztály vezetője. Az EHA Rendelet 58. cikkének (4) bekezdése szerint az Igazoló és az Ellenőrző Hatóság egyazon szervezetben összevonható, mindemelllett az IgH és az EH funkcionálisan egymástól független egységek.

Magyarország derogációt kért a 498/2007/EK Rendelet 51. cikkében megfogalmazott ellenőrzési rendelkezésekkel kapcsolatban.

Az EH feladatait az EHA Rendelet 61. cikke részletezi, melyek alapján az Akkreditációs és Audit Osztálynak a következő kijelölt feladatokat kell végrehajtania:

- a) annak biztosítása, hogy az operatív program irányítási és ellenőrzési rendszere eredményes működésének vizsgálata céljából ellenőrzéseket végezzen;
- b) annak biztosítása, hogy a műveleteknek az igazolt költségek ellenőrzése céljából történő ellenőrzését megfelelő minta alapján végezzék el;
- c) annak biztosítása, hogy az irányító hatóság és az igazoló hatóság az elvégzett ellenőrzésekre vonatkozó valamennyi szükséges információt megkapja;
- d) 2008 és 2015 között minden év december 31-ig:
  - i. éves ellenőrzési jelentés benyújtása a Bizottsághoz, amely megállapítja az adott év június 30-án végződő, megelőző 12 hónapos időtartam során az operatív program ellenőrzési stratégiájával összhangban végzett ellenőrzések eredményeit, és beszámol a program irányítási és ellenőrzési rendszerében feltárt esetleges hiányosságokról. A 2015. július 1-jét követően végzendő



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

- ellenőrzésekre vonatkozó információkat az EHA Rendelet 61. cikkének f) pontjában említett, zárónyilatkozatot alátámasztó záró ellenőrzési jelentés tartalmazza;
- ii. az Ellenőrző Hatóság felelőssége mellett végzett ellenőrzések alapján vélemény kiadása arra vonatkozóan, hogy az irányítási és ellenőrzési rendszer eredményesen működik ahhoz, hogy megfelelő biztosítékkal szolgáljon arra, hogy a Bizottsághoz benyújtott költségnyilatkozatok helytállóak, valamint következésképpen megfelelő biztosítéket nyújt arra, hogy az azok alapjául szolgáló ügyletek jogszerűek és szabályosak;
  - iii. amennyiben ez a 85. cikk szerint alkalmazandó, úgy az érintett kiadások jogszerűségét és szabályszerűségét értékelő, részleges zárónyilatkozat benyújtása;
- e) zárónyilatkozat benyújtása a Bizottsághoz legkésőbb 2017. március 31-ig, amely értékeli a végső egyenleg átutalási igénylésének érvényességét, valamint a záró költségnyilatkozat alapjául szolgáló ügyletek jogszerűségét és szabályszerűségét, és amelyet záró ellenőrzési jelentésnek kell alátámasztania.

Az ellenőrzéssel kapcsolatos feladatokat az EH-tól eltérő szervezet is elláthatja. Előreláthatólag az EH bizonyos ellenőrzési feladatai más szervekre lesznek átruházva, azonban a felelősség továbbra is az Audit Osztálynál marad. A potenciális Közreműködő Szervezet valamely, az ellenőrzés és könyvvizsgálat terén technikai szakértelemmel bíró, nemzetközi tapasztalattal rendelkező vállalkozás lehet.

Az EH készíti el és nyújtja be az Európai Bizottság felé az irányító és ellenőrző rendszerek bevezetésének és vizsgálatának eredményeiről szóló, az EHA Rendelet 71. cikke szerint elkészített jelentést.

Cím: Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM)  
Agrár-vidékfejlesztési Főosztály, Akkreditációs és Audit Osztály  
H-1055 Budapest, Kossuth tér 11

Telefon.: +36-1-301-4457  
Fax : +36-1-301-5946  
E-mail: [halaszg@fvm.hu](mailto:halaszg@fvm.hu), [galv@fvm.hu](mailto:galv@fvm.hu)

### **8(b) A Bizottság által teljesített kifizetések fogadására illetékes szervezet, valamint a kedvezményezettek számára történő kifizetések teljesítéséért felelős szervezet leírása**

#### **Pályázatok/kérelmek elbírálása**

Az IH által az EHA Rendelet 58 cikkének (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kijelölt Közreműködő Szervezet a Rendelet 59. cikkének b, c, d, f, és g pontjaiban meghatározott feladatokat látja el:

1. Végrehajtja a pályázatok/kérelmek jogszabályoknak megfelelő feldolgozását, értékelését és a Bíráló Bizottság valamint az IH támogatási javaslatát figyelembe véve a támogatásról döntést, majd határozatot hoz;
2. Ellenőrzi a támogatás igénybevitelével, illetve felhasználásával kapcsolatos kötelezettségek teljesítését;



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

3. Gondoskodik a ki- és befizetések teljesítéséhez szükséges számlák megnyitásáról, közzéteszi azok számát, rendszeresíti a támogatás igénybeviteléhez, valamint az egyéb kötelezettségek teljesítéséhez szükséges nyomtatványokat;
4. Kiutalja a támogatást;
5. Adatokat szolgáltat az egyes támogatásokhoz kapcsolódó monitoring rendszerekhez, továbbá biztosítja a HOP végrehajtásával kapcsolatos számítógépes nyilvántartási rendszer működését.

Közreműködő Szervezetként (KSZ) a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) került kijelölésre, mely a meghatározott feladatokat egy, az Irányító Hatósággal kötött delegációs megállapodást követően veszi át.

Az MVH központi költségvetési szerv, szervezete egy központi hivatalból és 19 megyei kirendeltségből áll, melyből hét regionális illetékességű kirendeltségként működik a vidékfejlesztési támogatások tekintetében. Az MVH belső szervezeti tagolódása (lásd IV. melléklet) biztosítja, hogy a kifizetések engedélyezése, végrehajtása és könyvelése megfelelően elkülönüljön egymástól. Az MVH-n belül közvetlenül az Elnök alá rendelt, független belső ellenőrzési részleg működik.

Az MVH minden felhasználandó dokumentum leírását tartalmazó részletes írásos eljárásrendekkel rendelkezik az egyes intézkedések vonatkozásában, a kérelmek befogadását, nyilvántartását és feldolgozását illetően; minden engedélyezési feladatot ellátó köztisztviselő rendelkezik az elvégzendő feladatokat tartalmazó részletes ellenőrzési listával. A helyszíni ellenőrzést végző köztisztviselők feladatait – beleértve az ellenőri jelentés követelményeinek meghatározását – az ellenőrzési kézikönyv tartalmazza, ezen kívül minden ellenőrnek rendelkezésére áll egy ellenőrzési lista az elvégzendő ellenőri feladataival kapcsolatban.

Az MVH belső eljárásai biztosítják a „négy szem elvének” hatékony és maradéktalan megvalósulását.

Az MVH főbb szerepei a HOP Közreműködő Szervezetén felül a következők:

- EMVA, EMGA Kifizető Ügynökség,
- AVOP/EMOGA Orientációs Részleg és HOPE Közreműködő Szervezet,
- SAPARD Ügynökség,
- továbbá a hazai finanszírozású támogatások kifizetésének végrehajtása.

A feladatok végrehajtásában a pályázatok érkeztetését, befogadását, ellenőrzését, értékelését és a Bíráló Bizottságnak (BB) történő előterjesztését az MVH központi hivatalában a Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatóságán (VTI) belül a Feldolgozóipari és Halászati Beruházások Osztálya (FHBO) látja el. A BB javaslatán alapuló döntést a támogatás odaítéléséről az IH vezetője hozza meg. A pályázatokhoz tartozó helyszíni szemléket a Területi Ellenőrzési Főosztály (TEFO) valamint a Vidékfejlesztési Támogatások Ellenőrzési Osztálya (VTEO) végzi.

A központi végrehajtást indokolja a pályázatok várhatóan alacsony száma, valamint az a tény, hogy a pénzügyi források hatékony felhasználásához a menedzselési és információáramlási tevékenység mellett speciális halászati szakismeretek is szükségesek.

Az HOP technikai segítségnyújtását (TS) a VTI-n belül a Pénzügyi Engedélyezési Osztály (PEO) kezeli. Ez a szerv kezeli az ÚMVP, az EMVA társfinanszírozásával történő technikai segítségnyújtását is.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

A kedvezményezettek számára történő kifizetésekért, illetve a Bizottság által teljesített kifizetések fogadásáért a Pénzügyi Igazgatóság felel.

### **A HOP kifizetéseinek fogadása és teljesítése**

A Bizottság által teljesített kifizetések fogadásáért és a kedvezményezettek felé történő kifizetésekért az MVH Pénzügyi Igazgatósága felelős.

Az MVH Pénzügyi Igazgatóság végzi a feladatkörébe tartozó támogatások forráskezelési, kifizetési, számviteli, biztosítékezelési, követeléskezelési, és jelentési feladatait.

A Pénzügyi Igazgatóság felel az MVH mérlegének és beszámolójának elkészítésével, az EU támogatásokkal összefüggésben szükséges adatok szolgáltatásával, valamint az adatok valódiságával és naprakész tartalmával kapcsolatos feladatok ellátásáért.

Az MVH Pénzügyi Igazgatóságának szervezeti felépítése valamint a HOP pénzügyi végrehajtásában érintett egységek az alábbiak:

1. Feldolgozóipari és Halászati Beruházások Osztálya
2. EMVA Kifizetési Osztály
3. EMVA Könyvelési Osztály
4. Biztosíték- és Követeléskezelési Osztály

Az MVH Pénzügyi Igazgatósága felelős:

- a Bizottság által teljesített kifizetések fogadásához, illetve a kedvezményezettek részére történő kifizetések teljesítéséhez szükséges EHA bankszámlák megnyitásáért;
- a kedvezményezettek kifizetési kérelmeinek kezeléséért;
- a jóváhagyott kifizetési kérelmek alapján az EHA bankszámlák (nemzeti és uniós forrásszámlák) terhére, a kedvezményezettek részére történő banki átutalásokért;
- a kedvezményezettek által történt visszafizetések fogadásáért;
- az ellenőrizhető bizonylatokon alapuló kiadások nyilvántartását végző számviteli rendszer kialakításáért, működtetéséért;
- a kedvezményezettek részére történő kifizetések és a kedvezményezettek által történő visszafizetések összesítéséért és az Igazoló Hatóság részére történő megküldéséért. Ezek az összesítések az igazolt kiadási kimutatások, kifizetés iránti kérelmek alapját képezik;
- a követeléskezelési és biztosítékezelési rendszer működtetéséért.

Cím: Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH)  
Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatósága  
H-1054 Budapest, Alkotmány u. 29

Telefon: Tel.: +36-1-374-3609

Fax : Fax: +36-1-475-2119

E-mail: [eha@mvh.gov.hu](mailto:eha@mvh.gov.hu) , [katics.mate@mvh.gov.hu](mailto:katics.mate@mvh.gov.hu)

### **8(c) Az átláthatóság biztosítása céljából a pénzeszközök mobilizálásával és mozgásával kapcsolatos eljárások leírása**

A pénzügyi lebonyolítás részletes szabályait az EMVA-ból, az EMGA-ból, valamint az EHA-ból támogatott programok és intézkedések pénzügyi, számviteli és ellenőrzési rendszerek



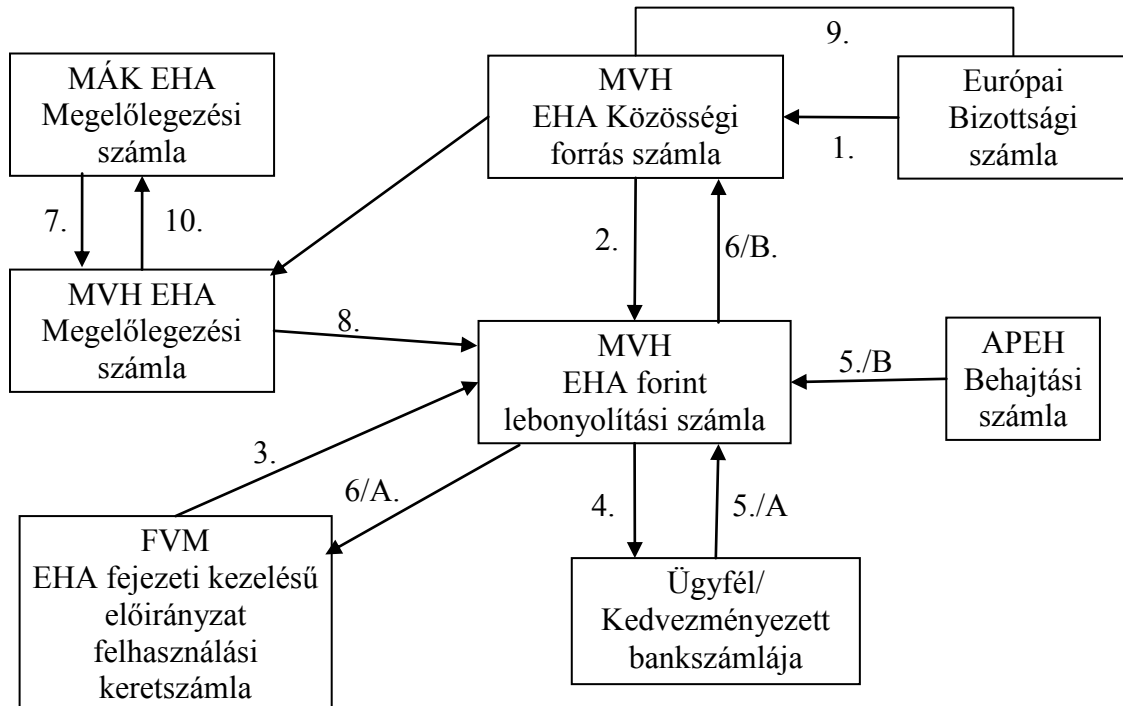
## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

kialakításáról, lebonyolításának rendjéről szóló 82/2007. (IV. 25.) Korm. számú kormányrendelet határozza meg.

A 82/2007. (IV. 25.) Korm. számú kormányrendelet alapján az MVH kezdeményezésére, a Magyar Államkincstár megnyitja a HOP pénzügyi műveleteinek lebonyolításához szükséges bankszámlákat.

Bankszámlaműveletek:



1. A Bizottság átutalja az előleget, illetve megtéríti a már kifizetett támogatás EU részét
2. Az MVH lehívja a kifizetésekhez szükséges EU forrást
3. Az MVH lehívja a kifizetésekhez szükséges hazai társfinanszírozás összegét
4. Az MVH folyósítja a kedvezményezettek részére a támogatást
5. Szükség esetén, a kedvezményezett befizeti a jogtalanul igénybe vett támogatás összegét (5/A) vagy az APEH által behajtott összeg átutalásra kerül (5/B)
- 6./A A jogtalanul igénybevett támogatások nemzeti forrásának rendezése
- 6./B A jogtalanul igénybevett támogatások EU forrásának rendezése

*Előzetes vagy időközi kifizetések közösségi forrás hiánya miatt történő elmaradása esetén a 2. pont helyett az alábbi eljárás lép érvénybe:*

- 2.1 A MÁK az MVH által igényelt közösségi összeget átutalja az MVH EHA (7.) Megelőlegezési számlájára
- 2.2 Az MVH az EHA Megelőlegezési számlájáról lehívja a kifizetésekhez szükséges EU (8.) forrást
- 2.3 Az igénybe vett EU forrás megtérítése az MVH EHA Megelőlegezési számlájára (9.)
- 2.4 Az igénybe vett EU forrás megtérítése a MÁK Megelőlegezési számlájára (10.)



## **A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT**

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

Az MVH felelős a Bizottságtól érkező átutalások fogadásáért és a kedvezményezettek részére történő kifizetésekért. A kedvezményezettek felé történő kifizetéseket csak és kizárólag átutalással lehet teljesíteni.

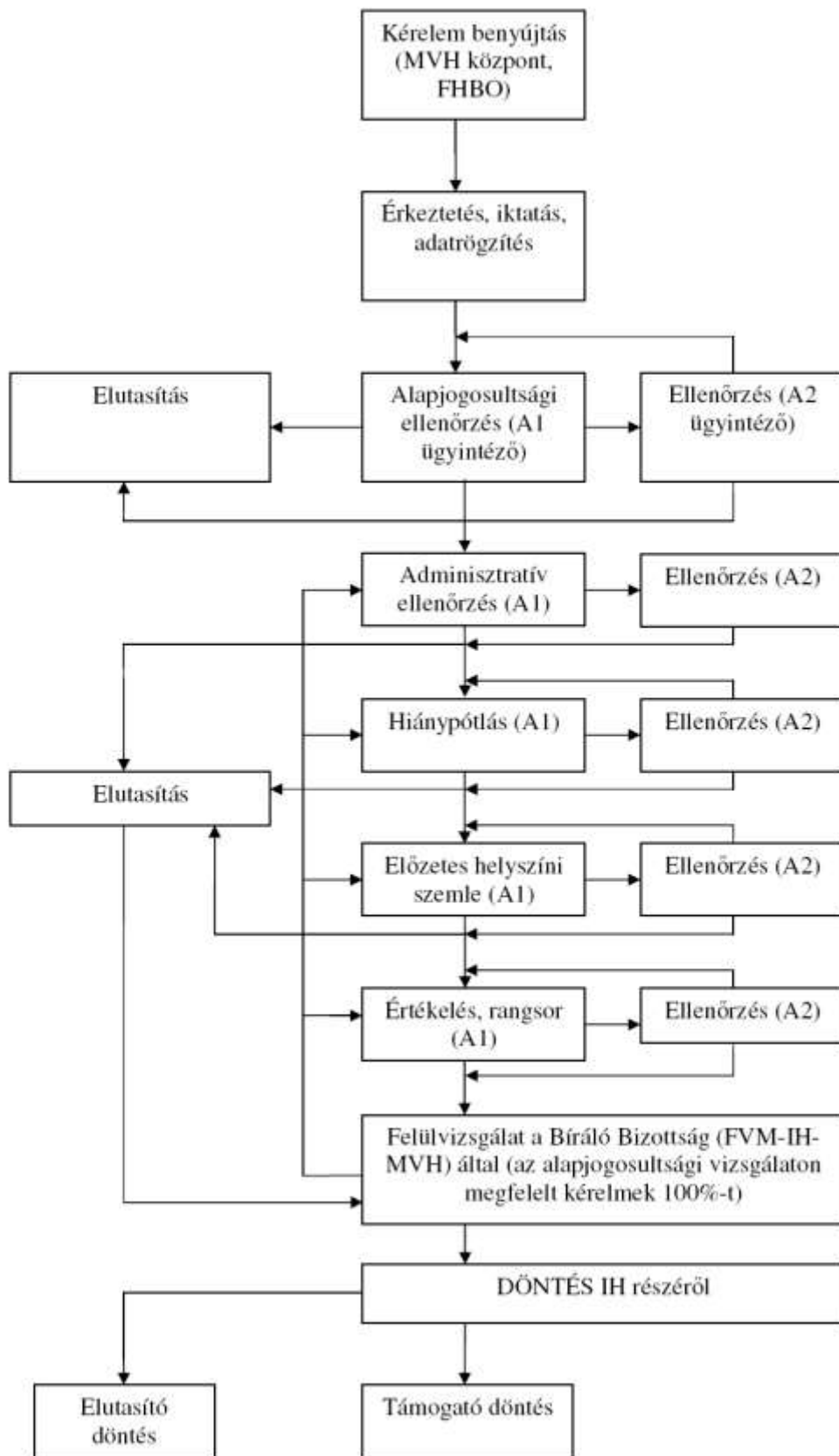
A kedvezményezettek részére történő kifizetésekkel kapcsolatos speciális nemzeti szabályokat bizonyos intézkedések esetében ki kell dolgozni.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

A pályázatkezelés folyamatát az alábbi ábra szemlélteti:



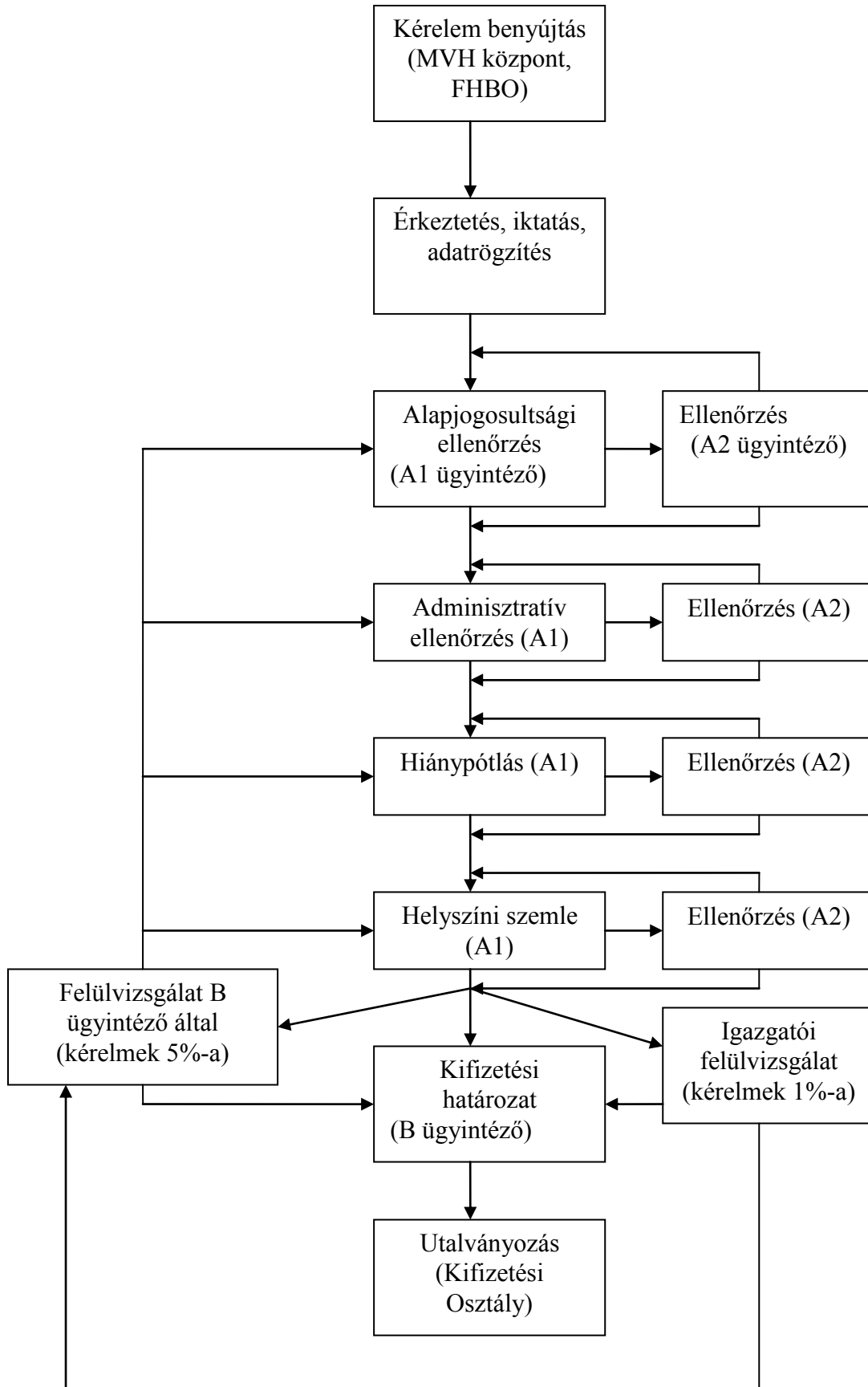




## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

A pályázati kifizetések folyamatát az alábbi ábra szemlélteti:





## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

### 8(d) A monitoring és értékelési rendszer, valamint a Monitoring Bizottság összetételének leírása

#### A MONITORING BIZOTTSÁG (MB) FELADATAI

A Monitoring Bizottság a HOP végrehajtásának hatékonyságát és minőségét ellenőrző tevékenységet látja el. A Monitoring Bizottságot az IH jelöli ki a HOP jóváhagyásától számított három hónapon belül, a feladatok végrehajtásának módszereit és szabályait maga a MB határozza meg.

AZ EHA Rendelet 65. cikkének megfelelően a MB a következő feladatokat látja el:

- A HOP jóváhagyásától számított hat hónapon belül megvizsgálja és jóváhagyja a finanszírozott műveletek kiválasztási kritériumait;
- Jóváhagyja ezen kritériumoknak a programozási igények szerinti bármely felülvizsgálatát;
- Az irányító hatóság által benyújtott dokumentumok alapján rendszeres időközönként felülvizsgálja az operatív program konkrét céljainak megvalósítása felé tett előrelépést;
- Megvizsgálja a végrehajtás eredményeit, különösen az egyes prioritási tengelyek mentén kitűzött célok elérését, valamint a HOP időközi (interim) értékelésének eredményeit;
- Megvizsgálja és jóváhagyja a HOP végrehajtására vonatkozó éves- és zárójelentéseket, mielőtt azokat a Bizottság számára elküldenék;
- Tájékoztatást kap az éves ellenőrzési jelentésről és a Bizottság esetleges vonatkozó megjegyzéseiről, amelyeket az említett jelentés vizsgálata alapján tett;
- A tagállam kezdeményezésére a Monitoring Bizottságot tájékoztatni lehet az EHA Rendelet 16. cikkének (1) bekezdésében említett, a Bizottságnak írásban benyújtott információkról;
- Az irányító hatóságnak javasolhatja az operatív program bármely esetleges felülvizsgálatának vagy vizsgálatának szükségességét;
- Megvizsgálja és jóváhagyja az EHA-ból származó hozzájárulásról szóló Bizottsági határozat tartalmának módosítását célzó javaslatokat.

A monitoring és értékelési tevékenységek ellátására külön titkárság működik az IH szerepkörét betöltő osztályon (FVM Természeti Erőforrások Főosztálya, Halászati Osztály) belül. Ez az osztály felel a HOP kitűzött céljai és a megvalósítás során elért eredmények összehasonlításáért, az éves jelentések elkészítéséért, továbbá a monitoring bizottsági ülések megszervezéséért.

Monitoring feladatainak ellátása érdekében az IH-nak a következő feladatokat kell megszerveznie és elvégeznie:

- A megfelelő monitoring kapacitás kiépítése, valamint az ehhez szükséges munkaerő képzése;
- A támogatások kezelését végző információs rendszer (IIER) működésével és fejlesztésével kapcsolatos feladatok áttekintése és felülvizsgálata;
- Képzések szervezése a közreműködő szervezet monitoring tevékenységet végző munkatársai részére;
- A Bizottságtól kapott információk közvetítése a megfelelő intézmények felé, illetve a begyűjtött és elemzett monitoring adatok továbbítása a Bizottság részére.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

Ezekon a feladatokon túl az IH-nak biztosítania kell, hogy a regionális, helyi és más hatóságok, a gazdasági és szociális partnerek, a civil társadalom képviselői, a nem kormányzati szervek, a környezetvédelmi szervezetek, valamint a férfiak és nők közötti egyenlőségért küzdő szervezetek aktívan vegyenek részt a HOP Monitoring Bizottság munkájában.

Az Európai Bizottság képviselői saját kezdeményezésükre, megfigyelői jogkörrel részt vehetnek a Monitoring Bizottság ülésein.

Az MVH Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatóságának illetékes osztálya nyújt információt a kedvezményezettek felé a rájuk vonatkozó ellenőrzési feladatokkal kapcsolatos kötelezettségekről, ezen kívül a kedvezményezettektől rendszeresen vagy esetenként begyűjtött adatokat gyűjti, feldolgozza és tárolja.

A monitoring tevékenységhez szükséges információs rendszert (IIER) a Közreműködő Szervezet működteti; a rendszer frissítéséről az IH gondoskodik.

A támogatás kérelmezésekor benyújtott, valamint az évente, majd a projekt befejezésekor szolgáltatott adatok gyűjtésével kapcsolatos információ leírását a Közreműködő Szervezet működésének leírása tartalmazza.

## A HOP MONITORING BIZOTTSÁGÁNAK ÖSSZETÉTELE

### **Szavazati joggal rendelkező tagok**

- Elnök – az Irányító Hatóság vezetője (Halászati Osztály vezetője)

### **FVM:**

- Agrár-vidékfejlesztési Főosztály
- Természeti Erőforrások Főosztálya

### **Közreműködő Szervezet:**

- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

### **Minisztériumok és országos hatáskörű szervek:**

- Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
- Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság

### **A következő Regionális Fejlesztési Tanácsok képviselői:**

- A Regionális Fejlesztési Tanácsok közös képviselője

### **Érdekképviselők:**

- Magyar Agrárkamara
- Magyarországi Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Országos Szövetsége (MAGOSZ)
- Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége (MOSZ)
- Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)
- Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)
- Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa (HALTERMOSZ)
- Magyar Országos Horgász Szövetség (MOHOSZ)

### **Horizontális és esélyegyenlőség**



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

- Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlősége Tanács
- Országos Érdekegyeztető Tanács Munkaadói Oldala

### **Tanácskozási joggal vesznek részt:**

- Pénzügyminisztérium
- Az FVM EU Integrációs és Nemzetközi Főosztálya
- Az EU Bizottság képviselői
- Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI)
- Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
- Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (MSZH)
- Halászati és Öntözési Kutatóintézet (HAKI)

## A HOP ÉRTÉKELÉSE

A HOP értékelését az EHA Rendelet 47-49. cikkeiben foglaltak szerint kell elvégezni. A HOP ellenőrzése során három típusú értékelést kell elvégezni: előzetes (ex-ante), időközi (interim) valamint utólagos (ex-post) értékelést. Az ex-ante és az időközi értékelés elvégzését az Irányító Hatásának kell megszerveznie.

Az előzetes (ex-ante) értékelést független szakértők végezték el.

Az időközi (interim) értékelést a 2011. év közepére kell elvégezni, célja a HOP végrehajtásának ellenőrzése a végrehajtás minőségének javítása érdekében. Az időközi értékelés fő célja elsősorban a végrehajtás folyamata során felmerülő problémák megoldása.

Az utólagos (ex-post) értékelést az EHA Rendelet 50. cikkének megfelelő módon, a Bizottság kezdeményezésére és irányítása alatt kell elvégezni, az IH-val szorosan együttműködve, akinek biztosítania kell a vizsgálatához szükséges adatokat.

### **8(e) Az irányítás, a monitoring és az értékelés tekintetében előírt követelmények teljesítéséhez szükséges elektronikus adatcserére vonatkozóan a Bizottság és a Magyar Köztársaság által közösen elfogadott szabályok leírása**

A 2007-2013-as programozási időszakra az Európai Bizottság kifejlesztett egy új informatikai rendszert, az SFC2007-et (Az Európai Közösség Alapkezelési Rendszere 2007-2013), amely a tagállamokban a különböző támogatási programok végrehajtása során keletkező adatok gyűjtésére készített internet-alapú alkalmazás. Ez a program a biztonságos adatcsere lehetőségét biztosítja a Bizottság és a tagállam között, a felek közös érdekében. Az új pénzügyi tervezési időszak alatt az SFC2007 teljes mértékben felváltja a régi, papír alapú kommunikációt a Bizottság és a tagállamok között. A Bizottság által megalkotott új alkalmazás egységessé teszi és felgyorsítja a jelentési tevékenységet, valamint lecsökkenti a hibázások lehetőségét. A rendszer támogatja a Bizottság és a tagállamok között, az EU alapokat felhasználó valamennyi operatív program esetében az elektronikus adatcserét éppúgy, mint az interneten keresztül való manuális adatbevitelt.

Az SFC2007 elsődlegesen a következő típusú dokumentumok cseréjének támogatására használható:

- Nemzeti stratégiai tervek és módosításaik,
- Operatív programok és módosításaik,
- Összefoglaló jelentések,



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

- Éves előrehaladási jelentések,
- Finanszírozási kérelmek,
- Monitoring Bizottság által készített dokumentumok,
- Bizottsági határozatok és egyéb vonatkozó dokumentumok és levelezés.

Magyarország a nemzeti szintű számítógépes adatbázisban – Integrált Irányítási és Ellenőrzési Rendszeren (IIER) keresztül – rögzíti a HOP lebonyolításához kapcsolódó összes adatot, így az irányítás, a monitoring és az értékelés tekintetében előírt követelmények teljesítéséhez szükséges adatokat. Az IIER rendszeréből nyert adatok kerülnek betöltésre az SFC2007 rendszerébe, ezáltal biztosítva az adatcsere áramlásának megfelelő módját.

A végrehajtási rendelet 66. cikkének (2) bekezdésében előírtaknak megfelelően kijelölésre kerültek azok a személyek (az összekötő, illetve annak helyettese), akik Bizottság által létrehozott számítástechnikai rendszerhez való biztonságos hozzáférési jogosultságok iránti kérelmeket központilag kezelik.

Az IH, valamint az IH által kijelölt szervezetek adatcsereért felelős kijelölt munkatársainak biztosított a hozzáférése adatbázishoz. A Bizottsággal történő adatcsere a végrehajtási rendelet 65. cikkében előírt feltételeknek megfelelő működésének biztosításáért az IH felelős.

### **8(f) Az EHA Rendelet 8. cikkében említett partnerek kijelölése és együttműködésük eredményei, a konzultációba bevont partnerek jegyzéke, valamint a konzultációk eredményeinek összefoglalása**

A HOP kidolgozása során alapkövetelményként kellett figyelembe venni a partnerség és az átláthatóság elvét. Ennek biztosítására egy speciális eljárási módszer került bevezetésre. Mivel a HOP logikailag nem különíthető el az NHST-től, a két dokumentum egyeztetése párhuzamosan folyt, kivéve a dokumentumok elfogadtatásának folyamatát.

A 2004-2006-os tervezési időszak HOPE felhasználását irányító Irányító Hatóság (IH) szerződést kötött a szarvasi Halászati és Öntözési Kutatóintézettel (HAKI) a magyar NHST és a HOP kidolgozására.

A partnerségi együttműködés segítésére alakult meg a Halászati Stratégia Koordináló Bizottság (HASKOBI), melynek tagjai: az FVM Természeti Erőforrások Főosztálya, az MVH, a HAKI, a Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum valamint a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa (HALTERMOSZ) képviselői. A tagok közös jellemzője, hogy széleskörű halászati, közgazdasági és halászattal kapcsolatos technikai ismeretekkel rendelkeznek. A bizottság összetétele (széleskörű szakigazgatási és szakmai képviselő) garantálta a folyamatos egyeztetés lehetőségét, és megteremtette a javaslatok és módosítások konszenzus-alapú elfogadását.

A HASKOBI a nemzeti támogatások és a HOPE tapasztalatai, valamint az előzetes széleskörű szakmai konzultációk alapján, az adott időtervnek megfelelően készítette el a HOP munkaanyagát.

A stratégia alapján készült el a HOP munkaanyaga, amely előzetesen már egyeztetésre került egy halászati szakmai fórumon, majd a partnerség keretében egyeztetett módosítások után elkészült az 1. számú változat. A HOP munkaanyaga és pénzügyi terve már tartalmazta az EHA finanszírozásával végrehajtani tervezett intézkedéseket, valamint az intézkedések céljait. A szakmai fórum résztvevői az alábbi szervezeteket képviselték:



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

- az FVM Természeti Erőforrások Főosztályának Vadászati, Halászati és Vízgazdálkodási Osztálya;
- a Haltermelők Országos Szövetsége és Termék tanácsa (HALTERMOSZ);
- a 320 ezer magyarországi horgászt képviselő Magyar Országos Horgász Szövetség (MOHOSZ);
- a Balatoni Halászati Zrt.;
- a legnagyobb és állami tulajdonban lévő halgazdaság a Hortobágyi Halgazdaság Zrt.;
- az egyik legnagyobb halgazdaság képviselőjében a Szegedfish Kft.;
- a legnagyobb multifunkcionális tógazdaság képviselőjében az Aranyponty Zrt.;
- a természetesvízi halászat képviselőjében a Körösi Halász Szövetkezet;
- az intenzív afrikai harcsa termelés képviselőjében a Szarvas-Fish Kft.;
- az egyik legnagyobb magán haltermelő, a Tógazda Halászati Zrt.;
- a Debreceni Egyetem (Debrecen) és a Szent István Egyetem (Gödöllő);
- a halászati szaktanácsadás képviselőjében az Euconsult Alapítvány;
- a HASKOBI, mint a munkaanyag kidolgozója és a további dokumentumok elkészítője.

### Az egyeztetés folyamata

- 2006. decemberében befejeződött a HOP munkaanyagának ex ante értékelése.
- 2007. februárjában megkezdődött a HOP Stratégiai Környezeti Vizsgálata.
- A Bizottsággal történt folyamatos egyeztetés keretében 2007. februárjában a HOP módosított munkaanyaga továbbítva lett a Halászati és Tengeri Ügyek Főigazgatósága felé.
- A vélemények és javaslatok összegzése és megvitatása után a módosításokat beépítették az új változatba. Ezek után került sor a HOP átszerkesztésére és végleges formába öntésére a végrehajtási rendelet I. mellékletének követelményei szerint.
- Az SKV irányelv által meghatározott nyilvános vita lehetőséget nyújtott az egyeztetés folytatására. Az FVM erre a célra egy honlapot indított, ahol véleményt lehetett nyilvánítani a HOP tartalmával és az SKV jelentéssel kapcsolatban is. Az SKV végső változata 2007. szeptemberében készült el. Az SKV folyamat eredményeinek bemutatására is készült honlap.
- Az ex ante értékelés végső változata, amely az SKV eredményeit is figyelembe vette, 2007. októberében készült el.
- A kormány 2007. december 12-én hagyta jóvá Magyarország Halászati Operatív Programját.

### Az egyeztetési folyamat során felmerült legfontosabb észrevételek:

A haltermelők legnagyobb érdekképviseleti szerve (HALTERMOSZ) tagjai képviselőjében kifogásolta, hogy az új halastavak létesítésére csak azok a termelők jogosultak, akik korábban is rendelkeztek halastóval; továbbá, hogy a bővítés mértéke nem haladhatja meg a 10%-ot gazdaságonként.	<b>Elfogadva</b> , a diszkrimináció megszüntetése érdekében. Mindemellett, a működő haltermelő gazdaságok előnyt élveznek az új halastavak létesítésére irányuló pályázatok elbírálása során.
Számos észrevétel kapcsolódott a gazdaságok területén kívül eső infrastruktúra megfelelőségével kapcsolatban.	<b>Figyelman kívül hagyva</b> , az EHA Rendeletben foglalt korlátozó tényezők miatt.



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium javasolta, hogy kiemelkedő figyelmet kellene szentelni az alternatív energiaforrások felhasználásának, valamint a víztakarékos akvakultúra termelési technológiák alkalmazásának.	<b>Figyelembe véve</b> , az alternatív energiát használó beruházások elősegítését célzó támogatáson keresztül.
A KvVM a horgászegyesületekkel egyetértésben javasolta a természetes vizekbe történő hal visszatelepítés támogatását.	<b>Elutasítva</b> az EHA Rendeletben foglalt korlátozó tényezők miatt.

### **8(g) A HOP nyilvánosságát és az azzal kapcsolatos tájékoztatás biztosítását célzó elemek, összhangban a 498/2007/EK Rendelet 28. cikkében meghatározott szabályokkal**

Az Irányító Hatóság gondoskodik arról, hogy a HOP-ról, az ahhoz kapcsolódó műveletekről továbbá a Közösségtől származó támogatásról széles körben tájékoztatást nyújt a lehetséges kedvezményezetteknek és a széles nyilvánosságnak is. Az IH az EHA Rendelet 67. cikkében említett éves és záró jelentések keretében minden évben értesíti a Bizottságot a célok elérésének érdekében vállalt kezdeményezéseikről.

Az Irányító Hatóságnak egyértelmű és részletes tájékoztatást kell nyújtania a **lehetséges kedvezményezettek** számára a következő információkról illetve eseményekről:

- jogosultsági feltételek, amelyeket teljesíteni kell az operatív program keretében történő finanszírozásra való jogosultsághoz;
- a finanszírozási kérelmek elbírálási eljárásainak leírása és a szóban forgó időszakok ismertetése;
- a finanszírozandó műveletek kiválasztási kritériumai;
- a nemzeti, regionális vagy helyi szintű kapcsolattartók megnevezése, akik tájékoztatással tudnak szolgálni az operatív programokról.

A **közvélemény** számára legalább a következő információkat és tájékoztatást kell biztosítani:

- nagyszabású tájékoztató kampány az operatív program elindításának reklámozására;
- évente legalább egy nagyszabású tájékoztató kampány az operatív program eredményeinek bemutatására;
- május 9-étől kezdődően egy héten keresztül az irányító hatóság épületének fellobogózása az Európai Unió zászlójával;
- a kedvezményezetteket, a műveletek nevét, valamint az egyes műveletekre elkülönített közfinanszírozás összegét feltüntető jegyzék elektronikus vagy egyéb módon történő közzététele.

A tájékoztatás és nyilvánosság biztosítására a lehető legszélesebb körű médianyilvánosságot kell biztosítani, újságokban, televízióban, rádióban és az interneten keresztül, valamint különböző termékekre és tevékenységekre vonatkozó célzott hirdetésekkel. Audiovizuális eszközöket, nyomtatott promóciós és információs anyagokat kell elkészíteni és a nyilvánosság részére eljuttatni. Az információs tevékenység körébe tartozik a különböző szemináriumok és konferenciák szervezése és lebonyolítása is. Mindezeket a tevékenységeket az arányosság elvének figyelembevételével kell elvégezni.

Az IH a tájékoztatást és a nyilvánosság biztosítását célzó tevékenységek végrehajtásával erre a területre szakosodott vállalkozásokat kíván megbízni.



## **A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT**

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

Az információs és tájékoztató kampányok hatékonyságának értékelését független szakértőknek kell elvégeznie.

Az IH az intézkedések végrehajtásáról és azok eredményeiről – a FOP végrehajtásának teljes időtartama alatt – éves jelentéseket készít és továbbít a Bizottság felé. Ez a jelentés a Monitoring Bizottság által elfogadott éves végrehajtási jelentésének részét képezi.





## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

### RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

Rövidítés	MEGNEVEZÉS
AKI	Agrárgazdasági Kutató Intézet
ÁOP	Államreform Operatív Program
AVOP	Agrár és Vidékfejlesztési Operatív Program
DEB	Döntés Előkészítő Bizottság
EHA	Európai Halászati Alap
EiC	Env-in-Cent Környezetvédelmi Tanácsadó Iroda
EMVA	Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap
FHBO	Feldolgozóipari és Halászati Beruházások Osztály
FVM	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
GOP	Gazdaságfejlesztési Operatív Program
HAKI	Halászati és Öntözési Kutatóintézet
HALTERMOSZ	Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa
HASKOBI	Halászati Stratégia Koordináló Bizottság
HOP	Halászati Operatív Program
HOPE	Halászati Orientációs Pénzügyi Eszköz
IGH	Igazoló Hatóság
IH	Irányító Hatóság
IIER	Integrált Irányítási Ellenőrzési Rendszer
KEOP	Környezet és Energia Operatív Program
KHP	Közös Halászati Politika
Korm.	Kormányrendeletek rövidítése
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
KvVM	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
MÁK	Magyar Államkincstár
MB	Monitoring Bizottság
MOHOSZ	Magyar Országos Horgász Szövetség
MTA	Magyar Tudományos Akadémia
MTVSZ	Magyar Természetvédők Szövetsége
MVH	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
NACE	Gazdasági tevékenységek egységes osztályozási rendszere
NÁI	Nem Állami Intézmény v. Nem Állami Szervezet
NHST	Nemzeti Halászati Stratégiai Terv
NSRK	Nemzeti Stratégiai Referenciakeret
NVT	Nemzeti Vidékfejlesztési Terv
OHA	Országos Halászati Adattár
OKTVF	Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség
OTFK	Országos Területfejlesztési Konceptió
PEO	Pénzügyi Engedélyezési Osztály
PI	Pénzügyi Igazgatóság
SAPARD	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Előcsatlakozási Intézkedések Támogatása
SKV	Stratégiai Környezeti Vizsgálat



## **A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT**

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

TEFO	Területi Ellenőrzési Főosztály
TS	Technikai Segítségnyújtás
ÚMFT	Új Magyarország Fejlesztési Terv
ÚMVP	Új Magyarország Vidékfejlesztési Program
ÚMVST	Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terv
VKI	Víz Keretirányelv
VTEO	Vidékfejlesztési Támogatások Ellenőrzési Osztálya
VTI	Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatósága



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

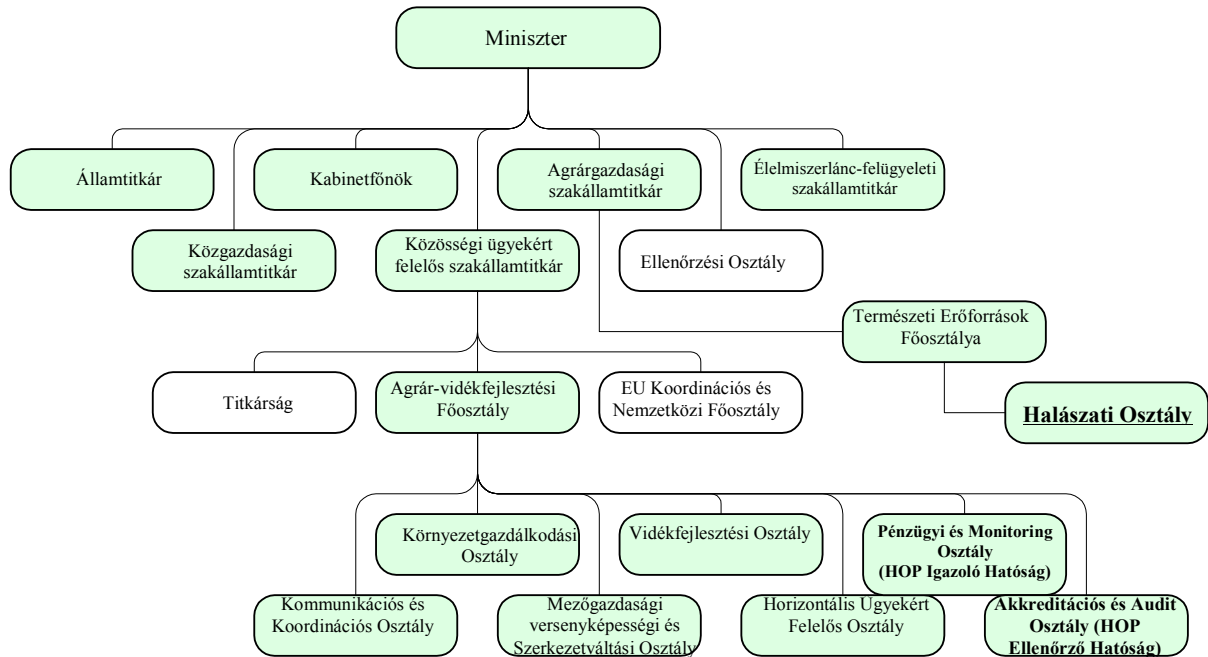
Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

### I. MELLÉKLET – A MAGYARORSZÁGI RÉGIÓK FŐBB JELLEMZŐI

Régiók	Terület	Lakosság	Üzemelő tófelület	Haltermeléssel foglalkozó vállalkozások száma	Étkezési haltermelés
	(km <sup>2</sup> )	(fő)	(ha)	(db)	(t/év)
<b>KONVERGENCIA CÉLKITŰZÉS ALÁ TARTOZÓ RÉGIÓK:</b>					
Észak-alföldi régió	17 729	1 533 162	7 161	30	3 702
Észak-magyarországi régió	13 429	1 261 489	478	12	314
Dél-alföldi régió	18 339	1 347 294	5 881	41	3 622
Dél-dunántúli régió	14 226	970 700	4 480	108	3 348
Nyugat-dunántúli régió	11 183	1 000 142	1 270	14	511
Közép-dunántúli régió	11 235	1 108 124	2 955	53	1 694
<b>Összesen:</b>	<b>86 141</b>	<b>7 220 911</b>	<b>22 225</b>	<b>258</b>	<b>13 191</b>
<b>NEM KONVERGENCIA CÉLKITŰZÉS ALÁ TARTOZÓ RÉGIÓK:</b>					
Közép-magyarországi régió	6 919	3 125 670	853	5	470
<b>Összesen:</b>	<b>6 919</b>	<b>3 125 670</b>	<b>853</b>	<b>5</b>	<b>470</b>
<i>Mindösszesen:</i>	<i>93 060</i>	<i>10 346 581</i>	<i>23 078</i>	<i>263</i>	<i>13 661</i>



## II. MELLÉKLET – AZ FVM SZERVEZETI ÁBRÁJA



Az Irányító Hatóság az alábbi módon épül be az FVM szervezeti felépítésébe:

**Miniszter** →

**Agrárgazdasági Szakállamtitkár** →

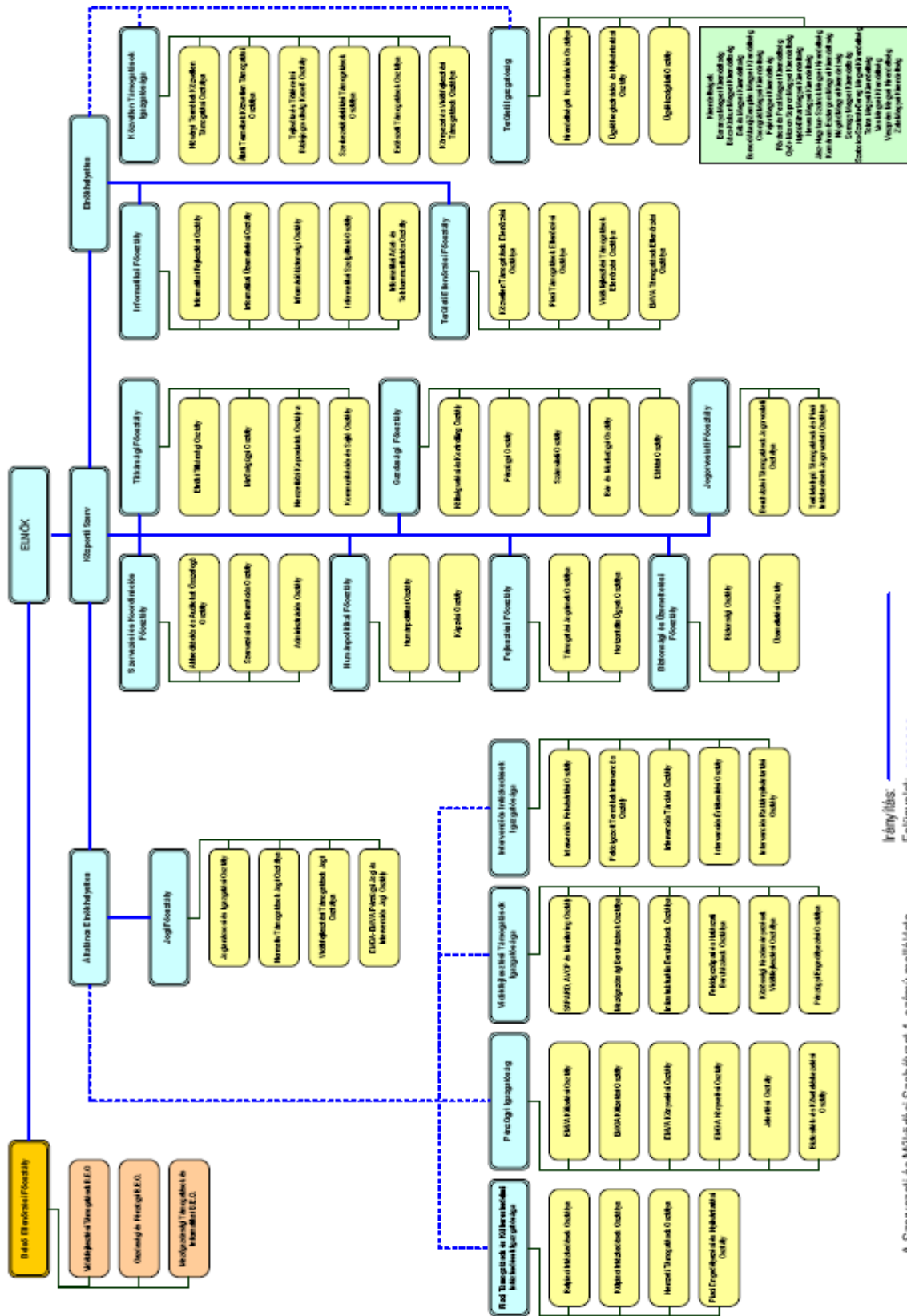
Természeti Erőforrások Főosztálya → Halászati Osztály



# A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

## III. MELLÉKLET – AZ MVH SZERVEZETI ÁBRÁJA



A Szervezeti és Működési Szabályzat 1. számú melléklete



## A MEGÚJULÓ HALÁSZATÉRT

Halászati Operatív Program a 2007-2013. közötti időszakra, Magyarország

### IV. MELLÉKLET – A KvVM ÁLTAL KIADOTT HIVATALOS NYILATKOZAT (A 2001/42/EK IRÁNYELV 9. CIKKÉNEK MEGFELELŐEN)

#### Nyilatkozat

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, mint az Európai Unió társfinanszírozásával megvalósuló programok Stratégiai Környezeti Vizsgálatainak lefolytatását felügyelő hatóság kijelenti, hogy a Magyar Köztársaság Halászati Operatív Programja 2007-2013 környezetre gyakorolt hatásairól az Európai Parlament és a Tanács 2001/42/EK irányelve (2001. június 27.) szerinti vizsgálatot a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium lefolytatta.

Az irányelv 5. cikke értelmében készített környezeti jelentést (SKV jelentés), és a 6. cikke értelmében kifejtett véleményeket a Program készítése során figyelembe vették. Az elkészített környezeti jelentést az érintett hatóságok, illetve a nyilvánosság rendelkezésére bocsátották.

A hatóságok és a nyilvánosság részére korai és hathatós lehetőséget biztosítottak arra, hogy megfelelő határidőn belül kifejtessék véleményüket a programtervezetetről és az ahhoz mellékelte környezeti jelentést illetően, azt megelőzően, hogy a tervet vagy programot elfogadják, illetve jogalkotási eljárásra terjesztenék be.

A 7. cikk értelmében vett határokon átnyúló konzultációkat nem kellett lefolytatni, tekintve, hogy a Program tevékenységi területe a szomszédos országok területével nem érintkezik. A Programba a környezeti szempontok ezáltal megfelelő mértékben beillesztésre kerültek.

A jelentés megállapításait figyelembe véve az elkészült programot megvalósításra javasoljuk.

*Dr. Oláh Lajos*  
államtitkár

Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium



#### Statement

The Ministry of Environment and Water, as the authority supervising the performance of the Strategic Environmental Assessments of the programmes co-financed by the European Union states, that the Ministry of Agriculture and Rural Development performed the assessment of the environmental effects of the Fisheries Operational Programme of the Republic of Hungary 2007-2013, pursuant to the directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council of 27 June 2001.

The environmental report prepared pursuant to Article 5 (SEA report), and the opinions expressed pursuant to Article 6 of the Directive have been taken into account during the preparation of the Programme. The draft programme and the environmental report have been made available to the relevant authorities and the public.

The authorities and the public have been given an early and effective opportunity within appropriate time frames to express their opinion on the draft plan or programme and the accompanying environmental report before the adoption of the plan or programme or its submission to the legislative procedure.

Transboundary consultations pursuant to Article 7 of the Directive have not taken place, since the area of the activity of the Programme does not touch the area of neighbouring states. As a consequence the environmental considerations were taken into account in the Programme in an appropriate way.

Taking into consideration the results summarized in the Report we propose the Programme for implementation.

*Dr. Lajos Oláh*  
secretary of state

Ministry of Environment and Water

